

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC GIAO THÔNG VẬN TẢI
PHÂN HIỆU TẠI TP. HỒ CHÍ MINH
BỘ MÔN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN**

BÁO CÁO ĐỒ ÁN TỐT NGHIỆP

**ĐỀ TÀI: XÂY DỰNG HỆ THỐNG HỖ TRỢ SẮP XẾP THỜI
KHOÁ BIỂU TỰ ĐỘNG ÚNG DỤNG THUẬT TOÁN DI
TRUYỀN**

Giảng viên hướng dẫn : ThS. NGUYỄN LÊ MINH
Sinh viên thực hiện : NGUYỄN ĐÌNH HOÀNG
Lớp : CÔNG NGHỆ THÔNG TIN
Khoa : 58

Tp. Hồ Chí Minh, năm 2021

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC GIAO THÔNG VẬN TẢI
PHÂN HIỆU TẠI TP. HỒ CHÍ MINH
BỘ MÔN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN**

BÁO CÁO ĐỒ ÁN TỐT NGHIỆP

**ĐỀ TÀI: XÂY DỰNG HỆ THỐNG HỖ TRỢ SẮP XẾP THỜI
KHOÁ BIỂU TỰ ĐỘNG ÚNG DỤNG THUẬT TOÁN DI
TRUYỀN**

Giảng viên hướng dẫn : ThS. NGUYỄN LÊ MINH
Sinh viên thực hiện : NGUYỄN ĐÌNH HOÀNG
Lớp : CÔNG NGHỆ THÔNG TIN
Khoa : 58

Tp. Hồ Chí Minh, năm 2021

NHIỆM VỤ THIẾT KẾ TỐT NGHIỆP

BỘ MÔN: CÔNG NGHỆ THÔNG TIN

-----***-----

Mã sinh viên: 5851071026

Họ tên SV: Nguyễn Đình Hoàng

Khóa: 58

Lớp: Công nghệ thông tin

1. **Tên đề tài:** Xây dựng hệ thống hỗ trợ sắp xếp thời khoá biểu tự động ứng dụng thuật toán di truyền
2. **Mục đích, yêu cầu**
 - a. **Mục đích:** hỗ trợ việc sắp xếp thời khoá biểu tự động cho đối tượng trường đại học giao thông vận tải áp dụng thuật toán di truyền.
 - b. **Yêu cầu:**
 - **Yêu cầu chức năng:**
 - Quản lý thông tin sinh viên, giảng viên, lớp học, phòng học, môn học, học phần, thời khoá biểu.
 - Thêm xoá sửa cập nhật các thông tin trên.
 - Ứng dụng thuật toán di truyền cho việc tự động sắp xếp thời khoá biểu.
 - Chức năng đăng nhập, mã hoá mật khẩu.
 - **Yêu cầu phi chức năng:**
 - Thiết kế giao diện quản lý.
3. **Nội dung thực hiện:**
4. **Công nghệ, công cụ và ngôn ngữ lập trình:**
 - **Công nghệ:** .Net, gRPC service
 - **Công cụ:** Visual Studio 2019, SQL Sever
 - **Ngôn ngữ lập trình:** C#
5. **Các kết quả chính dự kiến sẽ đạt được và ứng dụng:**
 - Website có thể quản lý được một trung tâm giáo dục cơ bản.
 - Quản lý tốt các thông tin theo yêu cầu trên.
 - Ứng dụng được thuật toán di truyền cho việc sắp xếp thời khoá biểu.
 - Website ứng dụng dùng cho các trung tâm giáo dục dễ quản lý.
6. **Kế hoạch thực hiện**

(trong phần này mô tả kế hoạch thời gian dự kiến cho các mục nội dung chính nếu trên tính theo đơn vị tuần)

- Thiết kế và xây dựng cơ sở dữ liệu. (2 tuần)
- Thiết kế UX-UI cho window application và website (1 tuần)
- Xây dựng model back-end (1 tuần)
- Xây dựng sever kết nối database (>2 tuần)
- Tìm hiểu về thuật toán di truyền (1 tuần)
- Code winform và webform (>2 tuần)
- Code các chức năng quản lý(>3 tuần)
- Code thuật toán di truyền (>2 tuần)
- Kiểm thử (1 tuần)
- Viết báo cáo (2 tuần)

7. Giảng viên và cán bộ hướng dẫn

Họ tên: ThS. NGUYỄN LÊ MINH

Đơn vị công tác: Trường Đại học Giao thông Vận tải Phân hiệu tại TP. Hồ Chí Minh

Điện thoại:

Email: nlminh@utc2.edu.vn

Ngày tháng 03 năm 2021

Trưởng BM Công nghệ
Thông tin

Đã giao nhiệm vụ TKTN

Giảng viên hướng dẫn

Ths. Trần Phong Nhã

Ths. Nguyễn Lê Minh

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên, tôi xin cảm ơn đến gia đình tôi. Đặc biệt, tôi xin cảm ơn cha mẹ. Cha mẹ là người nuôi nấng, dưỡng dục tôi nên người, luôn là chỗ dựa tinh thần vững chắc và ủng hộ cho tôi mỗi khi con gặp khó khăn trong học đường và cuộc sống. Xin gửi lời cảm ơn đến những người thân trong gia đình đã quan tâm, động viên, khuyến khích, giúp đỡ tôi trong những lúc khó khăn nhất.

Tôi xin chân thành cảm ơn trường Đại học Giao Thông Vận Tải phân hiệu tại Thành Phố Hồ Chí Minh, khoa Công nghệ Thông tin đã tạo điều kiện cho tôi thực hiện đề tài này.

Tôi xin gửi lời cảm ơn đến tất cả các thầy, các cô khoa Công nghệ Thông Tin, trường Đại học Giao Thông Vận Tải phân hiệu tại Thành Phố Hồ Chí Minh. Cảm ơn các thầy cô đã dạy dỗ và truyền đạt những kiến thức bổ ích cho tôi trong suốt thời gian qua, giúp tôi có những kiến thức cần thiết để hoàn thành đề tài luận văn này cũng như tri thức giúp tôi vào đời.

Đặc biệt, tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành đến với thầy Nguyễn Lê Minh, người đã hướng dẫn, giúp đỡ và tạo điều kiện cho tôi thực hiện đề tài.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn đến thầy có vần học tập Trần Phong Nhã đã quan tâm giúp đỡ tôi trong thời gian vừa qua.

Trong suốt quá trình làm việc, tôi đã nỗ lực cố gắng rất nhiều để hoàn thành đề tài này một cách tốt nhất, những thiếu sót do hạn chế về mặt kiến thức cũng như kinh nghiệm là điều khó tránh khỏi. Vì vậy, tôi cũng mong nhận được những ý kiến đóng góp của quý thầy cô và các bạn để đề tài này có thể phát triển hoàn thiện hơn.

Cuối cùng, tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành đến tất cả mọi người.

NHẬN XÉT CỦA GIẢNG VIÊN HƯỚNG DẪN

*Tp. Hồ Chí Minh, ngày tháng năm
Giảng viên hướng dẫn*

Ths. Nguyễn Lê Minh

MỤC LỤC

NHIỆM VỤ THIẾT KẾ TỐT NGHIỆP	i
LỜI CẢM ƠN	iii
MỤC LỤC.....	v
DANH MỤC HÌNH	viii
DANH MỤC BẢNG	x
DANH MỤC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT	xi
PHẦN GIỚI THIỆU.....	12
1. ĐẶT VÂN ĐỀ	12
2. LỊCH SỬ GIẢI QUYẾT VÂN ĐỀ.....	12
3. MỤC TIÊU ĐỀ TÀI	14
4. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU	14
5. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU.....	14
6. NHỮNG ĐÓNG GÓP CHÍNH CỦA ĐỀ TÀI.....	16
7. BÓ CỤC LUẬN VĂN	16
CHƯƠNG 1: MÔ TẢ BÀI TOÁN	17
1.1. ĐẶC TẢ YÊU CẦU	17
1.1.1. Yêu cầu chức năng.....	17
1.1.2. Yêu cầu phi chức năng.....	18
1.2. CÁC PHƯƠNG PHÁP GIẢI QUYẾT BÀI TOÁN	19
1.2.1. Các phương pháp truyền thống.....	19
1.2.2. Các phương pháp hiện nay	19
1.2.3. Đánh giá phương pháp.....	19
CHƯƠNG 2: CƠ SỞ LÝ THUYẾT	20
2.1. TỔNG QUAN VỀ BÀI TOÁN LẬP LỊCH.....	20
2.2. TÌM HIỂU VỀ BÀI TOÁN LẬP LỊCH	20
2.3. GIẢI THUẬT DI TRUYỀN	20
2.3.2. Các thành phần trong giải thuật di truyền.....	22
2.3.3. Các tham số trong giải thuật di truyền.....	24
2.3.4. Điều kiện dừng giải thuật.....	24
2.3.5. Ứng dụng giải thuật di truyền.....	24
2.4. NGÔN NGỮ LẬP TRÌNH VÀ HỆ CƠ SỞ DỮ LIỆU	25
2.4.2. .Net Core Framework	27
2.4.3. ASP.NET Core MVC	27

2.4.4. Window form application	29
2.4.5. gRPC service.....	29
CHƯƠNG 3: THIẾT KẾ VÀ CÀI ĐẶT GIẢI PHÁP	31
3.1. QUY TRÌNH SẮP XẾP THỜI KHÓA BIỂU	31
3.1.1. Quy trình đề xuất áp dụng hệ thống sắp xếp thời khóa biểu tự động	31
3.1.2. Nội dung quy trình.....	32
3.1.3. Mục đích, phạm vi áp dụng:	32
3.1.4. Yêu cầu và ràng buộc thời khóa biểu:	32
3.2. THIẾT KẾ VÀ CÀI ĐẶT THUẬT TOÁN.....	34
3.2.2. Biểu diễn mô hình cá thể	35
3.2.5. Các phép toán di truyền	38
3.2.6. Tính độ thích nghi của cá thể.....	41
3.2.7. Trọng số các loại vi phạm ràng buộc	47
3.2.8. Điều kiện dừng quá trình tiến hóa	47
3.3. THIẾT KẾ CHỨC NĂNG HỆ THỐNG	48
3.3.1. Sơ đồ use case module web-app hỗ trợ cán bộ – sinh viên	48
3.3.2. Sơ đồ use case mức 0 module phần mềm sắp xếp TKB	48
3.3.3. Sơ đồ use case chức năng quản lý và sắp xếp thời khóa biểu	49
3.4. THIẾT KẾ MÔ HÌNH DỮ LIỆU	50
3.4.1. Đặc tả dữ liệu.....	50
3.4.2. Mô hình cơ sở dữ liệu	44
3.5. THIẾT KẾ MÔ HÌNH TUẦN TỰ SẮP XẾP THỜI KHÓA BIỂU	46
3.6. CÀI ĐẶT CHƯƠNG TRÌNH.....	47
3.6.1. Xây dựng hệ thống.....	47
3.6.2. Giao diện chức năng	48
CHƯƠNG 4: KIỂM THỦ VÀ ĐÁNH GIÁ	59
4.1. KIỂM THỦ HỆ THỐNG	59
4.1.1. Cấu hình máy tính chuẩn bị cho các kịch bản thử nghiệm	59
4.1.2. Kịch bản thử nghiệm 1.....	59
4.1.3. Kịch bản thử nghiệm 2.....	60
4.1.4. Kịch bản thử nghiệm 3.....	62
4.2. ĐÁNH GIÁ HỆ THỐNG	63
PHẦN KẾT LUẬN	64
1. KẾT LUẬN.....	64
2. HƯỚNG PHÁT TRIỂN	65

PHỤ LỤC	66
1. HƯỚNG DẪN CÀI ĐẶT	66
TÀI LIỆU THAM KHẢO	69

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1	Lưu đồ quy trình phối hợp xếp TKB học kì tại Đại học GTVT	2
Hình 1.2	Sơ đồ các bước xây dựng đề tài	3
Hình 2.1	Sơ đồ tổng quan mô tả thuật giải di truyền	10
Hình 2.2	Mô hình bánh xe Roulette	12
Hình 2.3	Quá trình chuyển đổi MSIL code thành native code	14
Hình 2.4	Các phiên bản .NET	15
Hình 2.5	Mô hình MVC	17
Hình 2.6	Sơ đồ giao tiếp giữa gRPC server và gRPC client	19
Hình 3.1	Quy trình sắp xếp thời khóa biểu đề xuất	20
Hình 3.2	Lưu đồ thuật toán di truyền áp dụng cho hệ thống	23
Hình 3.3	Cấu trúc thời khóa biểu theo phòng học	24
Hình 3.4	Mô hình biểu diễn cấu trúc hoàn chỉnh của một NST	25
Hình 3.5	Mô hình biểu diễn quản thẻ NST	25
Hình 3.6	Tạo cá thẻ bằng cách mã hóa dữ liệu	26
Hình 3.7	Phương pháp lai ghép đồng nhất	28
Hình 3.8	Phương pháp đột biến tương hỗ	29
Hình 3.9	Sơ đồ use case module web-app hỗ trợ cán bộ – sinh viên	36
Hình 3.10	Sơ đồ use case các chức năng chính của module phần mềm sắp TKB ...	37
Hình 3.11	Sơ đồ use case các chức năng chi tiết sắp xếp và quản lý TKB.....	38
Hình 3.12	Mô hình dữ liệu ER của hệ thống	44
Hình 3.13	Mô hình cơ sở dữ liệu SQL	45
Hình 3.14	Sơ đồ tuần tự chức năng sắp xếp thời khóa biểu	46
Hình 3.15	Sơ đồ tổng thể dự án của đề tài	47
Hình 3.16	Giao diện đăng nhập phần mềm hỗ trợ xếp thời khóa biểu	48
Hình 3.17	Giao diện trang chính phần mềm hỗ trợ xếp thời khóa biểu	48
Hình 3.18	Giao diện quản lý đơn vị	49
Hình 3.19	Giao diện quản lý phòng học	49
Hình 3.20	Giao diện quản lý cán bộ	50
Hình 3.21	Giao diện quản lý học phần	50
Hình 3.22	Giao diện quản lý nhóm học phần theo học kì, năm học	51
Hình 3.23	Giao diện tổng hợp KHHT và phân nhóm học phần tự động	51
Hình 3.24	Giao diện hiển thị TKB theo học phần	52

Hình 3.25	Giao diện hiển thị TKB của cán bộ	53
Hình 3.26	Giao diện hiển thị TKB của phòng học	53
Hình 3.27	Giao diện sắp xếp TKB tự động	54
Hình 3.28	Giao diện thiết lập thông số cho thuật toán	55
Hình 3.29	Giao diện thiết lập hệ số ràng buộc	55
Hình 3.30	Trang hiển thị danh mục học phần	56
Hình 3.31	Trang hiển thị kế hoạch học tập toàn khóa của sinh viên	57
Hình 3.32	Trang cập nhật kế hoạch học tập của sinh viên	57
Hình 3.33	Giao diện thêm kế hoạch học tập của sinh viên	58
Hình 3.34	Trang quản lý thời khóa biểu của cán bộ	58
Hình 4.1	Câu hình máy tính cho các kịch bản thử nghiệm	59
Hình 4.2	Thông số chương trình cho kịch bản thử nghiệm 1	59
Hình 4.3	Kết quả kịch bản thử nghiệm 1	60
Hình 4.4	Thông số chương trình cho kịch bản thử nghiệm 2	61
Hình 4.5	Kết quả thử nghiệm 2	61
Hình 4.6	Thông số chương trình cho kịch bản thử nghiệm 3	62
Hình 4.7	Kết quả thử nghiệm 3	63

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.2	Quy trình thực hiện đề tài luận văn.....	4
Bảng 3.1	Các thuộc tính bảng dữ liệu CanBo.....	39
Bảng 3.2	Các thuộc tính bảng SinhVien	39
Bảng 3.3	Các thuộc tính bảng dữ liệu DonVi	40
Bảng 3.4	Các thuộc tính của bảng PhongHoc	40
Bảng 3.5	Các thuộc tính bảng KhuNhaHoc	40
Bảng 3.6	Các thuộc tính bảng HocPhan.....	41
Bảng 3.7	Các thuộc tính bảng NhomHocPhan.....	41
Bảng 3.8	Các thuộc tính bảng Thu.....	41
Bảng 3.9	Các thuộc tính bảng Tiet.....	42
Bảng 3.10	Các thuộc tính bảng ThoiGianHoc	42
Bảng 3.11	Các thuộc tính bảng HocKi_NamHoc	42
Bảng 3.12	Các thuộc tính bảng KHHT	43
Bảng 3.13	Các thuộc tính bảng GiangDay	43
Bảng 3.14	Các thuộc tính bảng ThoiKhoaBieu	43

DANH MỤC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

Ký hiệu / chữ viết tắt	Điễn giải
ASP	Active Server Pages
CSDL	Cơ sở dữ liệu
GAs	Genetic Algorithms – Giải thuật di truyền
gRPC	Google Remote Procedure Call
KHHT	Kế hoạch học tập
HP	Học phần
F(x)	Fitness - Độ thích nghi của cá thể x trong quần thể P
$F_{RB}(x)$	Độ thích nghi ràng buộc của cá thể x trong quần thể P
NST	Nhiễm sắc thê
P	Population – Quần thể cá thể
PDT	Phòng đào tạo
SQL	Structured Query Language
TKB	Thời khóa biểu

PHẦN GIỚI THIỆU

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ở Việt Nam hiện nay, các trường Đại học đang dần chuyển sang hình thức đào tạo tín chỉ. Mặc dù hình thức đào tạo này có nhiều ưu điểm hơn so với đào tạo niêm ché, tuy nhiên việc xếp thời khóa biểu vẫn là một gánh nặng thực sự cho các trường, đặc biệt là các trường có quy mô đào tạo lớn. Để giải quyết bài toán xếp thời khóa biểu này cần phải tìm ra một phương án xếp lịch thỏa mãn tất cả các ràng buộc cũng như khai thác hiệu quả các nguồn tài nguyên hiện có, giảm thời gian và chi phí thực hiện. Có rất nhiều các ràng buộc được đặt ra trong bài toán này như ràng buộc về đối tượng tham gia (Cán Bộ Giảng Viên, Lớp Học, Sinh Viên), ràng buộc về tài nguyên phục vụ giảng dạy (Phòng Học Lý Thuyết, Phòng Thực Hành, ...), ràng buộc về thời gian (Số Tiết Học, Số Lần Học, Số Tiết Mỗi Lần), ràng buộc về chuyên môn và rất nhiều các ràng buộc khác tùy thuộc vào từng trường. Vấn đề đặt ra là cần xây dựng một thời khóa biểu thỏa mãn tất cả các ràng buộc trên đồng thời khai thác hiệu quả các nguồn tài nguyên phục vụ giảng dạy.

Bài toán xếp thời khóa biểu thuộc lớp các bài toán NP-đầy đủ vì vậy có thể không tìm ra được lời giải tối ưu. Đây là một bài toán không mới và đã có nhiều giải thuật được đưa ra để giải quyết như giải thuật nhánh cận, giải thuật leo đồi, giải thuật luyễn thép, giải thuật tô màu đồ thị, giải thuật xấp xỉ, ... Tuy nhiên các giải thuật này thường không có tính tổng quát và chỉ áp dụng hiệu quả đối với các trường học có quy mô nhỏ, ít ràng buộc về mặt dữ liệu. Phương pháp này có nhiều đặc điểm nổi trội như không đòi hỏi tri thức, tránh tối ưu cục bộ, thực hiện tốt với các bài toán có không gian lời giải lớn và có thể áp dụng cho nhiều loại bài toán tối ưu khác nhau. Trên thế giới hiện nay, giải thuật di truyền kết hợp với tin học được ứng dụng để giải quyết những bài toán tối ưu một cách rất hiệu quả.

Vì vậy, việc nghiên cứu và ứng dụng giải thuật di truyền (Genetic Algorithm - GA) tạo nên phần mềm sắp xếp thời khóa biểu tự động để giải quyết hiệu quả bài toán xếp thời khóa biểu nói trên là việc làm cần thiết.

2. LỊCH SỬ GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

❖ Trên thế giới: Một điều đáng ngạc nhiên là số lượng các phần mềm TKB trên thế giới không nhiều. Các phần mềm sắp tiêu biểu: Mimosa (www.mimosasoftware.com) – sắp xếp TKB cho các trường đại học hệ tín chỉ, Gp-units (www.grupet.at) – mô hình sắp TKB theo tuần, phù hợp cho các trường phổ thông, aSc Timetable (www.asctimetables.com) – phần mềm xếp TKB phổ thông,..

❖ Tại Việt Nam: Hầu hết tại Việt Nam các trường học các cấp đều sắp TKB theo hướng thủ công hoặc sử dụng các phần mềm hỗ trợ sắp xếp TKB bằng cách liệt kê, tìm kiếm cũng có một số phần mềm sắp xếp TKB tự động: Schoolne, uniScheGA.

Bước	Lưu đồ	Nội dung công việc	Người thực hiện	Thời gian thực hiện	Ghi chú
1	PDT công bố kế hoạch phối hợp	Ban hành công văn qui định thời gian và các công việc phối hợp	PDT	Trước khi tổ chức đăng ký học phần cho SV 2 tháng	
2	BM gửi kế hoạch đào tạo học kỳ	Xây dựng CTĐT học kỳ đối với các lớp có kế hoạch học tập ưu tiên	BM quản lý chuyên ngành	Trước khi tổ chức đăng ký học phần cho SV 2 tháng	
3	Tiếp nhận và xếp TKB	Xếp TKB các lớp ưu tiên	PDT	4 tuần	
4	Các đơn vị xếp TKB	Xếp TKB học kỳ của đơn vị	Các đơn vị quản lý học phần	2 tuần	
5	Kiểm tra	Kiểm tra tính hợp lý TKB của các đơn vị	PDT	1 tuần	
6	Điều chỉnh TKB	Công bố lịch giảng dạy kiến cho cán bộ giảng dạy để điều chỉnh	- GV - PDT	2 tuần	
7	Công bố lớp HP mở trong HK	Công bố TKB đăng ký học phần trên Hệ thống quản lý	PDT	Trước khi bắt đầu đăng ký học phần 1 tuần	

Hình 1.1 Lưu đồ quy trình phối hợp xếp TKB học kì tại Đại học GTVT

❖ Tại trường Đại học GTVT:

Hiện nay tại trường đại học GTVT việc sắp xếp TKB sẽ được phối hợp thực hiện giữa phòng Đào tạo và các Khoa/Bộ môn phụ trách giảng dạy học phần. Mỗi khoa sẽ có cách sắp xếp TKB riêng và được kiểm tra bởi phòng đào tạo. Do quy trình cần sự phối hợp giữa các khoa và phòng đào tạo nên phải mất rất nhiều thời gian mới tạo ra được một TKB hoàn chỉnh.

3. MỤC TIÊU ĐỀ TÀI

Tìm hiểu và ứng dụng giải thuật di truyền vào bài toán xếp thời khóa biểu hệ tín chỉ, nhằm đưa ra phương án sắp xếp thỏa mãn tất cả các ràng buộc đặt ra đồng thời khai thác hiệu quả các nguồn lực đào tạo của nhà trường với thời gian ngắn.

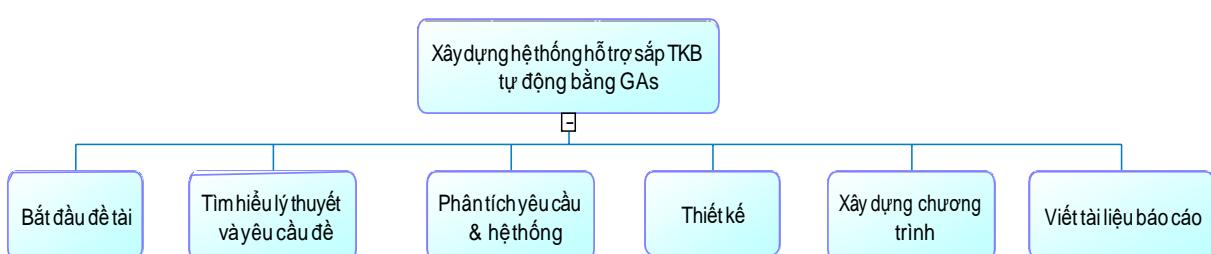
Xây dựng phần mềm giúp sắp xếp thời khóa biểu tự động và nhanh chóng giảm thiểu tối đa thời gian và công sức so với việc thực hiện thủ công. Phần mềm có giao diện hài hòa, dễ nhìn, linh hoạt, năng động hơn và đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao trong công tác quản lý cán bộ giảng viên, học phần... và nhu cầu của người sử dụng.

4. ĐỐI TƯ QNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU

- Tìm hiểu bài toán lập lịch và các hướng giải quyết truyền thống.
- Nghiên cứu các đặc điểm, đặc trưng của giải thuật di truyền, các thành phần cơ bản của giải thuật di truyền như khởi động quần thể ban đầu, đánh giá độ thích nghi của cá thể, các toán tử di truyền (chọn lọc, lai ghép, đột biến), điều kiện dừng.
- Ứng dụng giải thuật di truyền xây dựng phần mềm lập thời khóa biểu theo học chế tín chỉ cho trường đại học với các ràng buộc và những yêu cầu cơ bản.

5. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

- ❖ Nghiên cứu lý thuyết
 - Nghiên cứu tài liệu, ngôn ngữ và công nghệ liên quan xây dựng hệ thống.
 - Tổng hợp các tài liệu lý thuyết về giải thuật di truyền.
 - Biểu diễn bài toán xếp thời khóa biểu hệ tín chỉ trong trường đại học sử dụng mô hình giải thuật di truyền.
- ❖ Nghiên cứu thực nghiệm
 - Phân tích và thiết kế hệ thống xếp thời khóa biểu hệ tín chỉ theo quy trình xây dựng ứng dụng phần mềm.
 - Xây dựng hệ thống xếp thời khóa biểu hệ tín chỉ sử dụng giải thuật di truyền.
- ❖ Quy trình thực hiện đề tài

Hình 1.2 Sơ đồ các bước xây dựng đề tài

Chi tiết các bước thực hiện	Thời gian	Diễn giải
<pre> graph TD A[Bắt đầu đề tài] --> B[Nhận đề tài] B --> C[Lập kế hoạch thực hiện] </pre>	1 tuần	Nhận đề tài luận văn và tiến hành lập kế hoạch thực hiện trong tuần đầu tiên.
<pre> graph TD A[Tìm hiểu lý thuyết và yêu cầu đề tài] --> B[Tìm hiểu quy trình sắp TKB trong thực tế] A --> C[Tìm hiểu bài toán lập lịch] A --> D[Nghiên cứu giải thuật di truyền] A --> E[Nghiên cứu các công nghệ thực hiện đề tài] </pre>	3 tuần	Tìm hiểu các cơ sở lý thuyết liên quan đến yêu cầu của đề tài.
<pre> graph TD A[Phân tích yêu cầu & hệ thống] --> B[Phân tích bài toán lập lịch TKB theo học phần - tín chỉ] A --> C[Phân tích các chức năng của hệ thống] </pre>	2 tuần	Phân tích các yêu cầu của đề tài, từ đó khái quát hóa các chức năng, mục tiêu của hệ thống.
<pre> graph TD A[Thiết kế] --> B[Thiết kế thuật toán GAs cho bài toán sắp TKB theo học phần - tín chỉ] A --> C[Thiết kế các mô hình hệ thống] A --> D[Thiết kế CSDL] A --> E[Thiết kế giao diện chức năng hệ thống] </pre>	3 tuần	Phân tích, thiết kế, xây dựng giải thuật di truyền cho bài toán sắp xếp TKB.
<pre> graph TD A[Xây dựng chương trình] --> B[Lập trình] A --> C[Kiểm thử] </pre>	6 tuần	Lập trình xây dựng hệ thống và kiểm thử các chức năng.
<pre> graph TD A[Viết tài liệu báo cáo] </pre>	1 tuần	Tài liệu báo cáo được viết song song với các công việc trên. Và được chỉnh sửa hoàn chỉnh trong tuần cuối cùng.

Bảng 1.1 Quy trình thực hiện đề tài luận văn

6. NHỮNG ĐÓNG GÓP CHÍNH CỦA ĐỀ TÀI

- Nhận thức đầy đủ về thế mạnh của giải thuật di truyền trong việc giải các bài toán tối ưu.

- Đề ra được giải pháp và ứng dụng các vấn đề của giải thuật di truyền vào việc giải quyết bài toán xếp thời khóa biểu hệ tín chỉ.

- Xây dựng hệ thống phần mềm nhằm phục vụ cho việc xếp thời khóa biểu hệ tín chỉ tại một số trường Đại học.

7. BỘ CỤC LUẬN VĂN

Nội dung chính của luận được chia thành 3 phần như sau:

❖ Phần giới thiệu

❖ Phần nội dung

➤ Chương 1: Mô tả bài toán

➤ Chương 2: Cơ sở lý thuyết

➤ Chương 3: Thiết kế và cài đặt giải pháp

➤ Chương 4: Kiểm thử và đánh giá

❖ Phần kết luận

CHƯƠNG 1: MÔ TẢ BÀI TOÁN

1.1. ĐẶC TẢ YÊU CẦU

Để tài sỹ thực hiện nghiên cứu quy trình sắp xếp thời khóa biểu tại các trường đại học trong thực tế để hiểu được các nội dung trong việc quản lý dữ liệu, phân chia thời khóa biểu. Từ đó, phân tích khả năng có thể tiết kiệm được thời gian, công sức khi hệ thống áp dụng vào thực tế hay không.

Hệ thống sẽ bao gồm hai module chính:

- Module web-app: dành cho sinh viên và giảng viên. Đây là module để thu thập các dữ liệu về KHHT của sinh viên, lịch bận/rảnh của giảng viên. Đồng thời cũng là module nhận dữ liệu thời khóa biểu sau khi được sắp xếp để hiển thị với giảng viên và sinh viên.

- Module phần mềm sắp xếp thời khóa biểu tự động: dành cho admin. Đây là module chính dùng để sắp xếp thời khóa biểu tự động và quản lý các dữ liệu đầu vào liên quan. Dữ liệu KHHT sinh viên và lịch bận/rảnh của giáo viên thu thập được từ module web-app sẽ được tổng hợp và chuẩn bị cho việc sắp xếp thời khóa biểu.

1.1.1. Yêu cầu chức năng

1.1.1.1. Module web-app

- Đăng nhập: Hệ thống sẽ nhận diện được người dùng đăng nhập là sinh viên hoặc cán bộ / giảng viên để hiển thị giao diện phù hợp.

- Đối với người dùng là sinh viên:

+ Cập nhật KHHT: Thêm KHHT mới, chuyển đổi học kì – năm học cho KHHT, xóa KHHT.

+ Xem thời khóa biểu học phần theo học kì – năm học.

+ Xuất thời khóa biểu ra file Excel, PDF hoặc in ấn thời khóa biểu.

- Đối với người dùng là cán bộ – giảng viên:

+ Cập nhật lịch bận/rảnh.

+ Xem lịch giảng dạy cá nhân theo học kì – năm học.

+ Chính sửa lịch giảng dạy (trong thời gian cho phép).

+ Xem thời khóa biểu học phần theo học kì – năm học.

+ Xuất thời khóa biểu ra file Excel, PDF hoặc in ấn thời khóa biểu.

1.1.1.2. Module window-form-app

- Đăng nhập: Người dùng đăng nhập là admin hoặc cán bộ phụ trách sắp xếp thời khóa biểu.

- Chức năng cập nhật dữ liệu:

- + Cập nhật danh mục phòng học.
- + Cập nhật danh sách đơn vị.
- + Cập nhật danh sách cán bộ – giảng viên.
- + Cập nhật danh sách học phần.
- + Cập nhật danh sách nhóm học phần theo học kì – năm học.
- + Cập nhật danh sách phân công giảng dạy theo học kì – năm học.

- Chức năng tổng hợp KHHT sinh viên và phân nhóm học phần.

- Chức năng sắp xếp thời khóa biểu tự động:

- + Thiết lập thông số cho thuật toán.
- + Thiết lập thông số ràng buộc vi phạm.
- + Khởi tạo dữ liệu và sắp xếp thời khóa biểu tự động.
- + Xem và lưu trữ thời khóa biểu sau khi sắp xếp.

- Chức năng quản lý thời khóa biểu

- + Quản lý thời khóa biểu theo học kì – năm học.
- + Xem/xuất file excel thời khóa biểu theo phòng học.
- + Xem/xuất file excel thời khóa biểu theo học phần.
- + Xem/xuất file excel thời khóa biểu theo giảng viên.
- + Cập nhật thời khóa biểu thủ công.

1.1.2. Yêu cầu phi chức năng

- Phát triển bằng ngôn ngữ C#, sử dụng .Net Core Framework
- Database sử dụng SQL Server 2014 trở lên
- Giao diện thân thiện với người sử dụng
- Có tính ổn định hạn chế xảy ra lỗi ở mức thấp nhất
- Thời gian load dữ liệu nhanh
- Tìm kiếm dễ dàng và chính xác

1.2. CÁC PHƯƠNG PHÁP GIẢI QUYẾT BÀI TOÁN

Để tạo ra được hệ thống sắp xếp thời khóa biểu tự động, trước tiên cần phải nghiên cứu và phân tích các phương pháp giải quyết bài toán lập lịch. Từ đó lựa chọn giải pháp phù hợp cho bài toán.

1.2.1. Các phương pháp truyền thống

- Phương pháp liệt kê
- Phương pháp tìm kiếm ngẫu nhiên

1.2.2. Các phương pháp hiện nay

- Giải thuật leo đồi
- Giải thuật luyện kim
- Giải thuật di truyền (GAs)
- Giải thuật tô màu đồ thị

1.2.3. Đánh giá phương pháp

Đặc trưng của GAs so với các phương pháp truyền thống:

- GAs làm việc với sự mã hoá của tập thông số chứ không làm việc với các giá trị của các thông số.

- Hầu hết các kỹ thuật tối ưu thông thường thường tìm kiếm từ một đỉnh, trong khi đó GAs luôn hoạt động trên tập hợp đỉnh (điểm tối ưu), điều này là một ưu điểm của GAs giúp tăng cơ hội tiếp cận tối ưu toàn cục và tránh hội tụ sớm tại điểm cục bộ địa phương.

- GAs đánh giá hàm mục tiêu để phục vụ quá trình tìm kiếm, vì vậy có thể ứng dụng cho bất kì bài toán tối ưu nào (liên tục hay rời rạc).

- GAs thuộc lớp các thuật toán xác suất, các thao tác cơ bản của GAs dựa trên khả năng tích hợp ngẫu nhiên trong quá trình xử lý.

Các giải thuật leo đồi và luyện kim có rất nhiều nhược điểm và thường không trả về được kết quả như mong đợi. Các giải thuật di truyền và tô màu đồ thị có nhiều ưu điểm hơn vì thế hiện nay hai phương pháp này được sử dụng nhiều nhất để giải quyết các bài toán tối ưu trong đó có bài toán xếp thời khóa biểu.

GAs có thể cung cấp lời giải tiềm năng cho một bài toán xác định để người sử dụng lựa chọn. Vì vậy trong luận văn này, tôi sử dụng giải thuật di truyền để giải quyết bài toán xếp thời khóa biểu hệ đào tạo tín chỉ cho trường đại học.

CHƯƠNG 2: CƠ SỞ LÝ THUYẾT

2.1. TỔNG QUAN VỀ BÀI TOÁN LẬP LỊCH

Lập lịch có thể được định nghĩa là một bài toán tìm kiếm chuỗi tối ưu để thực hiện một tập các hoạt động chịu tác động của một tập các ràng buộc cần phải được thỏa mãn. Người lập lịch thường cố gắng thử đến mức tối đa sự sử dụng các cá thể, máy móc và tối thiểu thời gian đòi hỏi để hoàn thành toàn bộ quá trình nhằm sắp xếp lịch. Vì thế bài toán lập lịch là một vấn đề rất khó để giải quyết. Hiện nay có nhiều khả năng để phát triển các kỹ thuật hiện tại để giải quyết bài toán này. Những kỹ thuật đó bao gồm: các tiếp cận Trí tuệ nhân tạo như hệ thống tri thức cơ sở (knowledge-based systems), bài toán thoả mãn ràng buộc, hệ chuyên gia, mạng Neron và các tiếp cận của các Nghiên cứu hoạt động: lập trình tính toán, lập trình động, tìm kiếm nhánh và đường biên, kỹ thuật mô phỏng, tìm kiếm Tabu và phương pháp nút cǒ chai.

2.2. TÌM HIỂU VỀ BÀI TOÁN LẬP LỊCH

2.2.1. Các đặc tính của bài toán lập lịch

- Tài nguyên: Đó là các nguồn dữ liệu đầu vào của bài toán. Các tài nguyên này có thể phục hồi hoặc không.
- Tác vụ: Được đánh giá qua các tiêu chuẩn thực hiện như thời gian thực hiện, chi phí, mức tiêu thụ nguồn tài nguyên.
- Ràng buộc: Đây là những điều kiện cần thoả mãn để bài toán có thể đưa ra lời giải tốt nhất.
- Mục tiêu: Đánh giá độ tối ưu của lịch trình lời giải của bài toán.

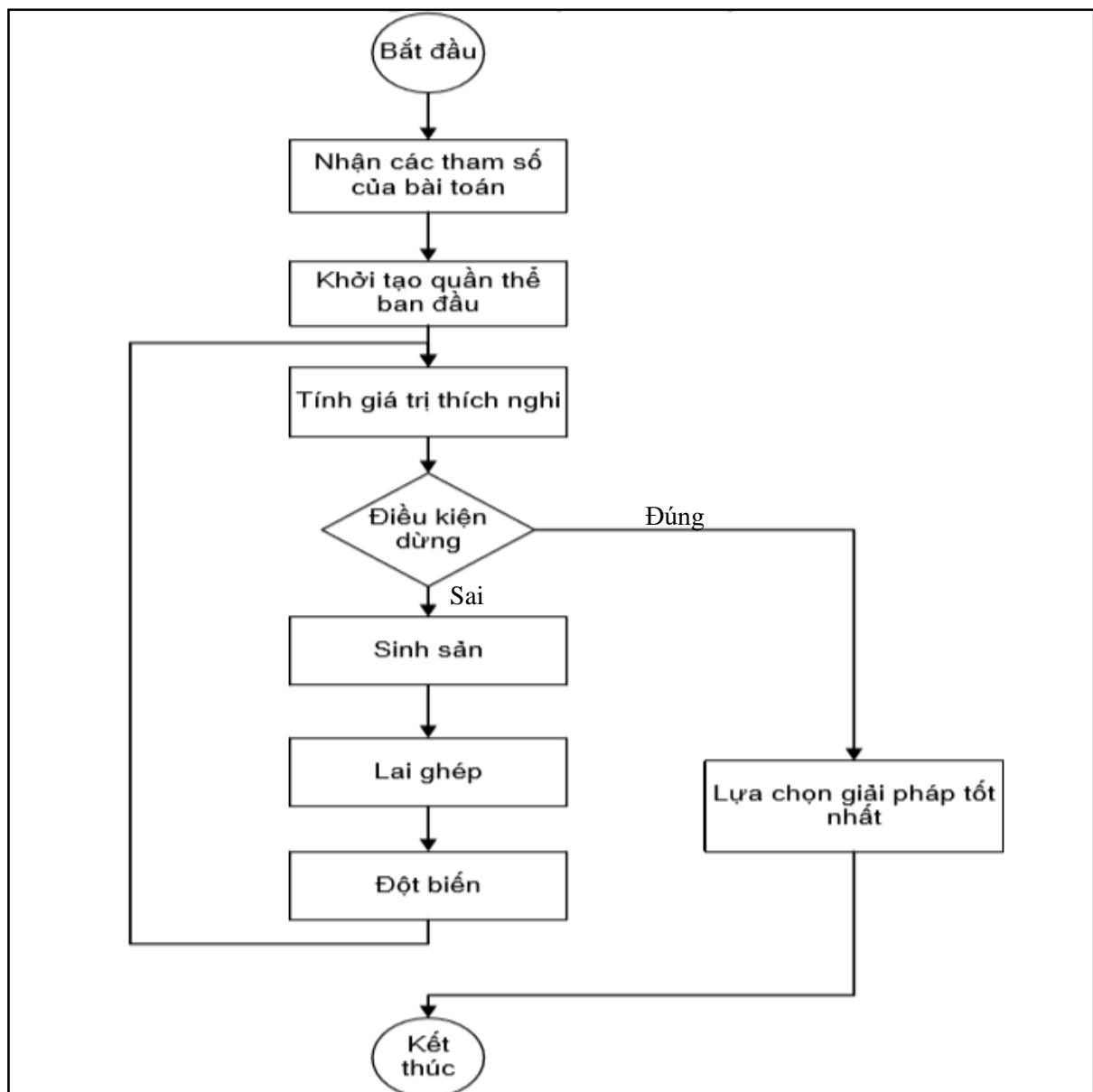
Khi các mục tiêu được thoả mãn thì các ràng buộc cũng phải được thoả mãn

2.3. GIẢI THUẬT DI TRUYỀN

2.3.1. Tổng quan về giải thuật di truyền

Giải thuật di truyền (hay giải thuật tiến hóa nói chung) là một trong những phát triển quan trọng của những nhà nghiên cứu về tính toán ứng dụng cuối thế kỉ trước trong việc giải quyết các bài toán tối ưu toàn cục. Việc khai thác nguyên lí tiến hóa như là một định hướng heuristics đã giúp cho giải thuật di truyền giải quyết hiệu quả các bài toán tối ưu (với các lời giải chấp nhận được) mà không cần sử dụng các điều kiện truyền thống (liên tục hay khả vi) như là điều kiện tiên quyết.

Các nhiễm sắc thể có thể là một chuỗi tuyến tính, trong nhiễm sắc thể có thể có các đơn vị nhỏ hơn đó là gen. Mỗi gen đại diện một thuộc tính, tính chất và có vị trí nhất định trong nhiễm sắc thể. Quần thể (population) là một tập hợp hữu hạn xác định các cá thể, trong thuật giải di truyền quần thể là một tập các cá thể biểu diễn một tập các lời giải. Các phép toán chọn lọc (selection), lai ghép (crossover), đột biến (mutation) được thực hiện trên quần thể để tạo ra một quần thể mới.

Hình 2.1 Sơ đồ tổng quan mô tả thuật giải di truyền

Một bài toán được giải bằng thuật giải di truyền thông thường phải qua các bước sau:

- Biểu diễn lời giải của bài toán (hay nhiễm sắc thể) bằng chuỗi nhị phân, chuỗi ký tự, số thập phân, ...
- Khởi tạo quần thể ban đầu gồm N cá thể một cách ngẫu nhiên.

➤ Xây dựng hàm thích nghi làm tiêu chuẩn đánh giá các cá thể theo độ thích nghi của chúng.

➤ Xác định xác suất lai tạo, xác suất đột biến, ...

➤ Xây dựng các phép toán lai tạo, chọn lọc, đột biến.

2.3.2. Các thành phần trong giải thuật di truyền

2.3.2.1. Biểu diễn giải thuật

Đây là một trong những công việc quan trọng trong thiết kế giải thuật di truyền, quyết định việc áp dụng các toán tử tiến hóa. Một trong những biểu diễn truyền thống của GA là biểu diễn nhị phân. Với phép biểu diễn này, giải pháp cho một bài toán được biểu diễn như là một vector bit, còn gọi là nhiễm sắc thể. Mỗi nhiễm sắc thể bao gồm nhiều gen, trong đó một gen đại diện cho một tham số thành phần của giải pháp. Một kiểu biểu diễn khác cũng thường dùng là biểu diễn số thực. Với phép biểu diễn này, các toán tử tiến hóa sẽ thực hiện trực tiếp trên các giá trị số thực (genes).

2.3.2.2. Đánh giá cá thể

Chắc chắn rằng việc chọn lựa cá thể sẽ thông qua kết quả, hay mục đích của bài toán. Dựa trên mức độ thích nghi của cá thể, bao gồm những vướng mắc mà cá thể gặp phải. Thông thường, đặt mỗi ràng buộc của bài toán tương ứng với một giá trị điểm thích nghi, kết quả đánh giá thông qua một hàm mục tiêu (Fitness) gồm tổng các số điểm đó. Cá thể tốt nhất sẽ có số điểm thấp nhất hoặc lớn nhất.

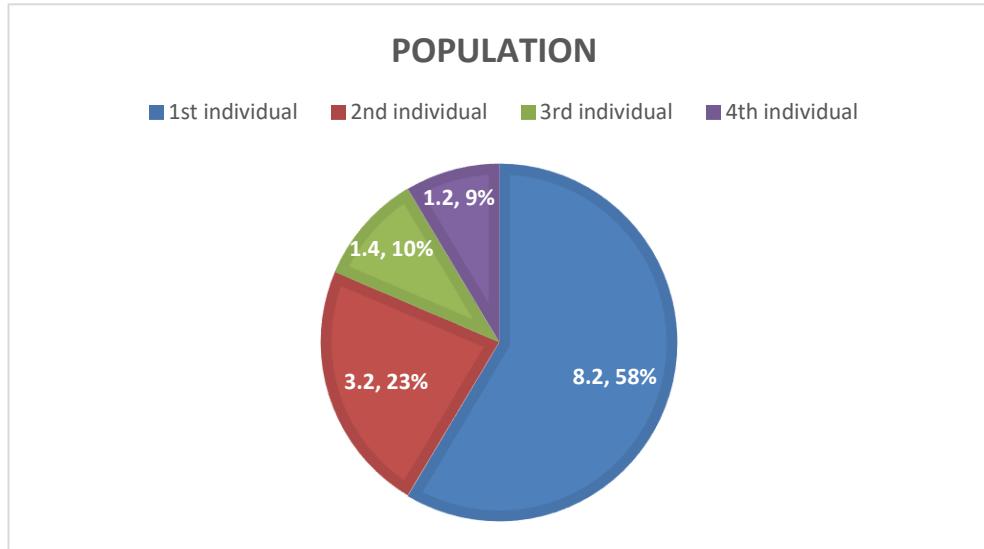
2.3.2.3. Chọn lọc cá thể

Theo thuyết tiến hóa của Darwin, nhiễm sắc thể tốt nhất sẽ tồn tại và tạo ra các cá thể con mới. Có nhiều phương pháp để chọn các nhiễm sắc thể tốt nhất.

- Chọn lọc Roulette (Roulette Wheel Selection): Mỗi cá thể trong quần thể sẽ chiếm một khe trong vòng tròn Roulette có độ rộng tỉ lệ với giá trị hàm mục tiêu của cá thể. Mỗi lần quay vòng tròn Roulette chúng ta được ngẫu nhiên một cá thể.

- Chọn lọc xếp hạng (Rank Selection): Dựa vào giá trị hàm mục tiêu mỗi cá thể sẽ tiến hành xếp hạng chúng theo thứ tự. Tùy theo yêu cầu và phân tích bài toán, cá thể có giá trị hàm mục tiêu thấp nhất hoặc lớn nhất sẽ đứng đầu và được lựa chọn.

- Chọn lọc cạnh tranh (Tournament Selection): Chỉ định ngẫu nhiên 2 (hoặc nhiều hơn 2) cá thể trong quần thể. Lựa chọn cá thể có giá trị hàm mục tiêu tốt nhất trong các cá thể đó.

Hình 2.2 Mô hình bánh xe Roulette

2.3.2.4. Toán tử lai ghép

Lai ghép nhằm nâng cao kết quả cá thể, do đó, toán tử lai ghép sẽ tạo điều kiện cho tiến trình hội tụ nhanh hay chậm. Còn tùy thuộc vào cách tổ chức và phân bố các nhiễm sắc thể mà chúng ta có xác suất lai ghép nhanh hay chậm. Sau đây là vài phương pháp lai ghép thông dụng trong kỹ thuật di truyền:

- Lai ghép đồng nhất (Uniform Crossover)
- Lai ghép ánh xạ từng phần (PMX Partial Mapped Crossover)
- Lai ghép có trật tự (OX Order Crossover)
- Lai ghép dựa trên vị trí (Position Based Crossover)
- Lai ghép dựa trên thứ tự (Order Base Crossover)
- Lai ghép có chu trình (CX Cycle Crossover)
- Lai ghép thứ tự tuyến tính (LOX Linear Order Crossover)

2.3.2.5. Toán tử đột biến

Cũng giống như lai ghép, toán tử đột biến làm tăng nhanh quá trình hội tụ, nhưng tăng một cách đột ngột, cũng có khi sẽ không gây tác dụng gì một khi không thành công. Không ai có thể đánh giá được phương pháp đột biến nào tốt hơn, do đó có một vài phương pháp đơn giản, cũng có vài trường hợp khá phức tạp. Người ta thường chọn một trong những phương pháp sau:

- Đột biến đảo ngược (Inversion Mutation)
- Đột biến chèn (Insertion Mutation)
- Đột biến thay thế (Displacement Mutation)

- Đột biến tương hối (Reciprocal Exchange Mutation)
- Đột biến chuyển dịch (Shift Mutation)

2.3.3. Các tham số trong giải thuật di truyền

Xác suất lai ghép – crossover rate – p_c : Là tham số cho biết tần suất thực hiện toán tử lai ghép. Nếu không có lai ghép, cá thể con sẽ chính là bản sao của cá thể “cha mẹ”. Nếu xác suất lai ghép bằng 100%, khi đó mọi cá thể con đều được tạo ra qua quá trình lai ghép.

Xác suất đột biến – mutation rate – p_m : Là tham số cho biết tần suất đột biến của nhiễm sắc thể. Nếu không có đột biến, thé hệ con được tạo ra ngay sau giai đoạn lai ghép mà không bị thay đổi. Ngược lại, một hoặc một số phần của nhiễm sắc thể sẽ bị thay đổi. Nếu xác suất đột biến là 100%, toàn bộ nhiễm sắc thể sẽ bị thay đổi. Nếu tham số này bằng 0%, không có gì bị thay đổi hết.

Kích thước quần thể - population size – P_s : Là tham số cho biết có bao nhiêu cá thể (NST) trong 1 thế hệ của quần thể. Nếu chọn kích thước quần thể quá nhỏ thì tính đa dạng của quần thể bị hạn chế và ảnh hưởng đến kết quả, còn nếu quá lớn sẽ làm hao phí tài nguyên của máy tính và làm chậm quá trình tiến hóa. [5]

2.3.4. Điều kiện dừng giải thuật

Thoát ra quá trình tiến hóa quần thể, dựa vào bài toán mà có các cách kết thúc vấn đề khác nhau, một khi đã đạt đến mức yêu cầu. Một vài trường hợp thông thường như sau:

- Kết thúc theo kết quả: Một khi đạt đến mức giá trị yêu cầu thì chấm dứt ngay quá trình thực hiện.
- Kết thúc dựa vào số thế hệ: Chọn số thế hệ, quá trình sẽ dừng đúng ngay số thế hệ đã qui định trước, không cần biết kết quả như thế nào.
- Tính theo thời gian: Không cần biết đã bao nhiêu thế hệ hay kết quả nào, chỉ dựa vào số giờ qui định mà kết thúc.
- Tổ hợp: Dùng nhiều phương án khác nhau cho vấn đề, chẳng hạn như: chạy theo số thế hệ xong sau đó đánh giá cho chạy theo kết quả, hoặc ngược lại.

2.3.5. Ứng dụng giải thuật di truyền

Giải thuật di truyền được sử dụng cho những bài toán khó, và đã được ứng dụng thành công cho một số bài toán như: lập kế hoạch, điều khiển tương thích, chương trình trò chơi, các bài toán vận tải, bài toán người đi du lịch, ...

Để ứng dụng giải thuật di truyền vào việc giải quyết một bài toán nào đó cần phải thực hiện một số công việc quan trọng sau:

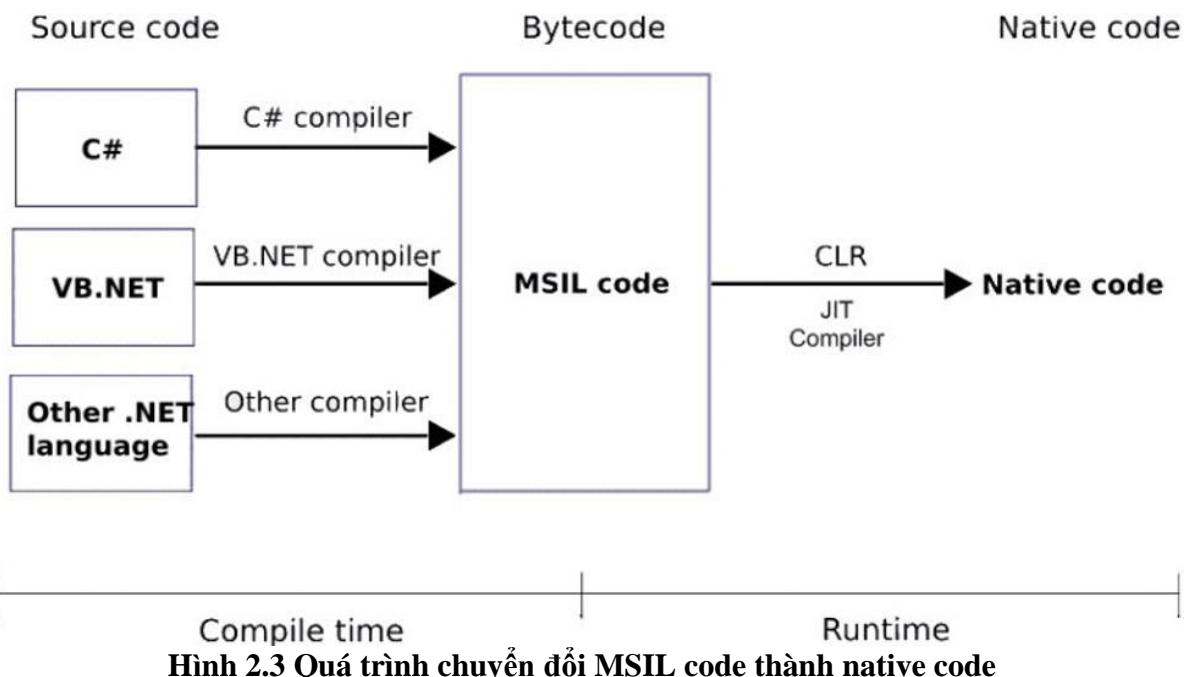
1. Lựa chọn cách biểu diễn mô hình NST sao cho mỗi NST có thể chứa đựng được một lời giải của bài toán.
2. Xây dựng hàm đánh giá độ thích nghi cho từng NST. Đây là bước khó khăn và ảnh hưởng lớn đến tính hiệu quả của giải thuật.
3. Lựa chọn các toán tử di truyền phù hợp, trong đó tập trung cho ba toán tử chính là chọn lọc, lai ghép và đột biến.
4. Xác định các tham số của giải thuật di truyền như kích thước quần thể, xác suất lai ghép, xác suất đột biến.
5. Xác định điều kiện dừng cho quá trình tiến hóa.

2.4. NGÔN NGỮ LẬP TRÌNH VÀ HỆ CƠ SỞ DỮ LIỆU

2.4.1. Ngôn ngữ lập trình C#

C# (C Sharp) là một ngôn ngữ lập trình hướng đối tượng đa năng vô cùng mạnh mẽ được phát triển bởi Microsoft vào năm 2000 và thiết kế chủ yếu bởi Anders Hejlsberg - kiến trúc sư phần mềm nổi tiếng với các sản phẩm Turbo Pascal, Delphi, J++, WFC. Microsoft phát triển C# dựa trên C++ và Java, là ngôn ngữ có được sự cân bằng giữa C++, Visual Basic, Delphi và Java. [7]

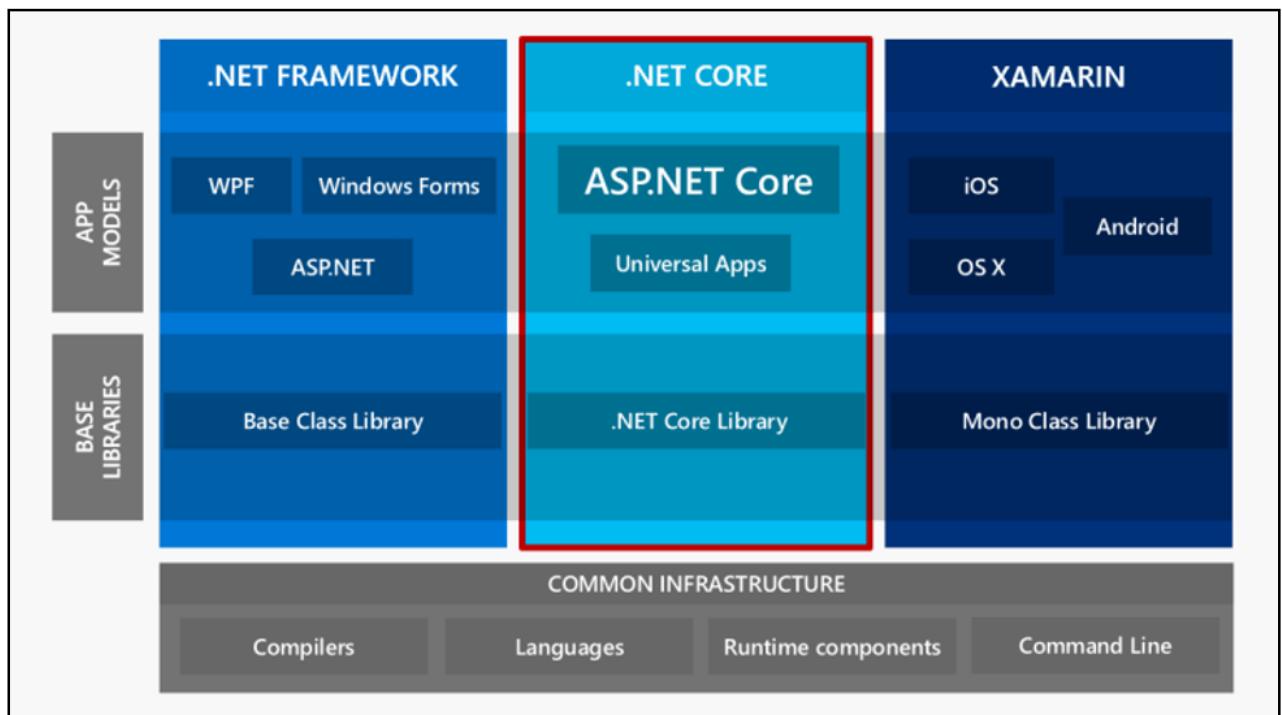
Trong các ứng dụng Windows truyền thống, mã nguồn chương trình được biên dịch trực tiếp thành mã thực thi của hệ điều hành. Trong các ứng dụng sử dụng .NET Framework, mã nguồn chương trình (C#, VB.NET) được biên dịch thành mã ngôn ngữ trung gian MSIL (Microsoft intermediate language). Sau đó mã này được biên dịch bởi Common Language Runtime (CLR) để trở thành mã thực thi của hệ điều hành.

❖ **Đặc trưng của ngôn ngữ lập trình C#:**

- C# là ngôn ngữ đơn giản, mạnh mẽ.
- C# là ngôn ngữ đa năng và hiện đại.
- C# là một ngôn ngữ lập trình hướng đối tượng đồng thời hỗ trợ lập trình chức năng.
- C# là một ngôn ngữ ít từ khóa.
- C# kết hợp chặt chẽ với nền tảng .NET - một khung nền tảng rất mạnh của Microsoft.

❖ **Nền tảng .NET:**

Hình 2.4 Các phiên bản .NET

- .NET Framework được Microsoft đưa ra chính thức từ năm 2002. .NET Framework chỉ hoạt động trên Windows. Những nền tảng ứng dụng như WPF, Winforms, ASP. NET (1-4) hoạt động dựa trên .NET Framework.

- Mono là phiên bản công đồng nhằm mang .NET đến những nền tảng ngoài Windows. Mono được phát triển chủ yếu nhằm xây dựng những ứng dụng với giao diện người dùng và được sử dụng rất rộng rãi: Unity Game, Xamarin...

- Cho đến năm 2013, Microsoft định hướng đi đa nền tảng và phát triển .NET core. .NET core hiện được sử dụng trong các ứng dụng Universal Windows platform và ASP.NET Core. Từ đây, C# có thể được sử dụng để phát triển các loại ứng dụng đa nền tảng trên các hệ điều hành khác nhau (Windows, Linux, MacOS,...)

2.4.2. .Net Core Framework

.NET Core là một nền tảng phát triển đa mục đích, mã nguồn mở được duy trì bởi Microsoft và cộng đồng .NET trên GitHub. Đó là nền tảng chéo (hỗ trợ Windows, macOS và Linux) và có thể được sử dụng để xây dựng các ứng dụng thiết bị, đám mây và IoT. .NET Core bao gồm các phần sau:

- .NET Core runtime: Cung cấp một hệ thống kiểu, tải lăp ráp, trình thu gom rác, interop gốc và các dịch vụ cơ bản khác. Các thư viện khung .NET Core cung cấp các kiểu dữ liệu nguyên thủy, các kiểu thành phần ứng dụng và các tiện ích cơ bản.

- ASP.NET Core runtime: Cung cấp khung để xây dựng các ứng dụng kết nối internet, điện toán đám mây hiện đại, chẳng hạn như ứng dụng web, ứng dụng IoT và phụ trợ di động.

- .NET Core SDK và trình biên dịch ngôn ngữ (Roslyn và F #) cho phép trải nghiệm nhà phát triển .NET Core.

- Dotnet command, được sử dụng để khởi chạy các ứng dụng .NET Core và các lệnh CLI. Nó chọn thời gian chạy và lưu trữ thời gian chạy, cung cấp chính sách tải lăp ráp và khởi chạy các ứng dụng và công cụ.

❖ Đặc điểm của .NET Core:

- Đa nền tảng: Chạy trên các hệ điều hành Windows, macOS và Linux.

- Nhât quán trên các kiến trúc: có thể chạy mã nguồn của bạn với cùng một hành vi trên nhiều kiến trúc hệ thống, bao gồm x64, x86 và ARM.

- Các công cụ dòng lệnh: Bao gồm các công cụ dòng lệnh dễ sử dụng, có thể được sử dụng để phát triển cục bộ và trong các tình huống tích hợp liên tục.

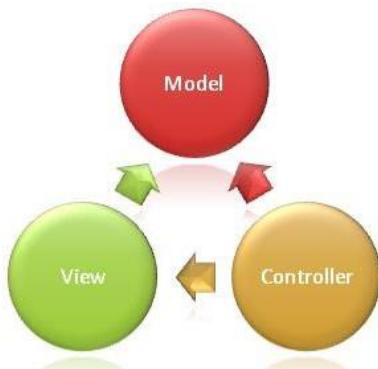
- Triển khai linh hoạt: có thể cài đặt song song (cài đặt toàn người dùng hoặc toàn hệ thống). Có thể được sử dụng với các container Docker

- Tương thích: .NET Core tương thích với .NET Framework, Xamarin và Mono, thông qua .NET Standard.

- Nguồn mở: Nền tảng .NET Core là nguồn mở, sử dụng giấy phép MIT và Apache 2. .NET Core là một dự án .NET Foundation.

2.4.3. ASP.NET Core MVC

ASP.NET Core MVC là một nền tảng mã nguồn mở, nhẹ, giúp tối ưu hóa hiệu năng của ứng dụng với ASP.NET Core. ASP.NET Core MVC cung cấp các tính năng dựa trên mô hình xây dựng website động cho phép phân chia rõ ràng các khối lệnh. Nó cung cấp cho bạn toàn quyền kiểm soát đánh dấu, hỗ trợ phát triển với TDD-friendly và sử dụng các tiêu chuẩn web mới nhất.

Hình 2.5 Mô hình MVC

Models: Các đối tượng Models là một phần của ứng dụng, các đối tượng này thiết lập logic của phần dữ liệu của ứng dụng. Thông thường, các đối tượng model lấy và lưu trạng thái của model trong CSDL. Ví dụ như, một đối tượng Product (sản phẩm) sẽ lấy dữ liệu từ CSDL, thao tác trên dữ liệu và sẽ cập nhật dữ liệu trở lại vào bảng Products ở SQL Server. Trong các ứng dụng nhỏ, model thường là chỉ là một khái niệm nhằm phân biệt hơn là được cài đặt thực thụ, ví dụ, nếu ứng dụng chỉ đọc dữ liệu từ CSDL và gởi chúng đến view, ứng dụng không cần phải có tầng model và các lớp liên quan. Trong trường hợp này, dữ liệu được lấy như là một đối tượng model (hơn là tầng model).

Views: Views là các thành phần dùng để hiển thị giao diện người dùng (UI). Thông thường, view được tạo dựa vào thông tin dữ liệu model. Ví dụ như, view dùng để cập nhật bảng Products sẽ hiển thị các hộp văn bản, drop-down list, và các check box dựa trên trạng thái hiện tại của một đối tượng Product.

Controllers: Controller là các thành phần dùng để quản lý tương tác người dùng, làm việc với model và chọn view để hiển thị giao diện người dùng. Trong một ứng dụng MVC, view chỉ được dùng để hiển thị thông tin, controller chịu trách nhiệm quản lý và đáp trả nội dung người dùng nhập và tương tác với người dùng. Ví dụ, controller sẽ quản lý các dữ liệu người dùng gởi lên (query-string values) và gởi các giá trị đó đến model, model sẽ lấy dữ liệu từ CSDL nhờ vào các giá trị này.

Ưu điểm:

- Dễ dàng quản lý sự phức tạp của ứng dụng bằng cách chia ứng dụng thành ba thành phần model, view, controller.
- Nó không sử dụng view state hoặc server-based form. Điều này tốt cho những lập trình viên muốn quản lý hết các khía cạnh của một ứng dụng.
- Nó sử dụng mẫu Front Controller, mẫu này giúp quản lý các requests (yêu cầu) chỉ thông qua một Controller. Nhờ đó bạn có thể thiết kế một hạ tầng quản lý định tuyến. Để có nhiều thông tin hơn, bạn nên xem phần Front Controller trên web site MSDN.

- Hỗ trợ tốt hơn cho mô hình phát triển ứng dụng hướng kiểm thử (TDD).

- Nó hỗ trợ tốt cho các ứng dụng được xây dựng bởi những đội có nhiều lập trình viên và thiết kế mà vẫn quản lý được tính năng của ứng dụng.

2.4.4. Window form application

Windows Form Application hay viết tắt là WinForm là thuật ngữ chỉ việc phát triển các ứng dụng giao diện người dùng bằng cách sử dụng các thành phần xây dựng sẵn (built-in component) còn được gọi là các điều khiển. Hay nói cách khác Windows Forms là một API (Application Programming Interface) cho phép tạo GUI (Graphical User Interface) cho các ứng dụng chạy trên desktop.

Windows Form cho phép người phát triển tạo ra các giao diện người dùng sử dụng các thành phần khác nhau (components). Các thành phần này còn được gọi là các điều khiển (controls). Những điều khiển này cho phép chúng ta thu thập thông tin từ người dùng cũng như trình bày các thông tin để người dùng có thể xem. [3]

- Một Form được chạy trên một máy tính cục bộ (local machine) và một form có thể truy cập đến các tài nguyên khác nhau như bộ nhớ, các thư mục, các tệp tin, các cơ sở dữ liệu...

- Do đó Windows Form phù hợp cho các ứng dụng desktop như các ứng dụng quản lý thông tin, các ứng dụng tương tác trực tiếp với người dùng.

- Vai trò của Windows Form:

+ Các Form có thể chứa các điều khiển (các thành phần) khác nhau.

+ Xử lý dữ liệu được nhập bởi người dùng.

+ Hiển thị (trình bày) các thông tin tới người dùng.

+ Kết nối đến các nguồn CSDL khác nhau trên các máy tính cục bộ hoặc máy tính khác

2.4.5. gRPC service

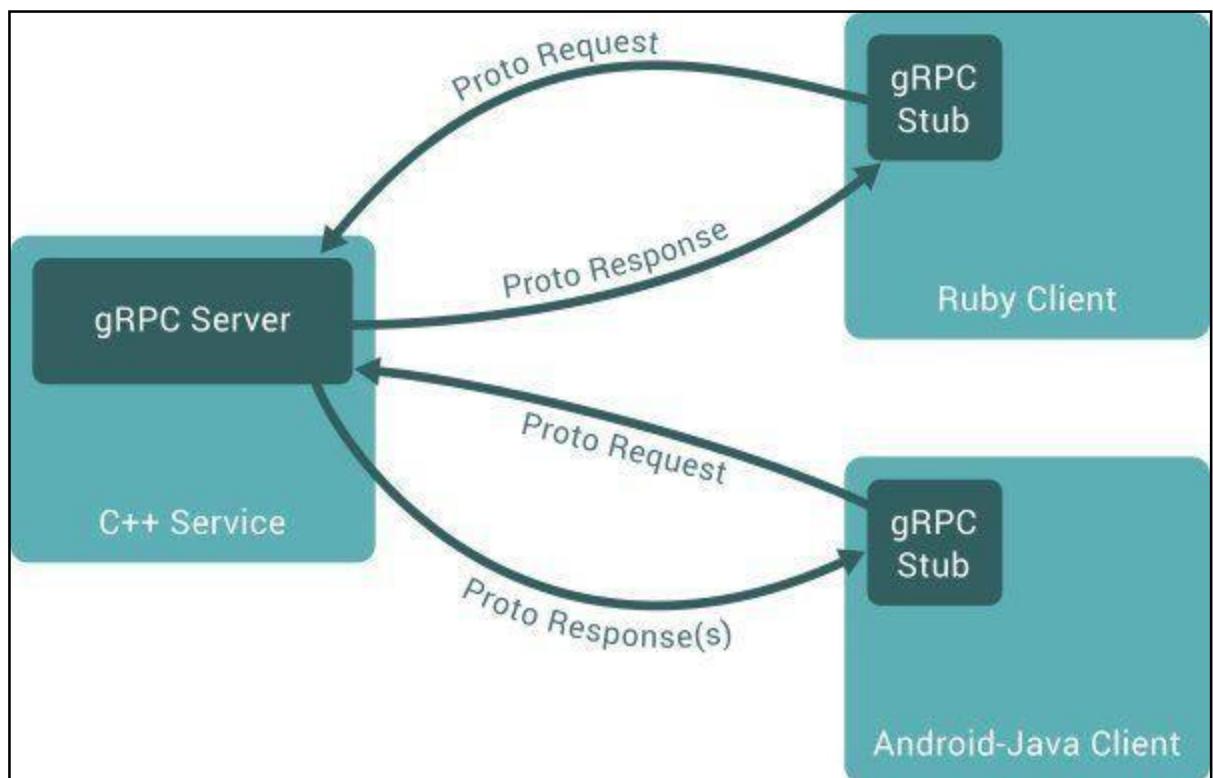
Inter Process Communications (IPC): là quá trình trao đổi dữ liệu qua lại giữa các tiến trình với nhau, các tiến trình này có thể hoạt động trên cùng một hệ thống, hoặc hoạt động trên nhiều hệ thống khác nhau.

Remote Procedure Call (RPC) là một phương pháp dùng để trao đổi dữ liệu. RPC khiến cho việc thực hiện IPC dễ dàng, giống như một lời gọi hàm bình thường. RPC có thể được thực hiện giữa hai tiến trình trên cùng một máy tính, hoặc giữa các máy tính khác nhau trong mạng.

Google Remote Procedure Call (gRPC): là một platform cải tiến dành cho RPC của Google. gRPC mặc định sử dụng **Protocol Buffers** như là một ngôn ngữ để định

nghĩa các service và là định dạng để giao tiếp giữa các service với nhau. gRPC cung cấp cho người dùng cơ chế cho phép các service sử dụng những platform khác nhau như Java, NodeJS, Go, Python, Ruby... có thể tương tác với nhau một cách dễ dàng mà không cần thêm công sức để viết các thư viện trung gian. Công nghệ gRPC được xây dựng dựa trên HTTP/2. Những cải tiến của HTTP/2 so với các phiên bản tiền nhiệm cho phép các kết nối http hoạt động tốt hơn, hiệu quả hơn.

Protocol Buffers là ngôn ngữ để định nghĩa các service và định dạng, kiểu dữ liệu để giao tiếp giữa các service với nhau. Mỗi định nghĩa Protocol Buffers được đặt trong một file với đuôi là proto.

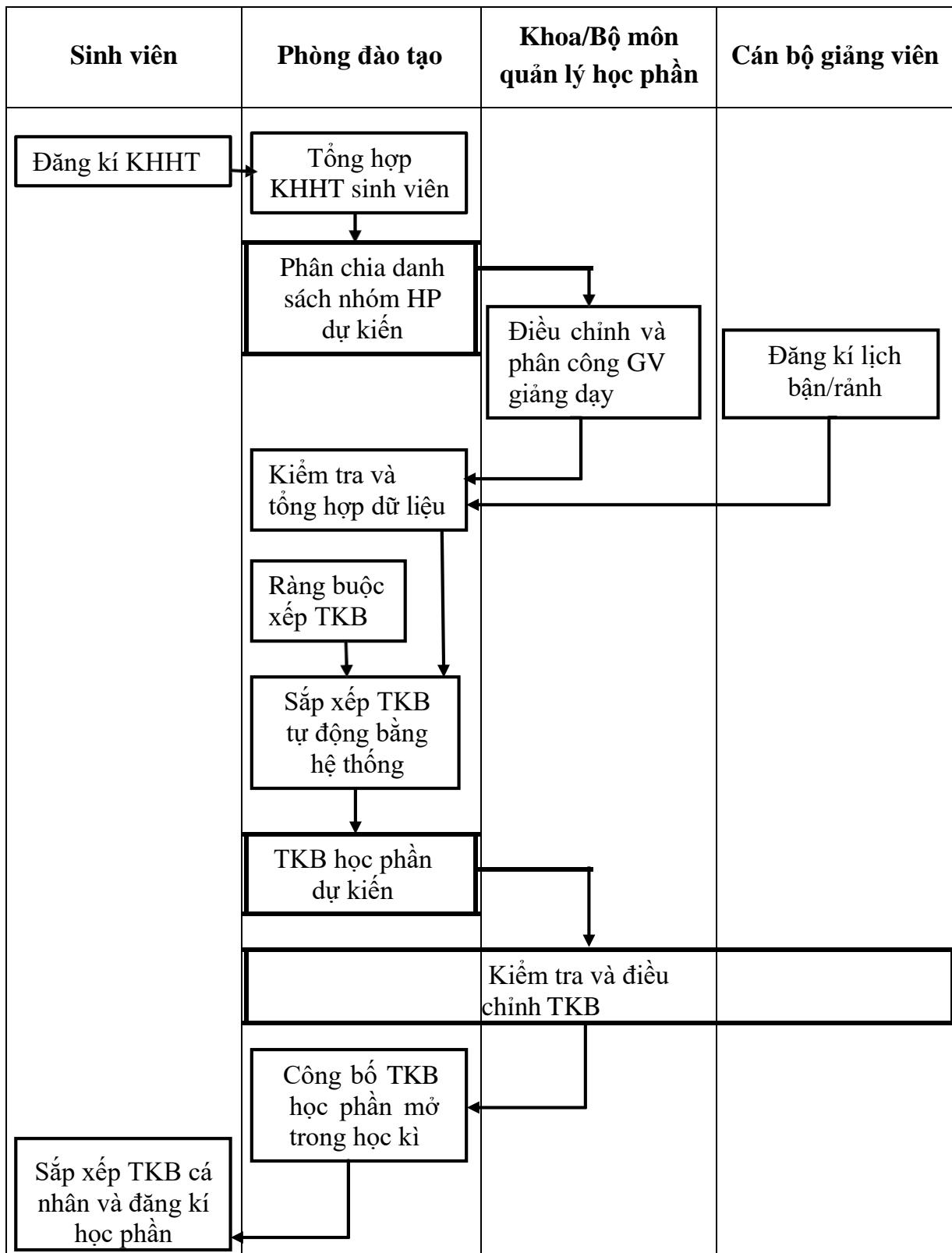

Hình 2.6 Sơ đồ giao tiếp giữa gRPC server và gRPC client

CHƯƠNG 3: THIẾT KẾ VÀ CÀI ĐẶT GIẢI PHÁP

3.1. QUY TRÌNH SẮP XẾP THỜI KHÓA BIỂU

3.1.1. Quy trình đề xuất áp dụng hệ thống sắp xếp thời khóa biểu tự động

Hình 3.1 Quy trình sắp xếp thời khóa biểu đề xuất

3.1.2. Nội dung quy trình

- Phòng đào tạo tổng hợp KHHT theo từng học phần của tất cả sinh viên trong học kỳ.

- Dựa vào số lượng sinh viên đăng kí của học phần, phòng đào tạo tiến hành lập danh sách phân chia nhóm học phần dự kiến và gửi đến các Khoa/bộ môn phụ trách giảng dạy các học phần có liên quan.

- Các Khoa/bộ môn phụ trách phân công giảng viên giảng dạy từng học phần. Tùy vào nhân sự hiện tại, khoa/bộ môn phụ trách có thể đề xuất chia lại nhóm học phần cho phù hợp. Trong thời gian này, cán bộ giảng viên đăng kí lịch bận/rảnh trên website của hệ thống.

- Phòng đào tạo kiểm tra và tổng hợp dữ liệu về: danh sách nhóm học phần, danh sách phân công giảng viên giảng dạy, danh sách phòng học, lịch bận giảng viên và phòng học, các ràng buộc xếp thời khóa biểu.

- Phòng đào tạo tiến hành sắp thời khóa biểu tự động bằng hệ thống.
- Phòng đào tạo kiểm tra tính hợp lý thời khóa biểu và điều chỉnh thủ công.
- Phòng đào tạo công bố lịch giảng cho giảng viên điều chỉnh.
- Phòng đào tạo công bố thời khóa biểu chính thức lên hệ thống website cho sinh viên sắp xếp thời khóa biểu cá nhân và đăng kí học phần.

Tất cả những bước của quy trình trên tại phòng đào tạo đều được thực hiện trên phần mềm hỗ trợ sắp TKB tự động.

3.1.3. Mục đích, phạm vi áp dụng:

- Lập kế hoạch giảng dạy từng học kỳ.
- Đảm bảo đáp ứng nhu cầu học tập của sinh viên.
- Đảm bảo tính hợp lý thời khóa biểu của giảng viên.
- Đảm bảo tổ chức giảng dạy tốt các học phần.
- Áp dụng cho phòng đào tạo và các bộ môn quản lý học phần.

3.1.4. Yêu cầu và ràng buộc thời khóa biểu:

❖ Yêu cầu:

- Lập kế hoạch mở lớp đúng với nhu cầu của sinh viên đã nhập trong KHHT.
- Xếp thời khóa biểu hợp lý cho từng giảng viên, đảm bảo cho giảng viên có thể giảng dạy cho nhiều hệ đào tạo khác nhau.
- Đảm bảo cho việc giảng dạy các lớp học phần thực hiện tốt không mâu thuẫn.

- Tùy theo điều kiện của đơn vị, khuyến khích hạn chế xếp TKB vào thứ bảy.

❖ Ràng buộc xếp thời khóa biểu:

- Ràng buộc về trùng lịch phòng học.

- Ràng buộc về trùng lịch giảng viên.

- Ràng buộc về số nhóm của giảng viên được phân công giảng dạy.

- Ràng buộc về tiết học và số tiết học của nhóm học phần.

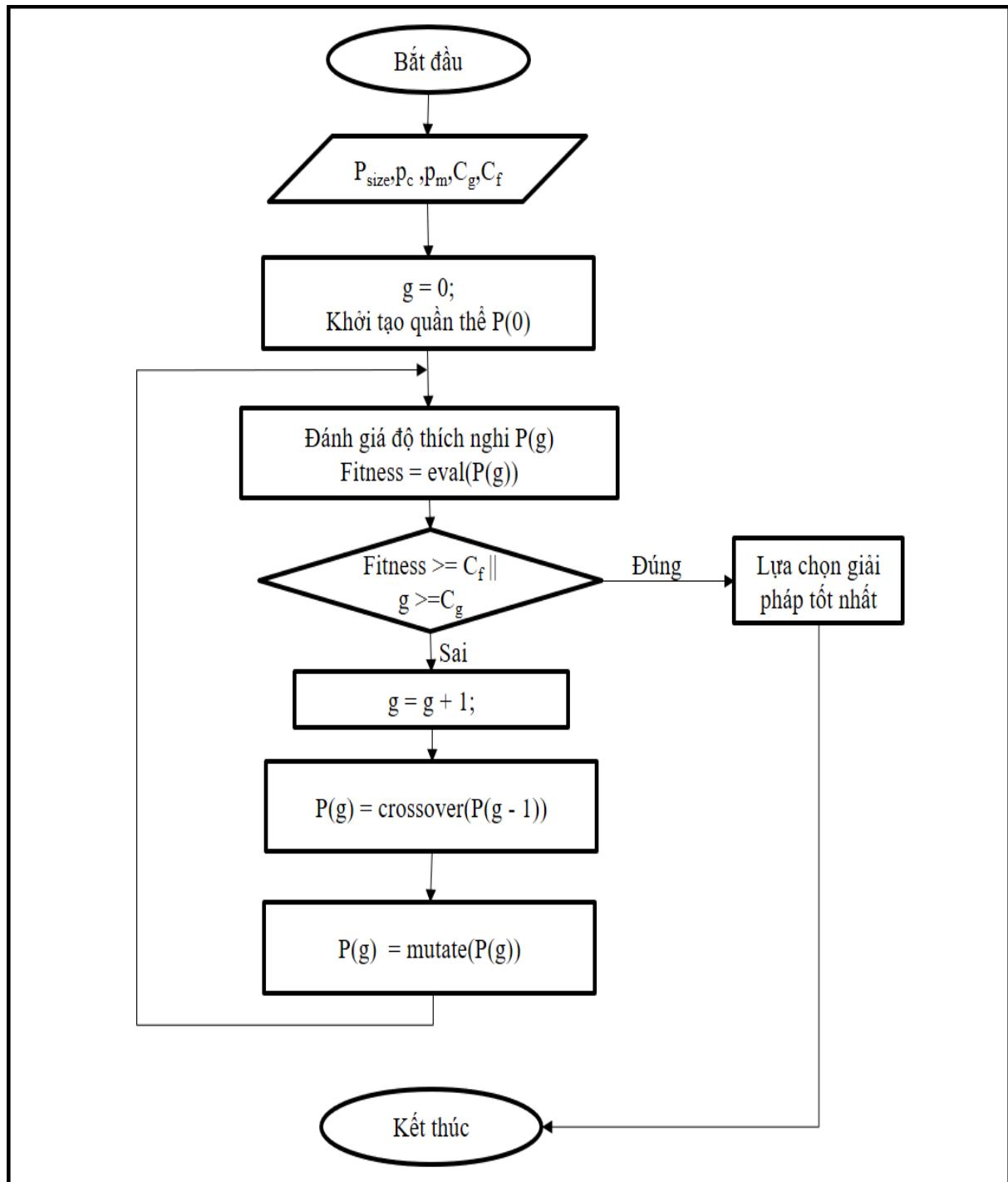
- Ràng buộc về sức chứa của phòng học.

- Ràng buộc về buổi học của nhóm học phần.

- Ràng buộc về lịch bận của giảng viên.

3.2. THIẾT KẾ VÀ CÀI ĐẶT THUẬT TOÁN

3.2.1. Lưu đồ thuật toán di truyền áp dụng vào bài toán

Hình 3.2 Lưu đồ thuật toán di truyền áp dụng cho hệ thống

Trong đó:

- P_{size} : Kích thước quần thể, p_c : xác suất lai ghép, p_m : xác suất đột biến, C_g : số thế hệ, C_f : hệ số tỉ lệ thích nghi chấp nhận được.
- Fitness: tỉ lệ thích nghi của quần thể.

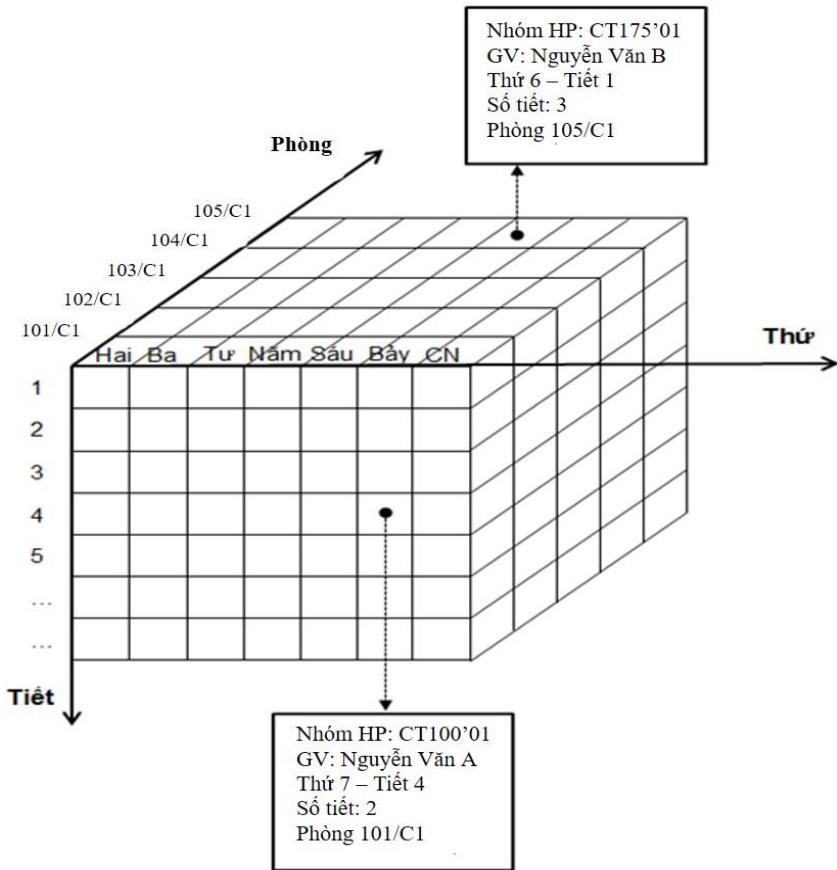
- g: thẻ hệ quản thể.
- P(g): quản thể ở thẻ hệ thứ g.

3.2.2. Biểu diễn mô hình cá thể

Phòng 101/C1						
Tiết	Thứ 2	Thứ 3	Thứ 4	Thứ 5	Thứ 6	Thứ 7
1			CT101'02 MSCB:01		TN001'01 MSCB:01	
2			CT101'02 MSCB:01		TN001'01 MSCB:01	
3			CT101'02 MSCB:01		TN001'01 MSCB:01	
...						
7	CT101'01 MSCB:03			CT175'05 MSCB:02		
8	CT101'01 MSCB:03			CT175'05 MSCB:02		
9	CT101'01 MSCB:03			CT175'05 MSCB:02		

Hình 3.3 Cấu trúc thời khóa biểu theo phòng học

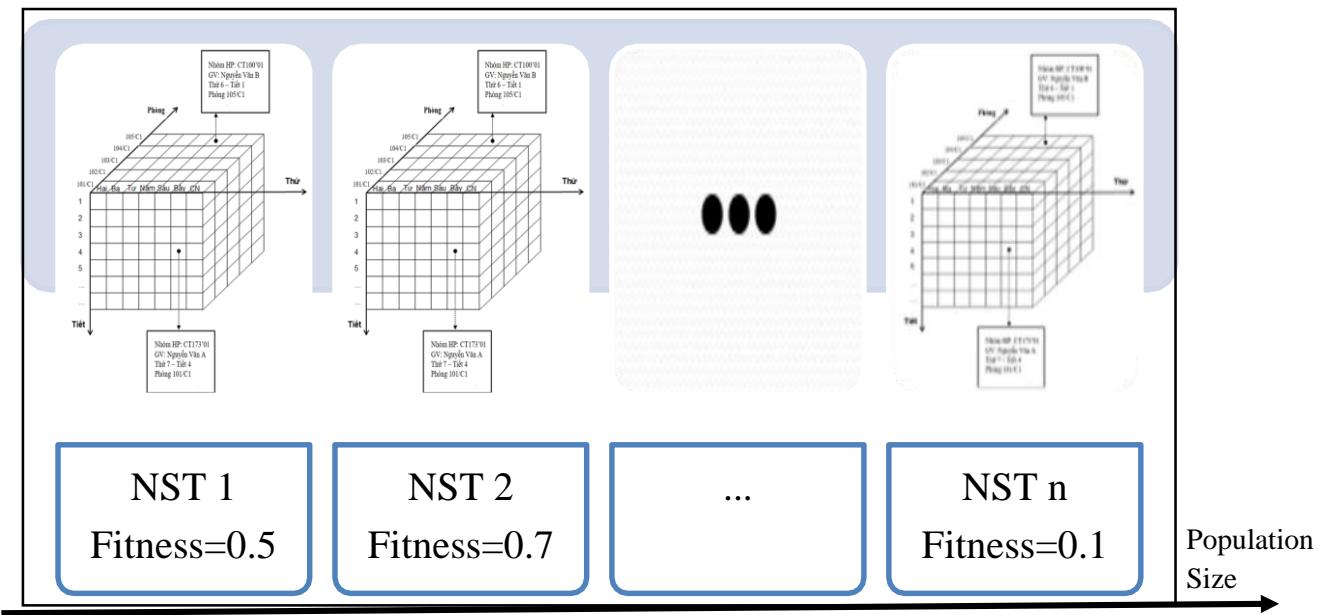
Mỗi một cá thể hay NST dùng để chứa một phương án xếp thời khóa biểu. Mỗi NST có thể xem là một mảng 3 chiều: Chiều thứ nhất (trục y) biểu diễn các tiết học trong ngày, chiều thứ hai (trục x) biểu diễn các ngày trong tuần, chiều thứ ba (trục z) biểu diễn các phòng học. Ứng với một điểm I = (x,y,z) sẽ chứa một giá trị bao gồm nhóm học phần và giảng viên giảng dạy, điểm I được gọi là một gene trong NST.

Hình 3.4 Mô hình biểu diễn cấu trúc hoàn chỉnh của một NST

3.2.3. Biểu diễn mô hình quần thể

Quần thể là tập hợp các NST. Ngoài việc lưu trữ danh sách các NST, quần thể còn chứa thêm các thông tin khác như kích thước quần thể, độ thích nghi mỗi NST.

Hình 3.5 Mô hình biểu diễn quần thể NST

3.2.4. Khởi tạo quần thể

Khởi tạo quần thể là bước đầu trong thuật giải di truyền, thuật toán có hội tụ nhanh hay chậm đến giá trị tối ưu cũng phụ thuộc vào quần thể khởi tạo ban đầu. Khi khởi tạo quần thể phải khởi tạo tập dữ liệu dữ liệu ban đầu, bao gồm tập danh sách nhóm học phần, khởi tạo tập giảng viên phân công giảng dạy, tập danh sách phòng học, tập dữ liệu về thời gian, ...

Thuật toán khởi tạo quần thể:

Procedure Population()

Input: popSize // Số lượng cá thể yêu cầu trong quần thể

Output: Population // Quần thể các cá thể

Begin

 Population = new

 Individual[popSize] While ($i \leq N$)

 do

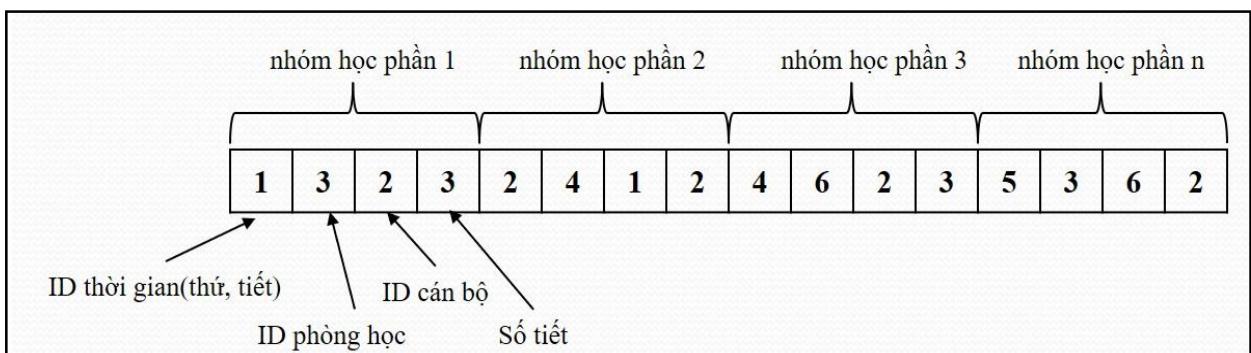
 Individual individual = Individual() // tạo một cá thể

 mới Population[i] = individual // đặt cá thể mới vào
 quần thể $i++$

 Endwhile

Return Population

Trong đó, **Individual()** là hàm tạo ra cá thể mới, nó được thực hiện trên ý tưởng ứng với mỗi nhóm học phần (G_i) trong tập dữ liệu nhóm học phần (Groups), tiến hành chia ngẫu nhiên: thời gian học, phòng học, giảng viên giảng dạy. Một cá thể mới được tạo ra bằng cách mã hóa (lưu ID) các dữ liệu trên thành một chuỗi số nguyên.

Hình 3.6 Tạo cá thể bằng cách mã hóa dữ liệu

ID thời gian: sẽ bao gồm ID thứ (thứ 2 đến thứ 7) và ID tiết (tiết 1 đến tiết 9) – bắt đầu bằng 1 (thứ 2, tiết 1) và cuối cùng là 54 (thứ 7, tiết 9).

ID cán bộ, ID phòng học: đại diện cho cán bộ phân công giảng dạy và phòng học. Số tiết: cho biết số tiết học trong một buổi của nhóm học phần đó.

Ví dụ: Nhóm học phần 1 học vào tiết 1,2,3 - thứ 2 tại phòng có ID là 3, do cán bộ có ID là 2 giảng dạy.

Thuật toán khởi tạo cá thể:

Procedure Individual()

Input: Request timetable //các tập dữ liệu yêu cầu để xếp TKB

Output: TKB (individual – cá thể)

Begin

```
    individual = new integer[Groups.length];
    integer index = 0;
    Fforeach Gi ∈{Groups} do
        individual[index] = Random(Timeslots).getID();
        index++;
        individual[index] = Random(Rooms).getID();
        index++;
        individual[index] = Random(Professors).getID();
        index++;
        individual[index] = Gi.periods;
        index++;
    EndFor
```

Return individual;

End

3.2.5. Các phép toán di truyền

3.2.5.1. Toán tử chọn lọc

Ta sử dụng toán tử chọn lọc xếp hạng để giải quyết bài toán. Với cách làm này các NST trong quần thể được sắp xếp giảm dần theo độ thích nghi của chúng.

3.2.5.2. Toán tử lai ghép

Do bài toán có cấu trúc NST khá phức tạp, vì vậy ta chọn toán tử lai ghép đồng nhất để áp dụng. Ý tưởng của phương pháp lai ghép, với mỗi giá trị của mặt nạ, nếu mặt

nếu có giá trị là 1 thì cá thể con sẽ nhận gen của cha (mẹ), ngược lại là gen của mẹ (cha).

Parent 1	1	2	2	1	3	4	1	2	3	4
Parent 2	4	1	3	2	1	2	4	3	2	1
Mask	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0
Offspring	4	2	2	2	1	4	4	2	3	1

Hình 3.7 Phương pháp lai ghép đồng nhất

Thuật toán lai ghép:

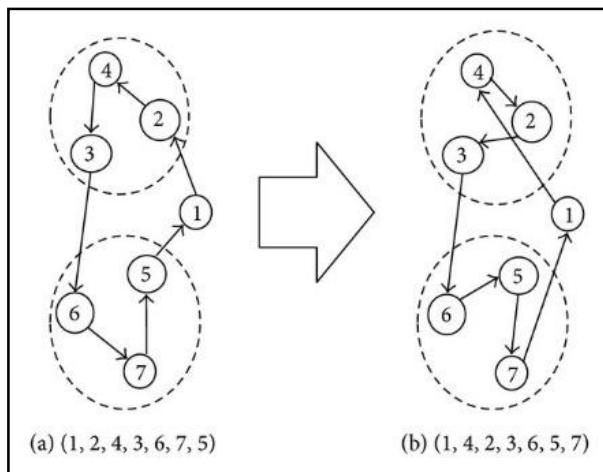
```

Procedure
crossoverPopulation()
Input: Population: Po
Output: newPopulation: Pn
Begin
    For each individual in
        population: parent1 =
            individual;
        newPopulation = new
        array; If crossoverRate >
            random():
            parent2 = selectParent(); //Random select
            individual
            offspring = crossover(parent1,
                parent2); newPopulation.push(offspring);
        Else:
            newPopulation.push(pare
                nt1); End if
    
```

Để thuật toán trở nên đơn giản ta tạo mặt nạ nhị phân bằng hàm random(). Nếu random() < 0.5 thì xem là 0, ngược lại thì xem là 1.

3.2.5.3. Toán tử đột biến

Trong bài toán, nhiễm sắc thể đại diện cho lời giải của bài toán và mỗi gen trong nhiễm sắc thể có một xác suất đột biến là p , ví dụ: $p = 0.03$ tức với 100 cá thể trong quần thể thì có $0.03 \times 100 = 3$ cá thể sẽ bị đột biến trong mỗi thế hệ, và quá trình đột biến được thực hiện bằng phương pháp đột biến tương hỗ bằng cách hoán vị 2 gen bất kỳ trong một nhiễm sắc thể.

Hình 3.8 Phương pháp đột biến tương hỗ

Thuật toán đột biến:

Procedure mutationPopulation()

Input: Population: Po

Output: newPopulation: Pn

Begin

 For each individual in population:

 For each gen in individual

 If mutationRate > random():

 newgen = individual.getGenRandom();

 individual.setGen(gen.index,newgen);

 End if

 End loop

 newPopulation.push(individual);

 End loop

Return Pn;

End

3.2.6. Tính độ thích nghi của cá thể

3.2.6.1. Tính độ thích nghi của cá thể

Việc đánh giá độ thích nghi của cá thể được căn cứ vào số lần vi phạm các ràng buộc. Để thực hiện, đầu tiên ta tính độ thích nghi của cá thể dựa trên từng ràng buộc, sau đó dựa vào hàm đánh giá cá thể ta sẽ tính được độ thích nghi của cá thể đó.

❖ Công thức tính độ thích nghi mỗi ràng buộc của cá thể:

$$F_{RB} = \frac{1}{R} \quad (R \in N^*, x \in N)$$

Trong đó: R – hệ số ràng buộc xếp TKB, x – số vi phạm ràng buộc

$F_{RB} = 0$ - Ràng buộc đã thỏa mãn, không còn vi phạm.

❖ Công thức tính độ thích nghi cá thể:

$$F = 1 - \log(1 + \sum F_{RB}) = 1 - \log\left(1 + \sum_{i=0}^n \log\left(\frac{R_i+x_i}{R_i}\right)\right)$$

$\sum F_{RB}$: Tổng của tất cả độ thích nghi dựa trên ràng buộc.

$\sum F_{RB} = 0 \Rightarrow F = 1 - \log(1) = 1 \Rightarrow$ không có vi phạm ràng buộc, TKB đạt giải pháp tối ưu.

Thuật toán tính độ thích nghi ràng buộc:

Function Độ_thích_nghi_RB (Cathe)

Begin

Count = 0 {Biến đếm số lần vi phạm}

For each gen in Cathe

Begin

If (gen vi phạm ràng buộc RB)

Then Count = Count + 1

End Return $\log\left(\frac{R+Count}{R}\right)$

End

3.2.6.2. Tính độ thích nghi dựa vào ràng buộc trùng lịch phòng học

Vi phạm ràng buộc trùng lịch phòng học xảy ra khi hai nhóm học phần khác nhau được sắp lịch học cùng một phòng tại cùng một thời điểm. Ví dụ:

- TKB nhóm CT101'01: phòng 101/C1, Thứ 2, tiết bắt đầu: 1, số tiết: 3.
- TKB nhóm CT175'01: phòng 101/C1, Thứ 2, tiết bắt đầu: 3, số tiết: 3.

Nhóm CT175'01 đã vi phạm trùng lịch phòng học với nhóm CT101'01 ở tiết 3

Thuật toán:

```
Function Fitness_schedule_room
Begin
    Count = 0 (biến đếm số vi phạm ràng buộc)
    For each classA in timetable
        For each classB in timetable
            If classA.room = classB.room & classA.time = classB.time
                Count++
            End if
        End loop
    End loop
    Return log( $\frac{R+Count}{R}$ )
End
```

3.2.6.3. Tính độ thích nghi dựa vào ràng buộc trùng lịch cán bộ giảng dạy

Vi phạm ràng buộc trùng lịch cán bộ giảng dạy xảy ra khi hai nhóm học phần khác nhau được sắp cùng một cán bộ giảng dạy tại cùng một thời điểm. Ví dụ:

- TKB nhóm CT101'01: Thứ 2, tiết bắt đầu: 1, số tiết: 3, CB: Nguyen Van A

- TKB nhóm CT175'01: Thứ 2, tiết bắt đầu: 3, số tiết: 3, CB: Nguyen Van A

Nhóm CT175'01 đã vi phạm trùng lịch giảng viên với nhóm CT101'01 ở tiết

3

Thuật toán:

Function Fitness_schedule_teacher

Begin

Count = 0 (biến đếm số vi phạm ràng buộc)

For each classA in timetable

 For each classB in timetable

 If classA.teacher = classB.teacher & classA.time = classB.time

 Count++

 End if

 End loop

 Return log ($\frac{R+Count}{R}$)

End

3.2.6.4. Tính độ thích nghi dựa vào ràng buộc số nhóm phân công giảng dạy

Một học phần được phân chia thành nhiều nhóm học phần dựa vào số lượng sinh viên đăng kí trong KHHT. Bộ môn phụ trách học phần có trách nhiệm phân công số nhóm giảng dạy cho cán bộ phù hợp để đảm bảo tránh cho việc một cán bộ được xếp giảng dạy nhiều nhóm học phần, còn cán bộ khác thì không được xếp lịch dạy.

Vi phạm ràng buộc số nhóm phân công giảng dạy xảy ra khi số nhóm học phần được xếp của giảng viên nhiều hơn số nhóm học phần đã được phân công.

Thuật toán:

```
Function Fitness_teaching_group_numbers
```

```
Begin
```

```
    Count = 0 (biến đếm số vi phạm ràng buộc)
```

```
    For each teacher in teachers
```

```
        sonhom = 0;
```

```
        For each class in timetable
```

```
            If class.teacher = teacher
```

```
                sonhom++
```

```
            End if
```

```
        End loop
```

```
        If teacher.sonhom < sonhom : Count++ end if
```

```
    End loop
```

```
    Return log( $\frac{R+Count}{R}$ )
```

```
End
```

3.2.6.5. Tính độ thích nghi dựa vào ràng buộc sức chứa phòng học

Vi phạm ràng buộc sức chứa phòng học xảy ra khi một nhóm học phần được xếp có số lượng lớn hơn sức chứa của phòng học.

Thuật toán:

```
Function Fitness_capacity_room
Begin
    Count = 0 (biến đếm số vi phạm ràng buộc)
    For each classA in timetable
        If class.size > class.room.capacity
            Count++
        End if
    End loop
    Return log( $\frac{R+Count}{R}$ )
End
```

3.2.6.6. Tính độ thích nghi dựa vào ràng buộc tiết học

Vì thời gian học được chia làm 2 buổi: buổi sáng: từ tiết 1 đến tiết 5, buổi chiều: từ tiết 6 đến tiết 9. Do đó TKB các nhóm học phần không được bắt đầu vào tiết 5 và tiết 9, hoặc thời gian học không được vượt quá tiết 5 và tiết 9.

Ví dụ: TKB nhóm CT101'02: Thứ 2, tiết bắt đầu 4, số tiết: 3.

Thuật toán:

```
Function Fitness_period
Begin
    Count = 0 (biến đếm số vi phạm ràng buộc)
    For each classA in timetable
        TietBD = classA.TietBD
        TietKT = classA.sotiet+classA.tietBD
        If (TietBD<=5&&TietKT>5)|||(TietBD<=9&&TietKT>9)
            Count++
        End if
    End loop
    Return log( $\frac{R+Count}{R}$ )
End
```

3.2.6.7. Tính độ thích nghi dựa vào ràng buộc buổi học

Vi phạm ràng buộc buổi học xảy ra khi một học phần có nhiều buổi học (2 buổi trở lên), các buổi học được xếp vào cùng một ngày hoặc không cùng một cán bộ giảng dạy cho các buổi đó.

Thuật toán:

Function Fitness_session

Begin

Count = 0 (biến đếm số vi phạm ràng buộc)

For each group in Groups //lặp từng nhóm HP trong danh sách nhóm HP

If group.session = 1 : continue; //bỏ qua nhóm HP có 1 buổi học

For each classA in timetable(group)

//lặp từng lớp học trong TKB của nhóm HP

For each classB in timetable(group)

If classA.day = classB.day || classA.teacher != classB.teacher

Count++

End if

End loop

End loop

End loop

Return $\log\left(\frac{R+Count}{R}\right)$

End

3.2.6.8. Tính độ thích nghi dựa vào ràng buộc trùng lịch bận cán bộ

Vi phạm ràng buộc trùng lịch bận cán bộ xảy ra khi TKB của cán bộ có lịch giảng dạy trùng với lịch bận đã đăng ký với hệ thống trước đó.

Thuật toán:

Function Fitness_schedule_busy_teacher

Begin

Count = 0 (biến đếm số vi phạm ràng buộc)

For each classA in timetable

Teacher = classA.teacher

```

For each time in Teacher.timebusy

    If(classA.time = time)

        Count++ End if

    End loop

    End loop

    Return log( $\frac{R+Count}{R}$ )

End

```

3.2.7. Trọng số các loại vi phạm ràng buộc

Trong các loại ràng buộc, mỗi loại ràng buộc có một tính chất riêng. Có loại vi phạm ràng buộc thường xuyên xảy ra và có loại ít xảy ra hơn. Có loại dễ đạt được và có loại khó đạt được hơn. Vì vậy, nếu xem xét các ràng buộc này một cách bình đẳng thì chắc chắn hệ thống sẽ không xác định được vi phạm nào cần xử lý trước và vi phạm nào cần xử lý sau, điều này dẫn đến việc có thể không tìm ra được phương án xếp thời khóa biểu thỏa mãn yêu cầu.

Nguyên tắc 1: Ràng buộc nào cần đạt được trước thì đặt trọng số thấp, ràng buộc nào cần đạt được sau thì đặt trọng số cao.

Nguyên tắc 2: Ràng buộc nào khó đạt được hơn thì đặt trọng số thấp, dễ đạt được hơn thì đặt trọng số cao.

Nguyên tắc 3: Ràng buộc mềm nên đặt trọng số cao hơn so với ràng buộc cứng. Vì các ràng buộc mềm là những ràng buộc thêm, nếu đạt được thì càng tốt còn không thì cũng có thể chấp nhận được.

3.2.8. Điều kiện dừng quá trình tiến hóa

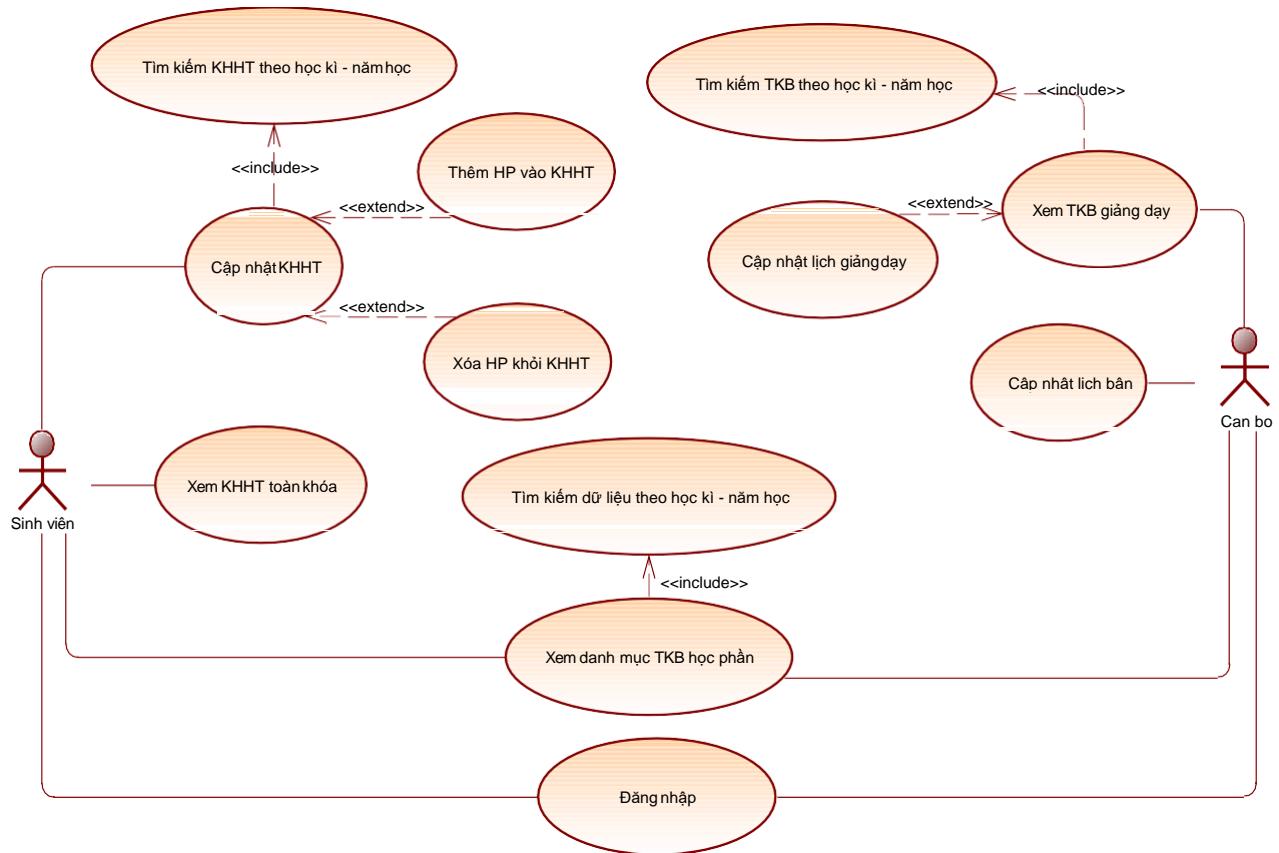
Điều kiện 1: Hệ thống được thiết kế cho phép người dùng có thể chủ động trong việc quyết định số lượng vi phạm ràng buộc của TKB (x) thông qua việc kết hợp các hệ số ràng buộc vi phạm (R) và hệ số tỉ lệ thích nghi chấp nhận được ($C_{fitness}$). Nếu $x < R$ và tỉ lệ thích nghi của quần thể lớn hơn hoặc bằng $C_{fitness}$, khi đó quá trình tiến hóa sẽ kết thúc.

Điều kiện 2: Dựa vào hệ số số thé hệ ($C_{generation}$), quá trình tiến hóa sẽ kết thúc khi vượt qua $C_{generation}$ bất chấp kết quả đạt được có thỏa mãn yêu cầu.

Khi kết hợp cả 2 điều kiện: $C_{fitness} = 1.0$ và $C_{generation} = MAX$ thì quần thể sẽ tiến hóa đến khi nào tìm được phương án tối ưu nhất.

3.3. THIẾT KẾ CHỨC NĂNG HỆ THỐNG

3.3.1. Sơ đồ use case module web-app hỗ trợ cán bộ – sinh viên

Hình 3.9 Sơ đồ use case module web-app hỗ trợ cán bộ – sinh viên

Sơ đồ use case mô tả các chức năng của module web-app hỗ trợ cán bộ – sinh viên. Trong đó:

- Actor: Sinh viên – có thể truy cập đến các chức năng: Xem KHHT toàn khóa, Cập nhật KHHT (thêm, xóa học phần), xem danh mục TKB học phần.
- Actor: Cán bộ – có thể truy cập đến các chức năng: Cập nhật lịch bận, Xem TKB giảng dạy, Cập nhật lịch giảng dạy, xem danh mục TKB học phần.

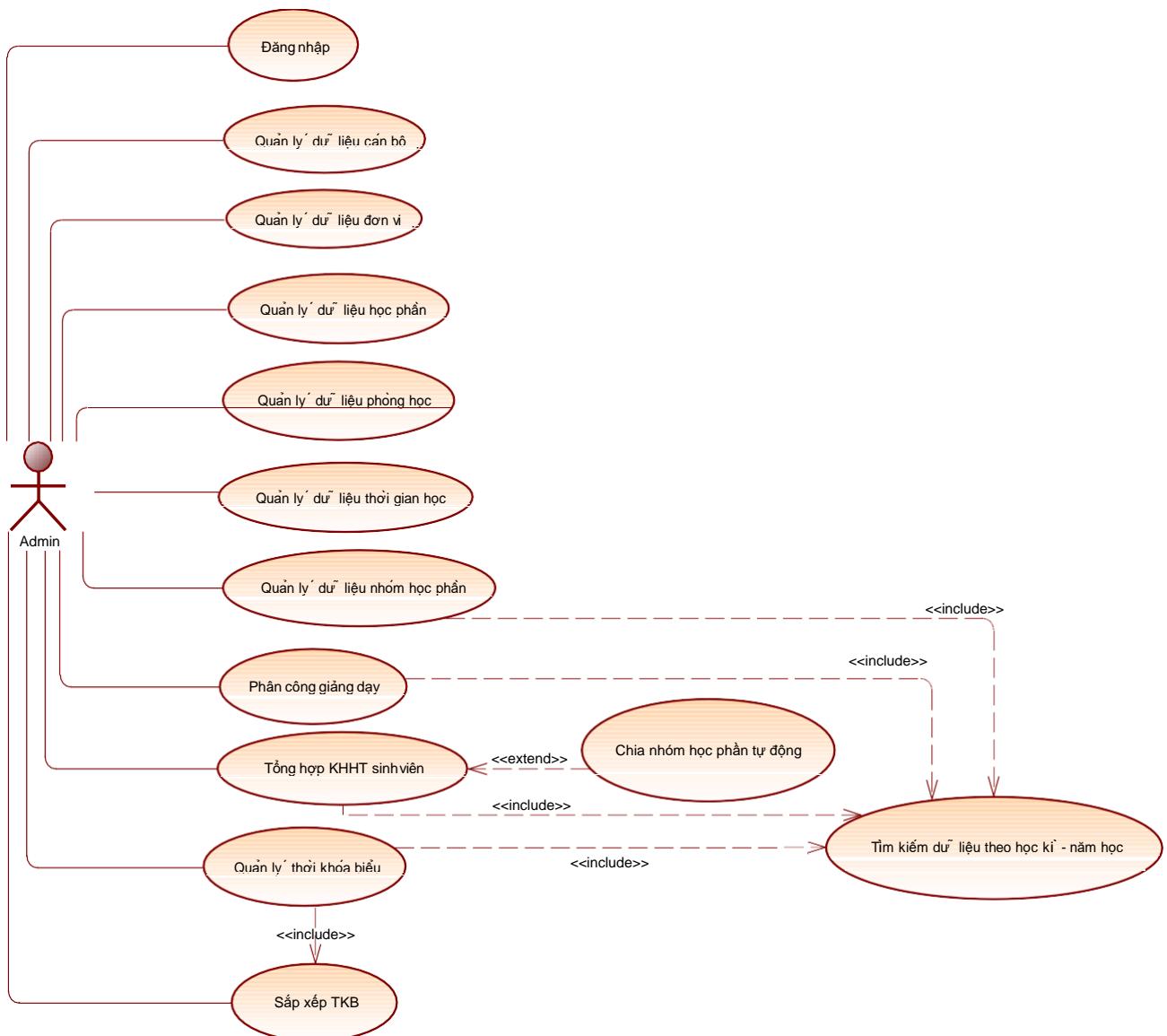
Cả hai actor bắt buộc phải đăng nhập trước khi truy cập đến hệ thống.

3.3.2. Sơ đồ use case mức 0 module phần mềm sắp xếp TKB

- Actor: Admin/cán bộ phụ trách giáo vụ.

Actor phải đăng nhập trước khi truy cập hệ thống. Các chức năng quản lý dữ liệu (cán bộ, đơn vị, phòng học, học phần, thời gian học, nhóm học phần) đều có chức năng chung: thêm, sửa, xóa dữ liệu, xuất file excel.

Các chức năng quan trọng: tổng hợp KHHT, chia nhóm học phần tự động, quản lý nhóm học phần, phân công giảng dạy, quản lý thời khóa biểu, sắp xếp thời khóa biểu.

Hình 3.10 Sơ đồ use case các chức năng chính của module phần mềm sắp TKB

3.3.3. Sơ đồ use case chức năng quản lý và sắp xếp thời khóa biểu

➤ Actor: Admin / Cán bộ phụ trách giáo vụ.

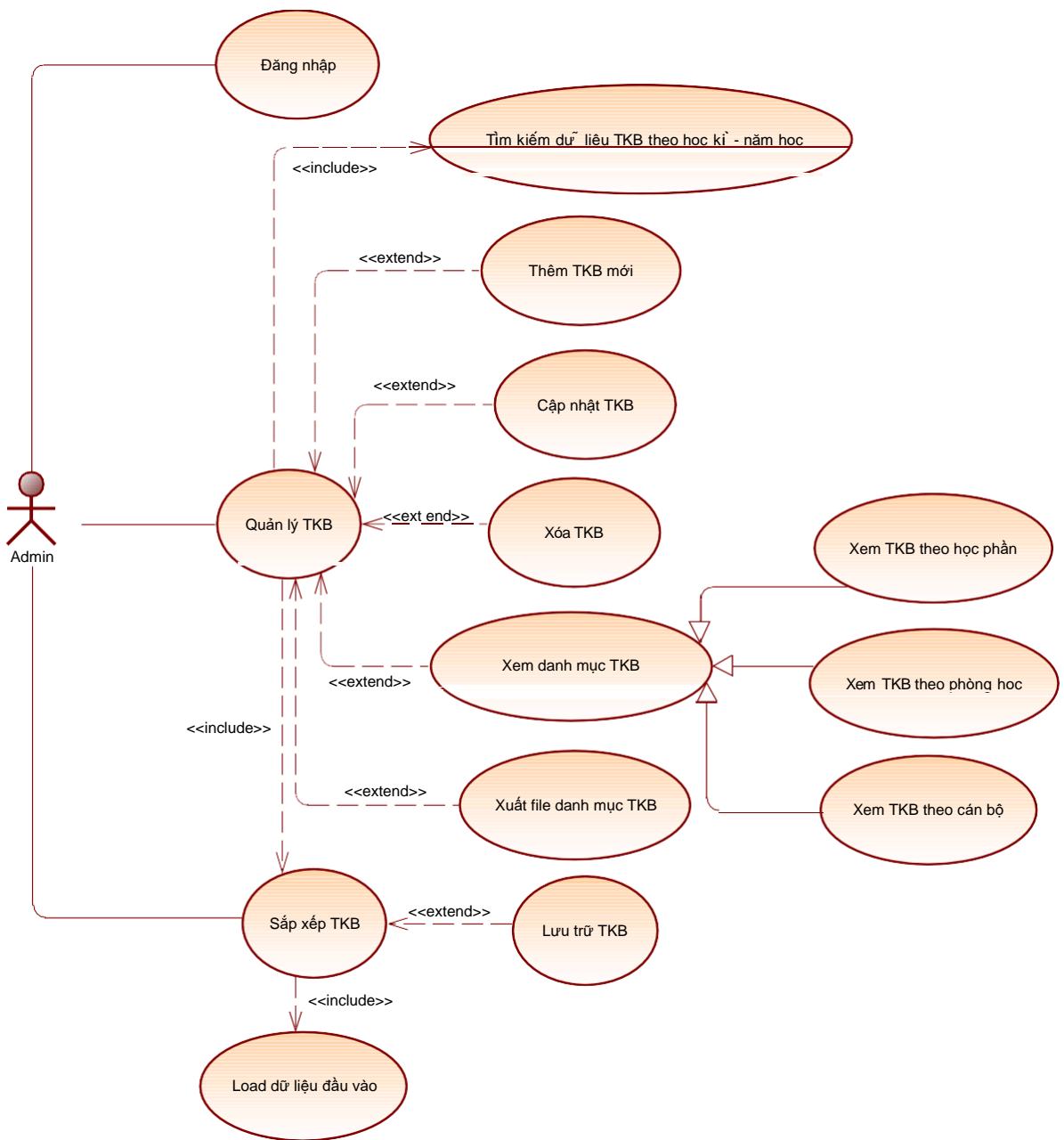
Actor phải đăng nhập trước khi truy cập chức năng này.

Chức năng quản lý thời khóa biểu:

- Điều kiện tiên quyết: Tìm kiếm dữ liệu TKB theo học kì – năm học.
- Các chức năng mở rộng: Xem danh mục TKB, thêm mới, xóa, cập nhật, xuất file excel.

Chức năng sắp xếp thời khóa biểu:

- Điều kiện tiên quyết: Load dữ các tập dữ liệu đầu vào.
- Chức năng mở rộng: Lưu TKB (nếu thỏa mãn điều kiện đặt ra)

Hình 3.11 Sơ đồ use case các chức năng chi tiết sắp xếp và quản lý TKB

3.4. THIẾT KẾ MÔ HÌNH DỮ LIỆU

3.4.1. Đặc tả dữ liệu

3.4.1.1. Bảng dữ liệu CanBo

Mô tả: Dùng để lưu trữ các thông tin cá nhân của sinh viên và cán bộ.

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
ID_canbo (*)	Int		Primary key	ID cán bộ
Ten_canbo	Nvarchar			Họ tên cán bộ
GioiTinh	Int	X		Giới tính: 0 – nữ, 1 – nam

NgaySinh	Date	X		Ngày
SDT	Varchar	X		Số điện thoại
Email	Varchar	X		Email
Username	Varchar			Tài khoản đăng nhập
Password	Varchar			Mật khẩu đăng nhập

(*) bảng CanBo tham gia vào việc sắp xếp TKB, nên khóa chính được lưu bằng kiểu int để phục vụ việc truy xuất dữ liệu và mã hóa chuỗi gene

Bảng 3.1 Các thuộc tính bảng dữ liệu CanBo

3.4.1.2. Bảng dữ liệu SinhVien

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
MSSV	Varchar		Primary key	Mã số sinh viên
Ten_SinhVien	Nvarchar			Họ tên sinh viên
GioiTinh	Int	X		Giới tính: 0 – nữ, 1 – nam
NgaySinh	Date	X		Ngày
SDT	Varchar	X		Số điện thoại
Email	Varchar	X		Email
Username	Varchar			Tài khoản đăng nhập
Password	Varchar			Mật khẩu đăng nhập

Bảng 3.2 Các thuộc tính bảng SinhVien

3.4.1.3. Bảng dữ liệu DonVi và LoaiDonVi

Mô tả: Bảng DonVi và LoaiDonVi lưu trữ thông tin của một đơn vị (Khoa, Bộ Môn, ...)

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
Ma_DonVi	Varchar		Primary Key	Mã đơn vị
Ten_DonVi	NVarchar	X		Tên đơn vị
DiaChi	Nvarchar	X		Địa chỉ
Email	Varchar	X		Email
Sdt	Varchar	X		Số điện thoại
GioiThieu	NVarchar	X		Giới thiệu đơn vị

NgayThanhLap	Date	X		Ngày thành lập đơn vị
--------------	------	---	--	-----------------------

Bảng 3.3 Các thuộc tính bảng dữ liệu DonVi

3.4.1.4. Bảng dữ liệu KhuNhaHoc và PhongHoc

Mô tả: KhuNhaHoc mô tả các thông tin của khu nhà học, mỗi khu nhà học sẽ bao gồm nhiều phòng học.

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
ID_PhongHoc ^(*)	Int		Primary key	Mã định danh phòng học
TenPhongHoc	Varchar	X		Tên phòng học (số phòng/tên khu nhà học)
SucChua	Int	X		Sức chứa phòng học

^(*) bảng PhongHoc tham gia vào việc sắp xếp TKB, nên khóa chính được lưu bằng kiểu int để phục vụ việc truy xuất dữ liệu và mã hóa chuỗi gene.

Bảng 3.4 Các thuộc tính của bảng PhongHoc

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
ID_KhuNhaHoc	Int		Primary key	Mã định danh khu nhà học
TenKhuNhaHoc	Varchar	X		Tên khu nhà học
ViTri	Nvarchar	X		Vị trí

Bảng 3.5 Các thuộc tính bảng KhuNhaHoc

3.4.1.5. Bảng dữ liệu HocPhan và NhomHocPhan

Mô tả: Lưu trữ thông tin về học phần và nhóm học phần được chia mỗi học kì – năm học dựa vào số lượng sinh viên đăng ký học phần trong KHHT.

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
MaHocPhan	Varchar		Primary key	Mã học phần
TenHocPhan	NVarchar			Tên học phần
SoTinChi	Int			Số tín chỉ
SoTietLT	Int	X		Số tiết lý thuyết
SoTietTH	Int	X		Số tiết thực hành
SoTietMoiTuan ^(*)	Int			Số tiết học qui định mỗi tuần

SoBuoiMoiTuan ^(*)	Int			Số buổi học qui định mỗi tuần
SiSo_QuiDinh ^(*)	Int			Số giờ qui định
TienQuyet	Varchar	X		Tiên quyết
HocKi_hoc	Varchar	X		Học kì học
Is_schedule	int			Là học phần có sắp học hay không?

(*) các thuộc tính qui định dùng để chia nhóm học phần tự động

Bảng 3.6 Các thuộc tính bảng HocPhan

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
ID_NhomHocPhan ^(*)	Int		Primary key	Mã định danh nhóm HP
Ten_NhomHocPhan	Varchar			Tên nhóm học phần
SoTietHoc ^(**)	Int			Số tiết học trong tuần
SoBuoiHoc ^(**)	Int			Số buổi học
SiSo ^(**)	Int			Số giờ nhóm học phần

(*) bảng NhomHocPhan tham gia vào việc sắp xếp TKB, nên khóa chính được lưu bằng kiểu int để phục vụ việc truy xuất dữ liệu và mã hóa chuỗi gene.

(**) Dữ liệu các thuộc tính này sẽ được lấy từ các thuộc tính tương ứng của bảng HocPhan khi chia nhóm học phần tự động, tuy nhiên cũng có thể điều chỉnh lại thủ công.

Bảng 3.7 Các thuộc tính bảng NhomHocPhan

3.4.1.6. Bảng dữ liệu Thu, Tiet, ThoiGianHoc, và HocKi_NamHoc

Mô tả: Các bảng Thu, Tiet, ThoiGianHoc mô tả thời gian học trong tuần, HocKi_NamHoc dùng để lưu trữ thông tin về học kì trong năm học.

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
ID_thu	Int		Primary key	Mã định danh thứ
Thu	NVarchar			Thứ trong tuần

Bảng 3.8 Các thuộc tính bảng Thu

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
ID_tiet	Int		Primary key	Mã định danh tiết
Tiet	Varchar			Tiết trong ngày
TG_BatDau	Varchar	X		Thời gian bắt đầu tiết
TG_KetThuc	Varchar	X		Thời gian kết thúc tiết
SoPhut	Int	X		Số phút

Bảng 3.9 Các thuộc tính bảng Tiet

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
ID_ThoiGianHoc ^(*)	Int		Primary key	Mã định danh thời gian học
ID_thu	Int			Thứ trong tuần
ID_tiet	Int			Tiết trong ngày
Is_schedule	Int			Có sắp lịch học vào tiết này hay không?

(*) bảng ThoiGianHoc tham gia vào việc sắp xếp TKB, nên khóa chính được lưu bằng kiểu int để phục vụ việc truy xuất dữ liệu và mã hóa chuỗi gene.

Bảng 3.10 Các thuộc tính bảng ThoiGianHoc

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
ID_HocKi_NamHoc	Int		Primary key	Mã định danh học kì trong năm học
HocKi	Int			Học kì trong năm
NamHoc	Varchar			Năm học
TG_BatDau	Varchar	X		Thời gian bắt đầu
TG_KetThuc	Varchar	X		Thời gian kết thúc

Bảng 3.11 Các thuộc tính bảng HocKi_NamHoc

3.4.1.7. Bảng KHHT

Mô tả: Lưu trữ thông tin KHHT của tất cả sinh viên đã đăng KHHT.

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả

ID_HocKi_NamHoc	Int		Primary key	học kì đăng kí
MSSV	Varchar		Primary key	Sinh viên đăng kí
MaHocPhan	Varchar		Primary key	Học phần đăng kí
CaiThien	Int			La HP cai thien diem? (0-không, 1-có)

Bảng 3.12 Các thuộc tính bảng KHHT

3.4.1.8. Bảng GiangDay

Mô tả: Thông tin phân công giảng dạy trong học kì sẽ được lưu ở bảng này, thuộc tính SoNhom qui định số nhóm học phần mà giảng viên sẽ phải dạy học phần đó trong học kì, đây là một ràng buộc trong bài toán.

Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
ID_canbo	Int		Primary key	Cán bộ giảng dạy
MaHocPhan	Varchar		Primary key	Học phần giảng dạy
ID_hocki_namhoc	Varchar		Primary key	Học kì giảng dạy
SoNhom	Int			Số nhóm giảng dạy

Bảng 3.13 Các thuộc tính bảng GiangDay

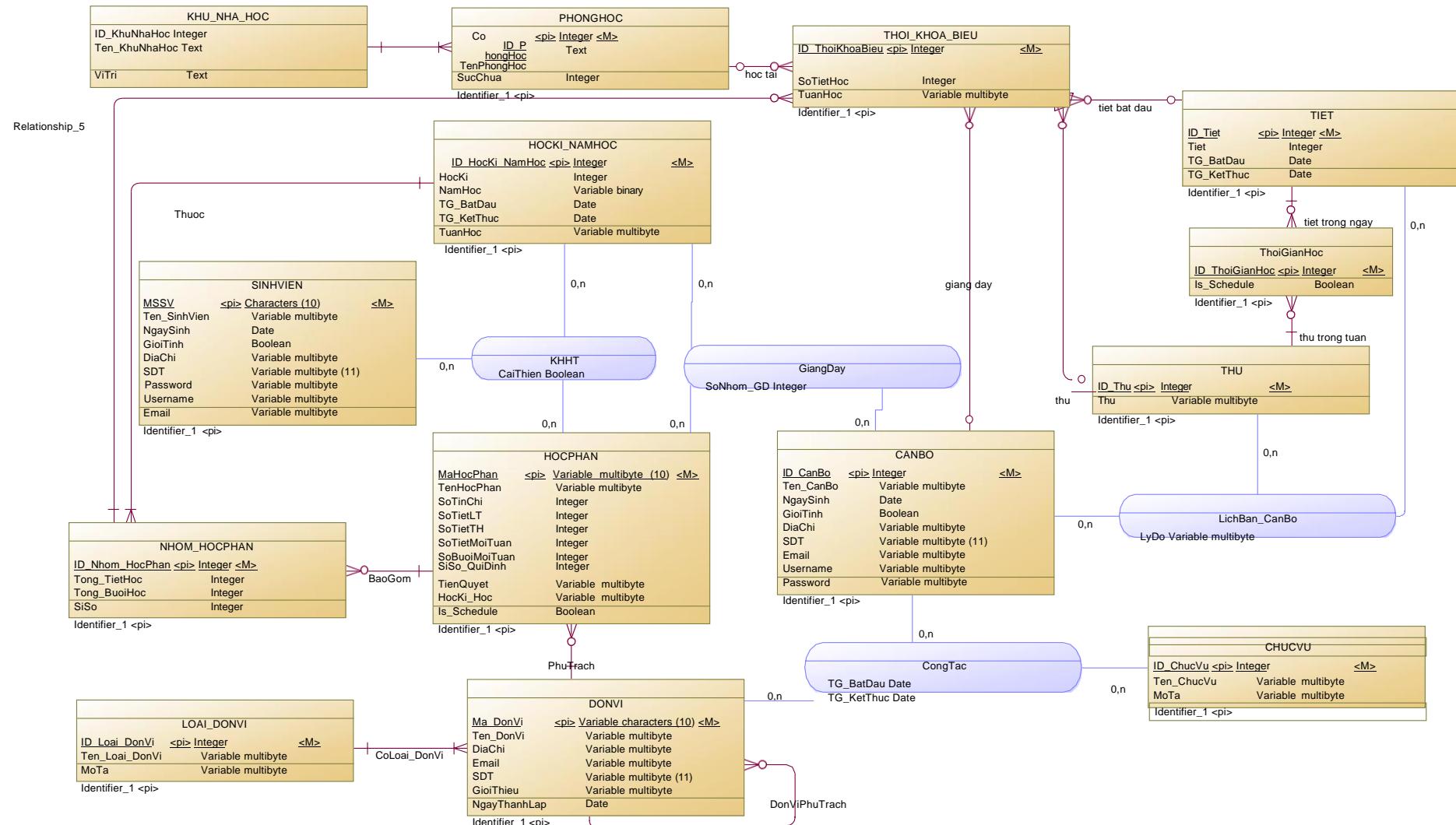
3.4.1.9. Bảng ThoiKhoaBieu

Mô tả: Lưu thông thời khóa biểu của các nhóm học phần trong một học kì.

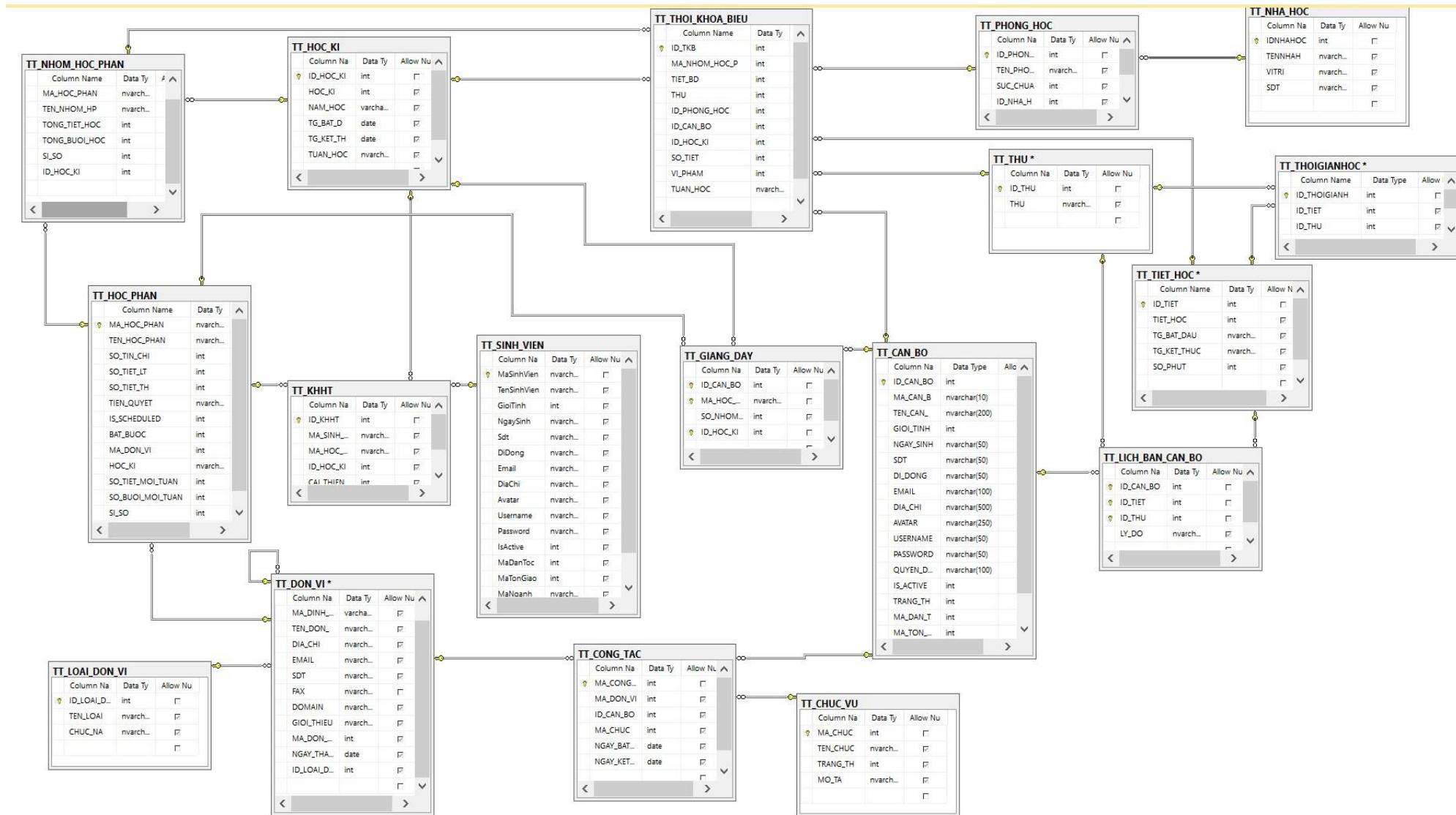
Tên trường	Kiểu dữ liệu	Null?	Key	Mô tả
ID_ThoiKhoaBieu	Int		Primary key	Mã định TKB
ID_canbo	Int		Forgein key	Cán bộ giảng dạy
ID_NhomHocPhan	Int		Forgein key	Nhóm học phần
ID_phonghoc	Int		Forgein key	Phòng học
ID_thu	Int		Forgein key	Thứ
ID_tiet	Int		Forgein key	Tiết bắt đầu học
So_Tiet	Int			Số tiết học
ID_hocki_namhoc	Varchar		Forgein key	Học kì giảng dạy
TuanHoc	Varchar			Tuần học trong học kì

Bảng 3.14 Các thuộc tính bảng ThoiKhoaBieu

3.4.2. Mô hình cơ sở dữ liệu

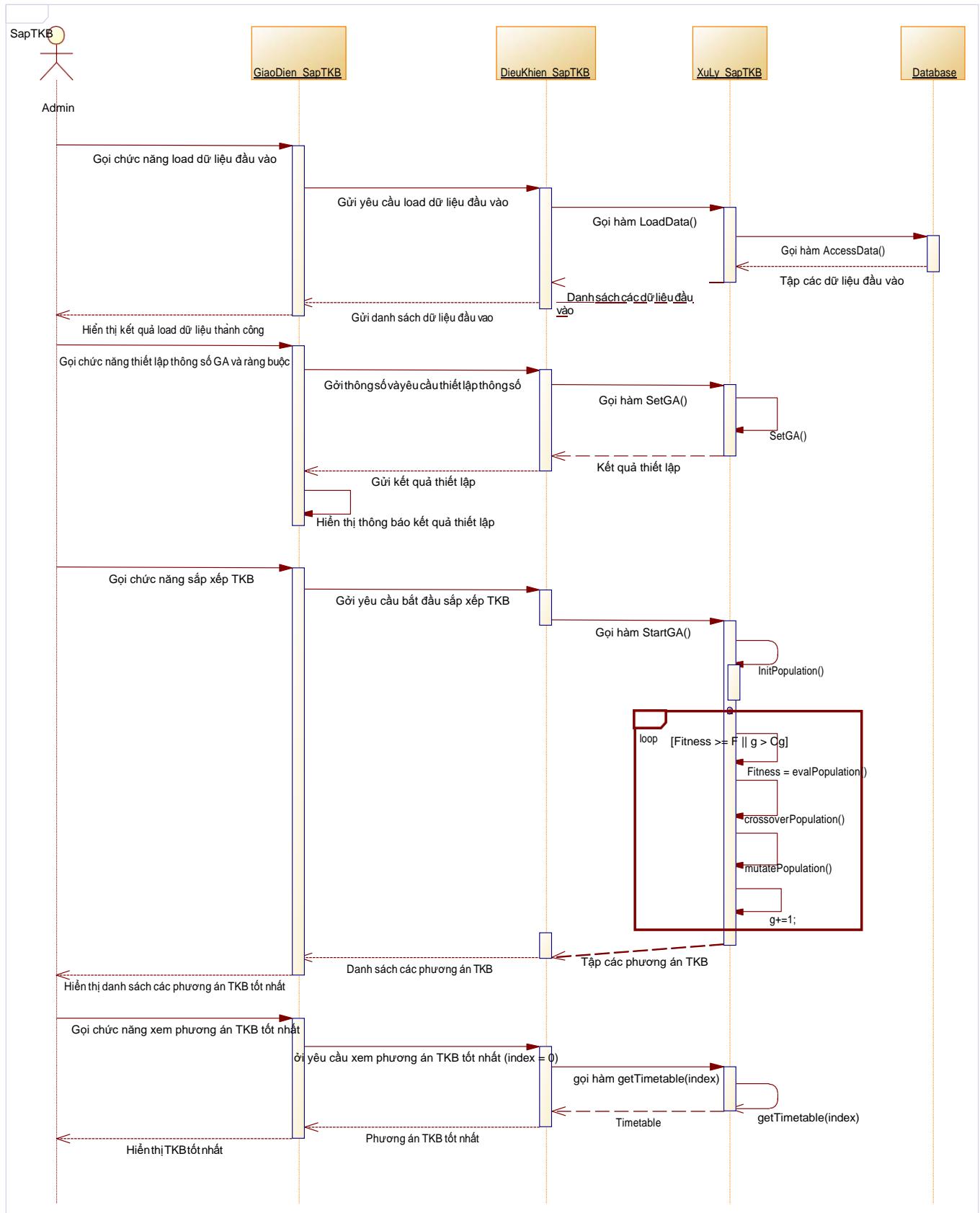

Hình 3.12 Mô hình dữ liệu ER của hệ thống

Hình 3.13 Mô hình cơ sở dữ liệu SQL

3.5. THIẾT KẾ MÔ HÌNH TUẦN TỤ SẮP XẾP THỜI KHÓA BIỂU

Hình 3.14 Sơ đồ tuần tự chức năng sắp xếp thời khóa biểu

3.6. CÀI ĐẶT CHƯƠNG TRÌNH

3.6.1. Xây dựng hệ thống

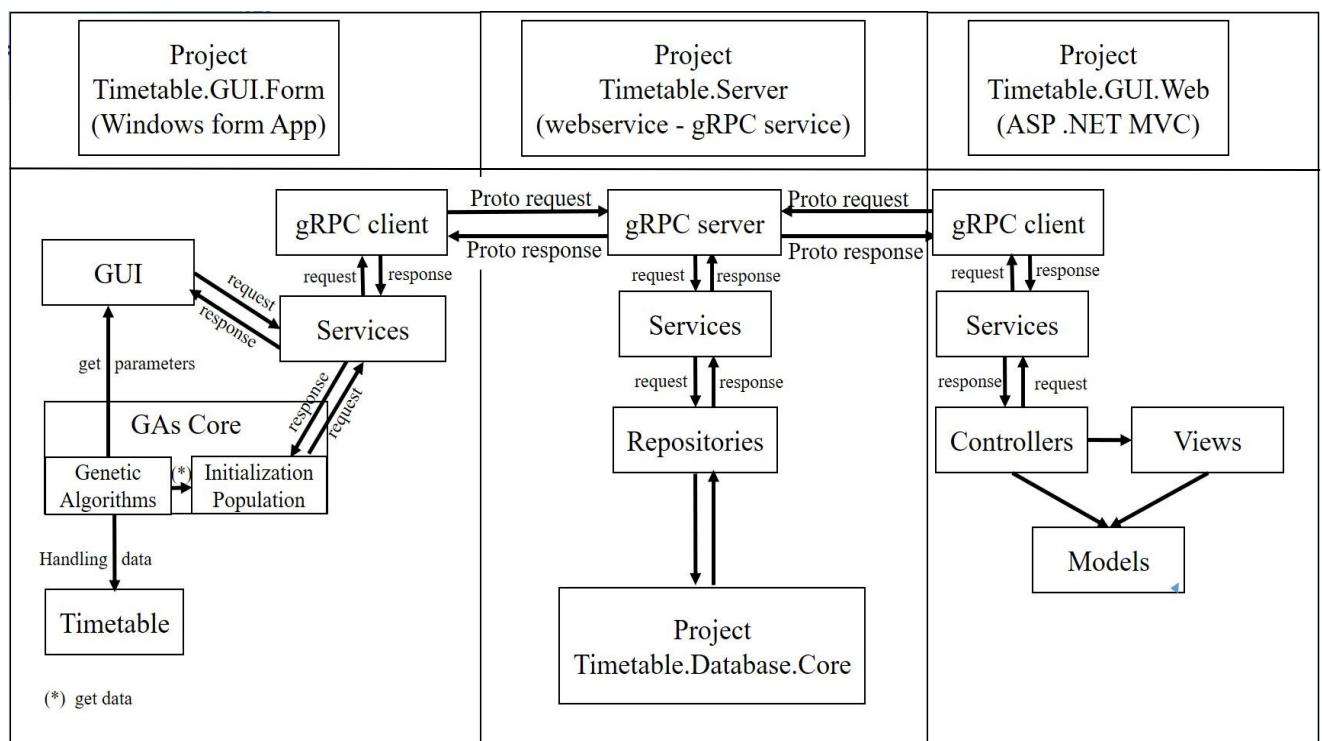
Dựa trên tích, thiết kế hệ thống như đã trình bày ở trên. Tôi đề xuất xây dựng hệ thống hỗ trợ quản lí và xếp TKB tự động bằng thuật toán di truyền nhằm tối ưu công sức cũng như thời gian dành cho việc lập TKB.

Hệ thống được xây dựng bằng ngôn ngữ lập trình C#, trên nền tảng .NET Core Framework, hệ quản trị CSDL là SQL server. Hệ thống bao gồm 3 module chính:

1. Module Database: Sử dụng công nghệ gRPC service làm web service quản lý việc truy xuất cơ sở dữ liệu từ database, nhận – thực hiện – phản hồi các yêu cầu từ 2 module còn lại.

2. Module web-app: Sử dụng công nghệ ASP .NET Core MVC. Module hỗ trợ sinh viên quản lí đăng ký KHHT, hỗ trợ cán bộ quản lí cập nhật lịch giảng dạy, xem danh sách TKB các học phần.

3. Module app xếp TKB tự động: Sử dụng công nghệ Window Form Application kết hợp với giải thuật di truyền để quản lí TKB, xếp TKB tự động. Hỗ trợ quản lí và chia nhóm học phần tự động, quản lí các dữ liệu đầu vào để phục vụ cho việc xếp TKB.

Hình 3.15 Sơ đồ tổng thể dự án của đề tài

3.6.2. Giao diện chức năng

3.6.2.1. Giao diện phần mềm hỗ trợ xếp thời khóa biểu tự động

Phần mềm hỗ trợ xếp TKB tự động chỉ dành cho cán bộ quản lý học vụ.

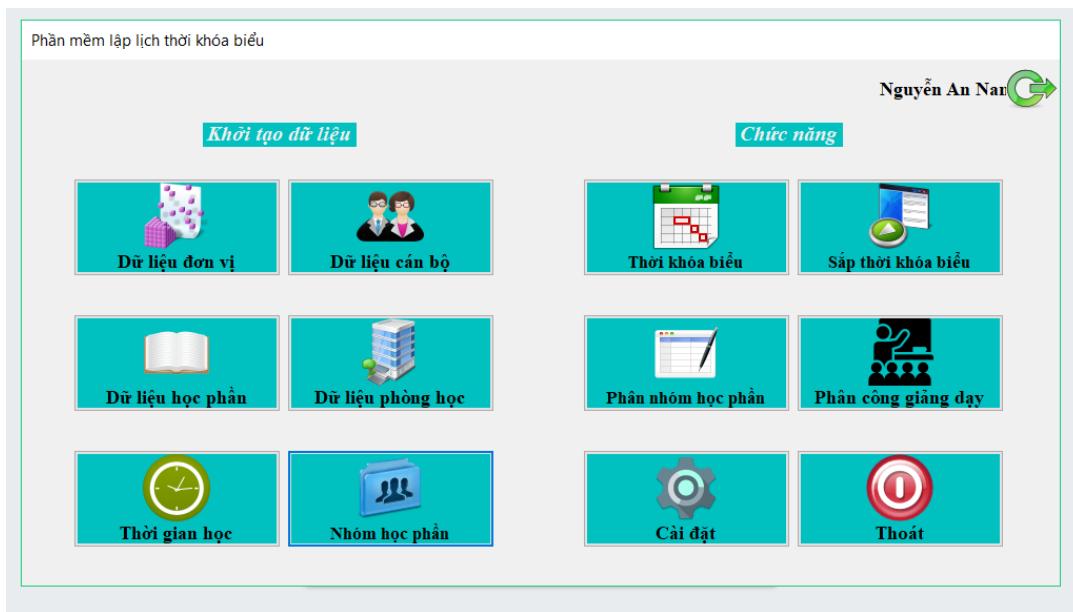
❖ Đăng nhập

Chỉ người dùng có quyền quản lý hoặc quản lý học vụ mới có thể đăng nhập vào hệ thống.

Hình 3.16 Giao diện đăng nhập phần mềm hỗ trợ xếp thời khóa biểu

❖ Trang chủ

Hình 3.17 Giao diện trang chính phần mềm hỗ trợ xếp thời khóa biểu

❖ Quản lý đơn vị

Giao diện quản lý đơn vị bao gồm các chức năng thêm, sửa, xóa đơn vị, xuất danh sách đơn vị sang excel. Hiển thị danh sách đơn vị theo dạng cây giúp dễ dàng nhận biết đơn vị quản lý hoặc danh sách đơn vị trực thuộc của một đơn vị.

Mã định danh	Tên đơn vị	SĐT	Địa chỉ	Email
CNTT_CIT	Bộ môn Công nghệ thô...			

Hình 3.18 Giao diện quản lý đơn vị

❖ *Quản lý phòng học*

Giao diện quản lý phòng học bao gồm giao diện hiển thị danh sách nhà học và hiển thị danh sách phòng học thuộc nhà học. Các chức năng: Thêm, sửa, xóa phòng học, xuất danh sách phòng học sang excel.

ID	Nhà học	SĐT	Vị trí
1	Nhà học B1		Gần khoa Công nghệ
2	Nhà học C1		Đối diện nhà điều hành
3	Nhà học D1		Nhà điều hành
4	Nhà học KH		Khuôn viên khoa học tự nhiên

ID	Phòng học	Số chỗ	Loại phòng	IdNhaHoc
1	101C1	120		2
2	102C1	90		2
3	103C1	40		2
4	104C1	40		2
5	201C1	120		2
6	202C1	90		2
7	301C1	120		2
8	105C1	40		2
9	106C1	40		2
10	203C1	40		2
11	240C1	40		2

Hình 3.19 Giao diện quản lý phòng học

❖ *Quản lý cán bộ*

Giao diện quản lý cán bộ hiển thị danh sách cán bộ và thông tin chi tiết cán bộ: thông tin cá nhân, danh sách đơn vị công tác và chức vụ, trình độ chuyên môn và bằng cấp. Các chức năng: Thêm, sửa, xóa cán bộ và xuất danh sách sang file excel.

Hình 3.20 Giao diện quản lý cán bộ

❖ *Quản lý học phần*

Giao diện quản lý học phần hiển thị danh sách tất cả học phần và thông tin chi tiết học phần. Các chức năng: Thêm, sửa, xóa học phần và xuất danh sách học phần sang file excel.

Hình 3.21 Giao diện quản lý học phần

❖ *Quản lý nhóm học phần*

Giao diện quản lý nhóm học phần hiển thị danh sách nhóm học phần đã chia theo học kì, năm học. Các chức năng: Thêm, sửa, xóa nhóm học phần và xuất danh sách nhóm học phần theo học kì sang file excel, tìm danh sách nhóm theo học phần.

Form - [Danh sách nhóm học phần]

File Edit Tools Help Công cụ

Chọn học phần Hoc ki 1 Năm hoc 2020 - 2021 Liệt kê Đăng xuất

ID	Mã Học Phân	Tên nhóm học phần	Số buổi/tuần	Số tiết/tuần	Sĩ số nhóm	
3104	CT101	CT101'01	1	3	80	Cập nhật
3105	CT101	CT101'02	1	3	80	Cập nhật
3106	CT101	CT101'03	1	3	80	Cập nhật
3107	CT101	CT101'04	1	3	80	Cập nhật
3108	CT101	CT101'06	1	3	80	Cập nhật
4055	CT101	CT101'07	1	3	80	Cập nhật
4058	CT101	CT101'08	1	3	120	Cập nhật
4057	CT172	CT172'07	2	4	40	Cập nhật
3135	CT172	CT172'01	2	4	40	Cập nhật
3136	CT172	CT172'02	2	4	40	Cập nhật
3137	CT172	CT172'03	2	4	40	Cập nhật
3138	CT172	CT172'04	2	4	40	Cập nhật
3139	CT172	CT172'05	2	4	40	Cập nhật
3140	CT172	CT172'06	2	4	40	Cập nhật
4054	CT173	CT173'05	1	3	80	Cập nhật
3120	CT173	CT173'01	1	3	80	Cập nhật
3121	CT173	CT173'02	1	3	80	Cập nhật
3122	CT173	CT173'03	1	3	80	Cập nhật
3123	CT173	CT173'04	1	3	60	Cập nhật
3111	CT174	CT174'01	1	3	80	Cập nhật

Hình 3.22 Giao diện quản lý nhóm học phần theo học kì, năm học

❖ **Tổng hợp KHHT và phân nhóm tự động**

Giao diện hiển thị danh sách tổng hợp KHHT của sinh viên đã đăng kí theo học kì. Dựa vào các thuộc tính của học phần: Số tiết, số buổi, sĩ số và số lượng sinh viên đăng kí - hệ thống sẽ tự động chia nhóm cho học kì đó.

Form - [frmKHTTSV]

File Edit Tools Help Công cụ

Đăng xuất

Dữ liệu đăng kí KHTT theo học phần

Hoc ki 1 Năm hoc 2020 - 2021 Liệt kê

Tìm kiếm

Chọn Khoa

Chọn Bộ Môn

Chức năng

Tự động phân nhóm

Xem ds nhóm học phần

Mã học phần	Tên học phần	Số tín chỉ	Số tiết/tuần	Số buổi/tuần	Sĩ số	Số SV đăng kí
CT101	Lập trình căn bản	3	3	1	80	500
CT174	Phân tích & Thiết kế thuật toán	3	3	1	80	120
CT175	Lý thuyết đồ thị	3	3	1	40	250
CT173	Kiến trúc máy tính	3	3	1	80	300
CT277	Hệ quản trị SQL	3	3	1	40	200
CT311	PP Nghiên cứu Khoa học	2	2	1	80	450
CT172	Toán rời rạc	4	4	2	40	250
CT187	Nền tảng Công nghệ Thông tin	3	3	1	40	161
ML006	Tư tưởng Hồ Chí Minh	2	3	1	80	700
TN418	Luật văn Tốt nghiệp THUD	10	0	0	0	25
CT178	Nguyên lý Hệ điều hành	3	3	1	40	150
TN010	Xác suất thống kê	3	3	1	80	450
TN002	Ví - tích phân A2	4	4	2	80	500
TN012	Đại số tuyến tính & hình học	4	4	2	80	350

Hình 3.23 Giao diện tổng hợp KHHT và phân nhóm học phần tự động

❖ Quản lý TKB

Giao diện quản lý TKB hiển thị TKB theo học kì, năm học. Các chức năng: hiển thị TKB theo học phần, hiển thị TKB của cán bộ, hiển thị TKB của phòng học, chỉnh sửa TKB thủ công (thêm mới, sửa, xóa, xuất file excel).

STT	Ký hiệu	Mã nhóm HP	Mã cán bộ GD	Tên học phần	Thứ	Tiết BD	Số tiết	Phòng học	Số số	Vi phar	Chú thích	
											Thứ	Tiết BD
1	3104	CT101'01	2	Lập trình căn bản	Thứ 6	6	3	101C1	80	0		
2	3105	CT101'02	3	Lập trình căn bản	Thứ 3	1	3	104B1	80	0		
3	3106	CT101'03	2	Lập trình căn bản	Thứ 4	7	3	101B1	80	0		
4	3107	CT101'04	2	Lập trình căn bản	Thứ 2	6	3	105B1	80	0		
5	3108	CT101'06	1	Lập trình căn bản	Thứ 5	1	3	104B1	80	0		
6	3135	CT172'01	5	Toán rời rạc	Thứ 7	6	2	103C1	40	0		
7	3135	CT172'01	5	Toán rời rạc	Thứ 6	4	2	201C1	40	0		
8	3136	CT172'02	5	Toán rời rạc	Thứ 4	6	2	104C1	40	0		
9	3136	CT172'02	5	Toán rời rạc	Thứ 6	6	2	203C1	40	0		
10	3137	CT172'03	4	Toán rời rạc	Thứ 2	4	2	301C1	40	0		
11	3137	CT172'03	4	Toán rời rạc	Thứ 5	3	2	103C1	40	0		
12	3138	CT172'04	5	Toán rời rạc	Thứ 3	4	2	240C1	40	0		
13	3138	CT172'04	5	Toán rời rạc	Thứ 6	8	2	240C1	40	0		
14	3139	CT172'05	4	Toán rời rạc	Thứ 6	8	2	106C1	40	0		
15	3139	CT172'05	4	Toán rời rạc	Thứ 2	2	2	104C1	40	0		
16	3140	CT172'06	4	Toán rời rạc	Thứ 2	7	2	203C1	40	0		
17	3140	CT172'06	4	Toán rời rạc	Thứ 5	7	2	106C1	40	0		
18	3120	CT173'01	1	Kiến trúc máy tính	Thứ 5	7	3	103B1	80	0		
19	3121	CT173'02	1	Kiến trúc máy tính	Thứ 7	6	3	105B1	80	0		
20	3122	CT173'03	1	Kiến trúc máy tính	Thứ 4	7	3	105B1	80	0		

Hình 3.24 Giao diện hiển thị TKB theo học phần

Tại giao diện hiển thị TKB theo học phần, người dùng có thể xem được TKB danh sách toàn bộ các nhóm học phần hoặc theo từng học phần. Ngoài ra, tại giao diện này người dùng có thể nắm được số nhóm học phần được sắp lịch có vi phạm ràng buộc hay không.

frmTKB - [Thời khóa biểu cán bộ]

TKB mới Sửa Xóa Lưu Xuất file Học kì 1 Năm học 2020 - 2021 Liệt kê TKB học phần TKB cán bộ TKB phòng học Thống kê

Thời khóa biểu cán bộ

Chọn giảng viên để xem lịch dạy

Khoa Khoa Công nghệ Thông tin & Bộ môn Bộ môn Tin học ứng dụng Giảng viên 11114 - Huỳnh Thị Nữ

Mã học phần: CT172 Tên học phần: Toán rời rạc Số tín chỉ: 4

STT	Ký Hiệu	Mã Nhóm HP	Mã HP	Thứ	Tiết BD	Số tiết	Phòng học	Sĩ số	VP
1	3137	CT172'03	CT172	Thứ 2	4	2	301C1	40	0
2	3137	CT172'03	CT172	Thứ 5	3	2	103C1	40	0
3	3139	CT172'05	CT172	Thứ 6	8	2	106C1	40	0
4	3139	CT172'05	CT172	Thứ 2	2	2	104C1	40	0
5	3140	CT172'06	CT172	Thứ 2	7	2	203C1	40	0
6	3140	CT172'06	CT172	Thứ 5	7	2	106C1	40	0
7	3112	CT174'02	CT174	Thứ 3	7	3	105B1	40	0
8	3142	CT187'01	CT187	Thứ 3	2	3	101B1	40	0
9	3143	CT187'02	CT187	Thứ 4	1	3	240C1	40	0
10	3144	CT187'03	CT187	Thứ 7	3	3	106B1	40	0
11	3145	CT187'04	CT187	Thứ 6	1	3	201C1	60	0
12	3127	CT277'04	CT277	Thứ 7	7	3	105C1	40	0
13	3128	CT277'05	CT277	Thứ 4	6	3	101C1	40	0
14	4057	CT172'07	CT172	Thứ 4	4	2	101C1	40	0
15	4057	CT172'07	CT172	Thứ 6	4	2	101C1	40	0
*									

Thông tin giảng viên
Mã CB: 11114
Họ Tên: Huỳnh Thị Nữ
Chức vụ:
Giảng dạy: CT172, CT174, CT187, CT277,
Giảng dạy
Hợp lệ:
Vi phạm:

Hình 3.25 Giao diện hiển thị TKB của cán bộ

frmTKB - [Thời khóa biểu phòng học]

TKB mới Sửa Xóa Lưu Xuất file Học kì 1 Năm học 2020 - 2021 Liệt kê TKB học phần TKB cán bộ TKB phòng học Thống kê

Thời khóa biểu phòng học

Phòng 101C1 Đã sắp lịch: 8 lớp Hợp lệ: 8 lớp Ví phạm: 0 lớp Sức chứa: 120

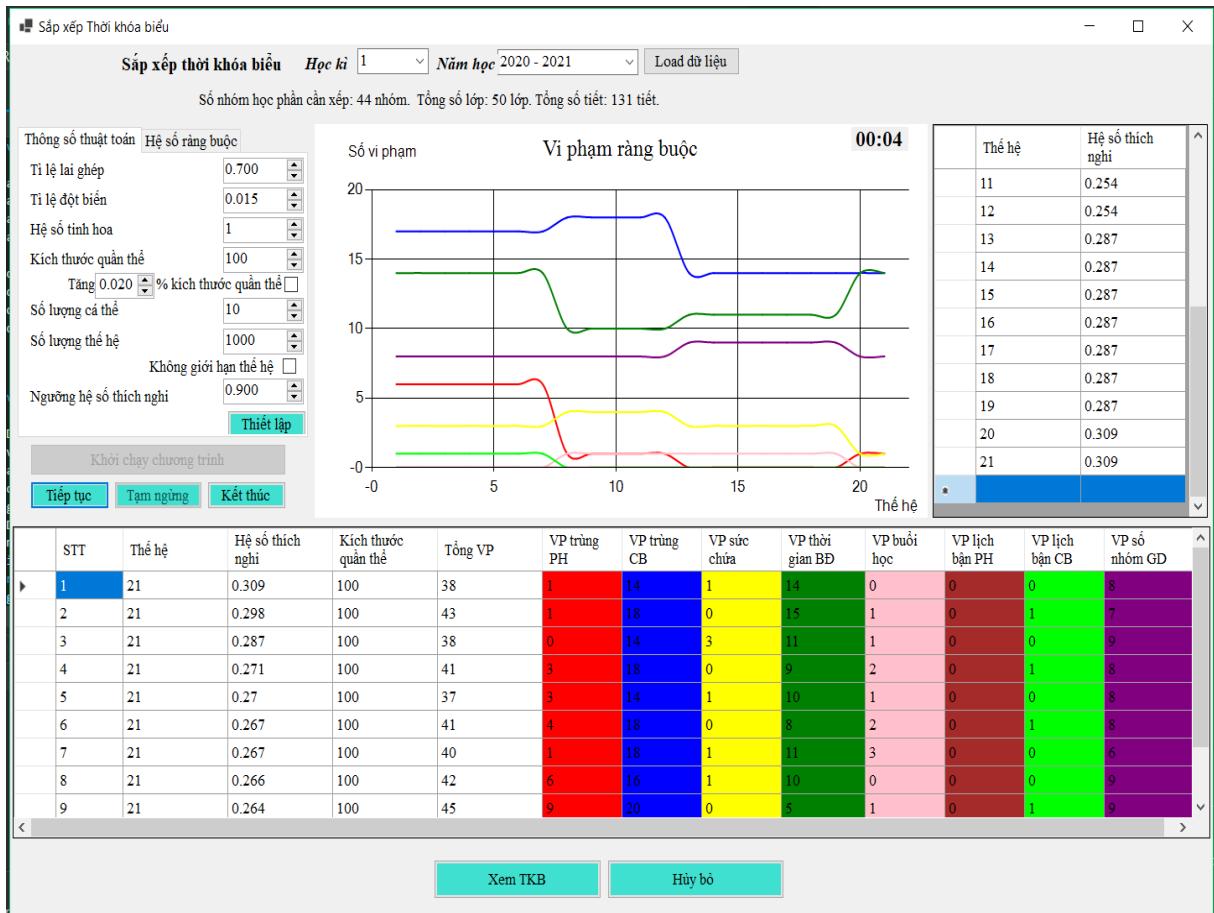
	Thứ 2	Thứ 3	Thứ 4	Thứ 5	Thứ 6	Thứ 7
Tiết 1	CT173'05 CB: 11113	CT101'07 CB: 1111...	CT311'01 CB: 11113			
Tiết 2					CT175'03 CB: 11112	
Tiết 3						
Tiết 4			CT172'07 CB: 11114		CT172'07 CB: 11114	
Tiết 5						
Tiết 6			CT277'05 CB: 11114		CT101'01 CB: 11112	
Tiết 7						
Tiết 8						
Tiết 9						

Thông tin lớp học phần
Học phần CT172 - Toán rời rạc Cán bộ giảng dạy 11114 - Huỳnh Thị Nữ
Nhóm học phần CT172'07 Bộ môn Comingsoon
Số buổi học/tuần 2 Sĩ số 40 Email

Hình 3.26 Giao diện hiển thị TKB của phòng học

❖ Trang sắp xếp TKB tự động

Đây là chức năng quan trọng nhất của chương trình. Giao diện sắp xếp TKB theo học kì, năm học. Các chức năng: Load các dữ liệu đầu vào liên quan đến việc sắp TKB, cài đặt các thông số cho giải thuật, cài đặt các hệ số ràng buộc vi phạm.

Hình 3.27 Giao diện sắp xếp TKB tự động

➤ Thiết lập thông số cho thuật toán GAs

Tốc độ xử lý, điều kiện dừng của chương trình và việc tìm ra lời giải của bài toán phụ thuộc vào việc thiết lập các thông số cho thuật toán GAs. Thông số thuật toán gồm 2 nhóm chính:

- Nhóm tham số đầu vào của thuật toán: tỉ lệ lai ghép, tỉ lệ đột biến, hệ số tinh hoa (số cá thể có tỉ lệ thích nghi cao nhất được giữ lại qua mỗi thẻ hệ), kích thước quản thể.
- Nhóm tham số điều kiện dừng quá trình tiến hóa: số lượng thẻ hệ, ngưỡng hệ số thích nghi.

Thông số thuật toán | Hệ số ràng buộc

Tỉ lệ lai ghép	0.700
Tỉ lệ đột biến	0.015
Hệ số tinh hoa	1
Kích thước quần thể	100
Tăng <input type="text" value="0.020"/> % kích thước quần thể ☐	
Số lượng cá thể	10
Số lượng thế hệ	1000
Không giới hạn thế hệ ☐	
Nguồn hệ số thích nghi	0.900

Thiết lập

Khởi chạy chương trình

Tiếp tục | Tạm ngừng | Kết thúc

Hình 3.28 Giao diện thiết lập thông số cho thuật toán

► *Thiết lập hệ số ràng buộc*

Hệ số ràng buộc qui định về mức độ quan trọng của ràng buộc đó trong bài toán, người dùng có thể ước lượng được số vi phạm mỗi ràng buộc có thể chấp nhận thông qua tính toán tỉ lệ thích nghi dựa trên mỗi ràng buộc. Theo đó

$$F(x) = \left\{ \left(1 - \log \left(1 + \log \frac{x + R}{R} \right) \right) \right\}$$

Với: x – số vi phạm ràng buộc, R - hệ số ràng buộc.

F - nguồn hệ số thích nghi chấp nhận được.

Thông số thuật toán | Hệ số ràng buộc

RB trùng giờ cán bộ	1	☐ Bắt buộc
RB trùng giờ phòng học	1	☐ Bắt buộc
RB sức chứa phòng học	1	☐ Bắt buộc
RB tiết bắt đầu học	1	☐ Bắt buộc
RB số buổi học nhóm HP	1	☐ Bắt buộc
RB lịch bận cán bộ	10	☐ Bắt buộc
RB lịch bận phòng học	10	☐ Bắt buộc
RB số nhóm giảng dạy CB	1	☐ Bắt buộc

Thiết lập

Khởi chạy chương trình

Tiếp tục | Tạm ngừng | Kết thúc

Hình 3.29 Giao diện thiết lập hệ số ràng buộc

3.6.2.2. Giao diện website hỗ trợ sinh viên và giảng viên

❖ Trang danh mục học phần (TKB các học phần)

The screenshot shows a web page titled "Danh sách lớp học phần" (List of courses). At the top, there are filters for "Chọn học kì" (Select semester) set to "1", "Năm học" (Academic year) set to "2020 - 2021", and a blue button labeled "Liệt kê" (List). Below the filters is a search bar labeled "Tim kiếm". A toolbar at the top left includes "Copy", "Excel", "CSV", "PDF", and "In tất cả" (Print all). The main content is a table with 10 rows of course information:

STT ↑↓	Mã HP ↑↓	Ký hiệu ↑↓	Tên học phần ↑↓	Thứ ↑↓	Tiết BĐ ↑↓	Số tiết ↑↓	Phòng ↑↓	Sĩ số ↑↓	Lớp học phần ↑↓	Tuần học ↑↓
1	CT101	1	Lập trình căn bản	6	6	3	101C1	80	CT101'01	123456789012345****
2	CT101	2	Lập trình căn bản	3	1	3	104B1	80	CT101'02	123456789012345****
3	CT101	3	Lập trình căn bản	4	7	3	101B1	80	CT101'03	123456789012345****
4	CT101	4	Lập trình căn bản	2	6	3	105B1	80	CT101'04	123456789012345****
5	CT101	5	Lập trình căn bản	5	1	3	104B1	80	CT101'06	123456789012345****
6	CT172	1	Toán rời rạc	7	6	2	103C1	40	CT172'01	123456789012345****
7	CT172	1	Toán rời rạc	6	4	2	201C1	40	CT172'01	123456789012345****
8	CT172	2	Toán rời rạc	4	6	2	104C1	40	CT172'02	123456789012345****
9	CT172	2	Toán rời rạc	6	6	2	203C1	40	CT172'02	123456789012345****
10	CT172	3	Toán rời rạc	2	4	2	301C1	40	CT172'03	123456789012345****

Below the table, it says "Hiển thị trang 1/5" (Display page 1/5) and has a navigation bar with buttons for "Trước", "1", "2", "3", "4", "5", and "Sau".

Hình 3.30 Trang hiển thị danh mục học phần

Giao diện hiển thị danh sách TKB học phần theo học kì, năm học. Các chức năng: Tìm kiếm TKB theo từng học phần, xuất danh sách TKB sang các file excel, csv, pdf hoặc in trực tiếp. Đối tượng truy cập: sinh viên, cán bộ.

❖ Trang xem KHHT toàn khóa

Đối tượng truy cập: Sinh viên.

Sinh viên xem KHHT toàn khóa của cá nhân tại đây.

University of Transport and Communications Trang chủ UTC2 KHHT Thời khoá biểu

Kế hoạch học tập toàn khóa

Hiển thị: 10

Tìm kiếm:

Mã học phần	Tên học phần	Số tín chỉ	Năm học	Học kì
CT101	Lập trình căn bản	3	2021 - 2022	2
CT172	Toán rời rạc	4	2020 - 2021	1
CT178	Nguyên lý Hệ điều hành	3	2020 - 2021	1
CT277	Hệ quản trị SQL	3	2020 - 2021	2
CT311	PP Nghiên cứu Khoa học	2	2020 - 2021	1
ML010	Những nguyên lý cơ bản của CN MacLenin 2	3	2020 - 2021	2
ML011	Đường lối Cách mạng Đảng Cộng Sản Việt Nam	3	2020 - 2021	1
TN001	Vi - tích phân A1	3	2020 - 2021	2
TN002	Vi - tích phân A2	4	2020 - 2021	2
TN010	Xác suất thống kê	3	2020 - 2021	2

Hiển thị trang 1/2

Trước 1 Sau

Hình 3.31 Trang hiển thị kế hoạch học tập toàn khóa của sinh viên

❖ **Trang cập nhật KHHT**

Đối tượng truy cập: Sinh viên.

Sinh viên cập nhật KHHT cá nhân theo năm học – học kì. Tại đây sinh viên có thể thêm, xóa học phần KHHT hoặc cập nhật lại học kì cho KHHT đã có.

University of Transport and Communications Trang chủ UTC2 KHHT Thời khoá biểu

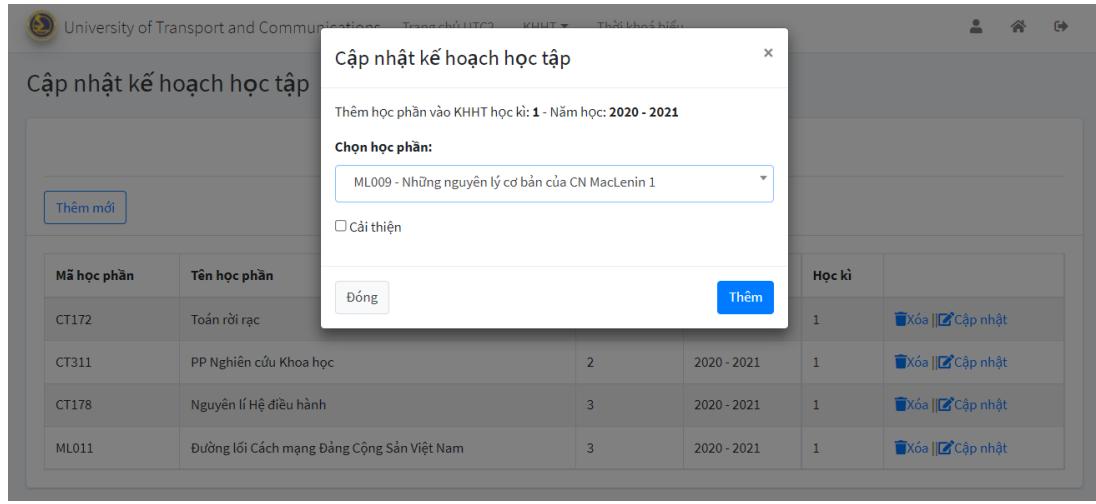
Cập nhật kế hoạch học tập

Chọn học kì: 1 - Năm học: 2020 - 2021 | Liệt kê

Thêm mới

Mã học phần	Tên học phần	Số tín chỉ	Năm học	Học kì	
CT172	Toán rời rạc	4	2020 - 2021	1	Xóa Cập nhật
CT311	PP Nghiên cứu Khoa học	2	2020 - 2021	1	Xóa Cập nhật
CT178	Nguyên lý Hệ điều hành	3	2020 - 2021	1	Xóa Cập nhật
ML011	Đường lối Cách mạng Đảng Cộng Sản Việt Nam	3	2020 - 2021	1	Xóa Cập nhật

Hình 3.32 Trang cập nhật kế hoạch học tập của sinh viên

Hình 3.33 Giao diện thêm kế hoạch học tập của sinh viên

❖ *Trang quản lý TKB giảng viên*

Đối tượng truy cập: Cán bộ giảng viên

Hiển thị TKB của cán bộ theo học kì, năm học. Các chức năng: cập nhật lịch giảng dạy (trong thời gian cho phép), in và xuất TKB, tìm kiếm.

STT	Mã HP	Ký hiệu	Tên học phần	Thứ	Tiết BD	Số tiết	Phòng	Sĩ số	Lớp học phần	Tuần học	
1	CT175	3119	Lý thuyết đồ thị	2	1	3	105C1	40	CT175'07	123456789012345****	Cập nhật
2	CT311	3131	PP Nghiên cứu Khoa học	3	8	2	106B1	80	CT311'03	123456789012345****	Cập nhật
3	CT101	4055	Lập trình căn bản	3	1	3	101C1	80	CT101'07	123456789012345****	Cập nhật
4	CT173	3122	Kiến trúc máy tính	4	7	3	105B1	80	CT173'03	123456789012345****	Cập nhật
5	CT101	4058	Lập trình căn bản	4	1	3	201C1	120	CT101'08	123456789012345****	Cập nhật
6	CT101	3108	Lập trình căn bản	5	1	3	104B1	80	CT101'06	123456789012345****	Cập nhật
7	CT173	3120	Kiến trúc máy tính	5	7	3	103B1	80	CT173'01	123456789012345****	Cập nhật
8	CT311	3130	PP Nghiên cứu Khoa học	6	7	2	106B1	80	CT311'02	123456789012345****	Cập nhật
9	CT173	3121	Kiến trúc máy tính	7	6	3	105B1	80	CT173'02	123456789012345****	Cập nhật
10	CT175	3117	Lý thuyết đồ thị	7	2	3	301C1	40	CT175'05	123456789012345****	Cập nhật

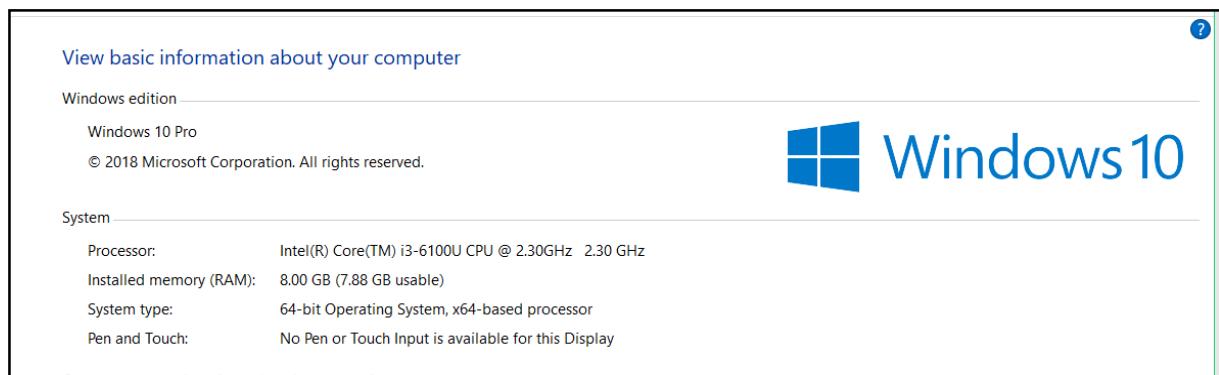
Hình 3.34 Trang quản lý thời khóa biểu của cán bộ

CHƯƠNG 4: KIỂM THỬ VÀ ĐÁNH GIÁ

4.1. KIỂM THỬ HỆ THỐNG

4.1.1. Cấu hình máy tính chuẩn bị cho các kịch bản thử nghiệm

Các kịch bản thử nghiệm đều chạy cùng trên một máy tính có cấu hình như sau: CPU: Intel Core i3 6100U, 2.3 GHz, RAM: 8GB, tốc độ bus 2133MHz, HĐH: Windows 10

Hình 4.1 Cấu hình máy tính cho các kịch bản thử nghiệm

4.1.2. Kịch bản thử nghiệm 1

4.1.2.1. Mục tiêu và dữ liệu đầu vào

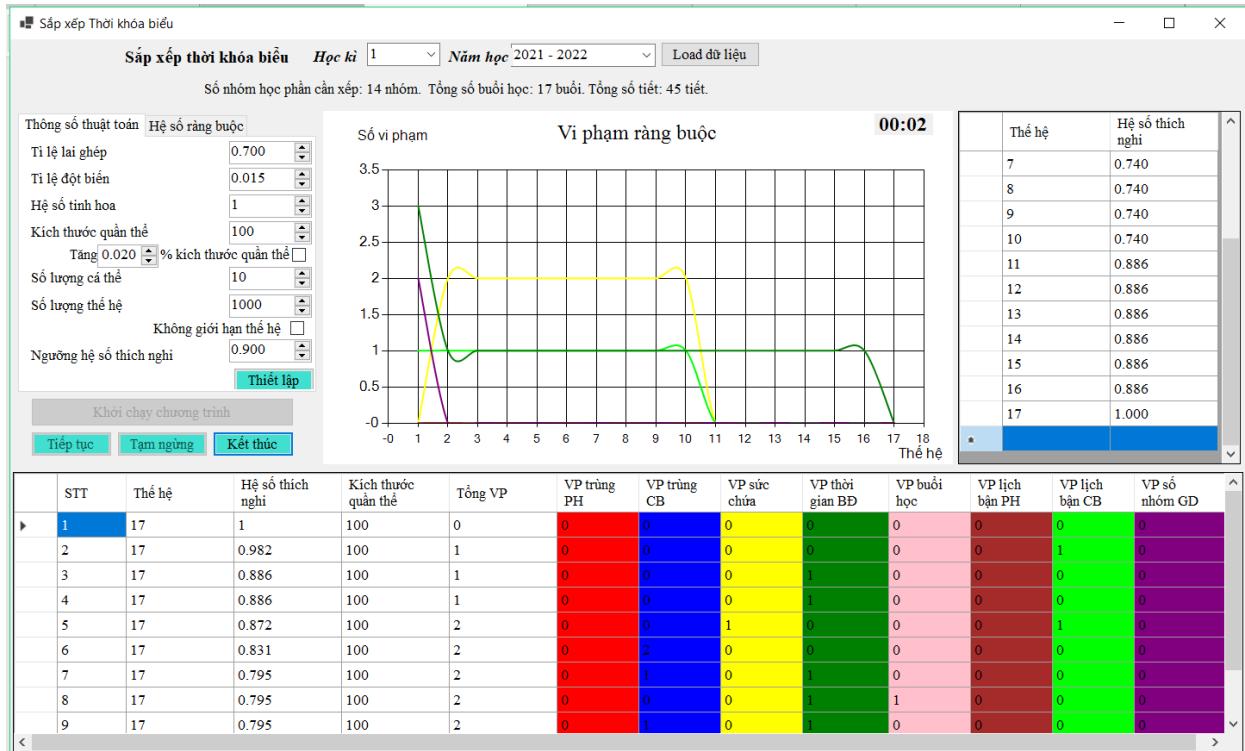
Kịch bản 1 thử nghiệm với tập dữ liệu đơn giản. Số nhóm cần xếp: 14 nhóm, tổng số buổi học: 17 buổi, tổng số tiết học: 45 tiết, 5 giảng viên được phân công giảng dạy, 10 phòng học. Tiến hành sắp lịch cho 17 buổi học của 14 nhóm học phần.

4.1.2.2. Các thông số

Thông số thuật toán		Hệ số ràng buộc	
Tỉ lệ lai ghép	0.700	RB trùng giờ cán bộ	1 <input type="button" value="↑"/> ☐ Bắt buộc
Tỉ lệ đột biến	0.015	RB trùng giờ phòng học	1 <input type="button" value="↑"/> ☐ Bắt buộc
Hệ số tinh hoa	1	RB sức chứa phòng học	1 <input type="button" value="↑"/> ☐ Bắt buộc
Kích thước quần thể	100	RB tiết bắt đầu học	1 <input type="button" value="↑"/> ☐ Bắt buộc
Tăng % kích thước quần thể	0.020	RB số buổi học nhóm HP	1 <input type="button" value="↑"/> ☐ Bắt buộc
Số lượng cá thể	10	RB lịch bàn cán bộ	1 <input type="button" value="↑"/> ☐ Bắt buộc
Số lượng thê hệ	1000	RB lịch bàn phòng học	1 <input type="button" value="↑"/> ☐ Bắt buộc
Không giới hạn thê hệ	☐	RB số nhóm giảng dạy CB	1 <input type="button" value="↑"/> ☐ Bắt buộc
Ngưỡng hệ số thích nghi	0.900	Thiết lập	
Thiết lập			
Khởi chạy chương trình		Khởi chạy chương trình	
Tiếp tục	Tạm ngừng	Kết thúc	Tiếp tục
Tạm ngừng	Kết thúc		

Hình 4.2 Thông số chương trình cho kịch bản thử nghiệm 1

4.1.2.3. Kết quả

Hình 4.3 Kết quả kịch bản thử nghiệm 1

Nhận xét: với tập dữ liệu đơn giản như trên thì hệ thống chỉ mất khoảng 2 giây để đưa ra được phương án TKB tối ưu.

4.1.3. Kịch bản thử nghiệm 2

4.1.3.1. Mục tiêu và dữ liệu đầu vào

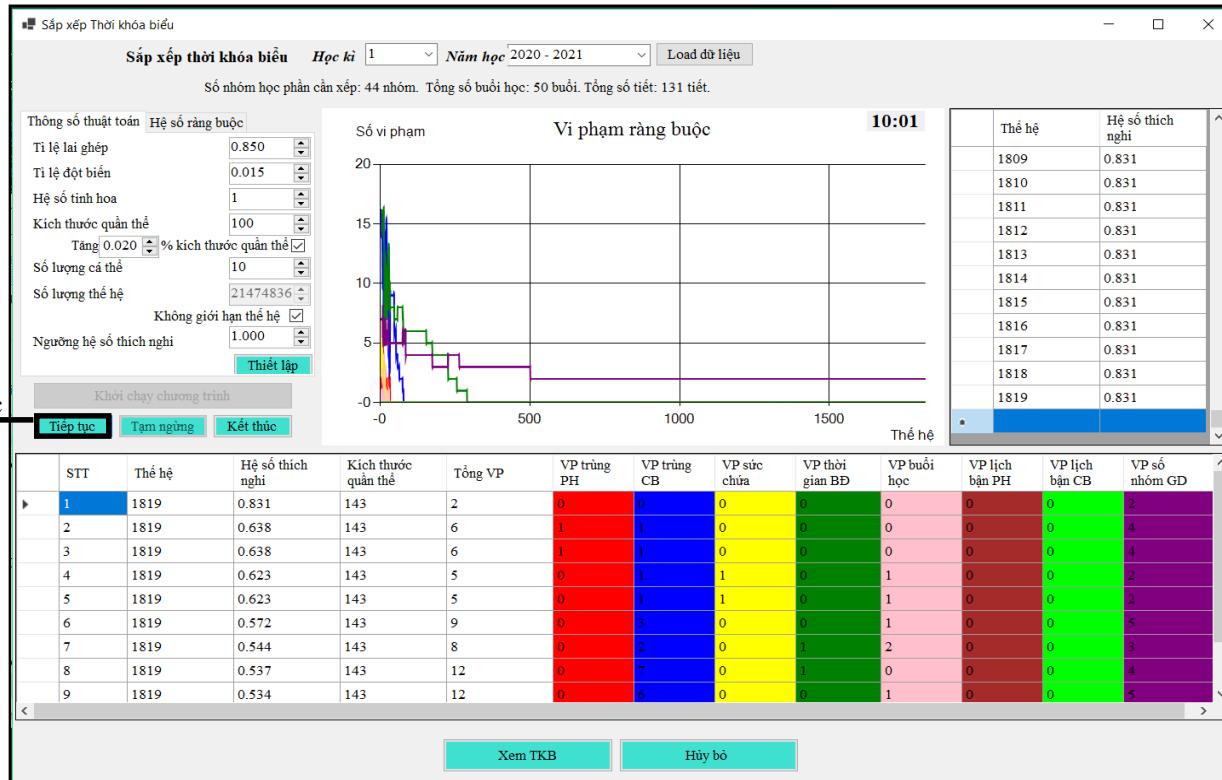
Kịch bản 2 thử nghiệm với tập dữ liệu phức tạp hơn. Tổng số nhóm cần xếp: 44 nhóm, tổng số buổi học: 50 buổi, tổng số tiết học: 131 tiết, 5 giảng viên được phân công giảng dạy, 10 phòng học. Tiến hành sắp lịch cho 50 buổi của 44 nhóm học phần.

4.1.3.2. Các thông số

Hình 4.4 Thông số chương trình cho kịch bản thử nghiệm 2

Các thông số thiết lập với mục đích tìm ra phương án tối ưu nhất, không vi phạm các ràng buộc. Các ràng buộc ở kịch bản 2 được xem là các ràng buộc cứng, chương trình chỉ dừng lại khi tìm được phương án tối ưu nhất hoặc vượt quá thế hệ qui định.

4.1.3.3. Kết quả

Hình 4.5 Kết quả thử nghiệm 2

Nhận xét: Với tập dữ liệu như trên, chương trình trãi qua 10 phút vẫn chương trình ra được phương án tối ưu nhất. Qua kết quả ta thấy ràng buộc số nhóm giảng dạy khó đạt được nhất.

4.1.4. Kịch bản thử nghiệm 3

4.1.4.1. Mục tiêu và dữ liệu đầu vào

Kịch bản thử nghiệm 3 giữ nguyên tập dữ liệu của kịch bản 2. Thiết lập lại các thông số giải thuật và hệ số ràng buộc. Tiến hành lập lịch để tìm ra phương án thỏa mãn các điều kiện đầu vào.

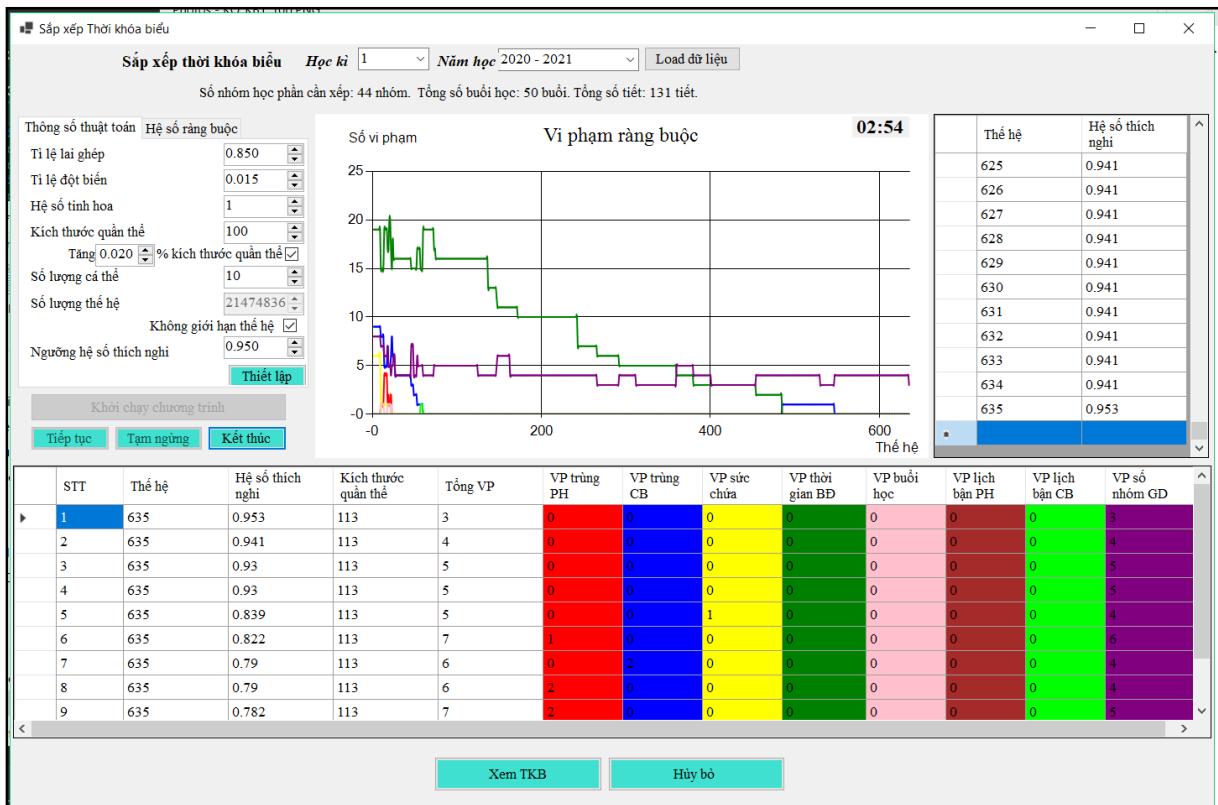
4.1.4.2. Các thông số

<div style="border: 1px solid #ccc; padding: 10px;"> <p>Thông số thuật toán</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Tỉ lệ lai ghép</td> <td style="width: 70%; text-align: right;">0.850</td> </tr> <tr> <td>Tỉ lệ đột biến</td> <td style="text-align: right;">0.015</td> </tr> <tr> <td>Hệ số tinh hoa</td> <td style="text-align: right;">1</td> </tr> <tr> <td>Kích thước quần thể</td> <td style="text-align: right;">100</td> </tr> <tr> <td>Tăng <input type="text" value="0.020"/> % kích thước quần thể</td> <td style="text-align: right;">☒</td> </tr> <tr> <td>Số lượng cá thể</td> <td style="text-align: right;">10</td> </tr> <tr> <td>Số lượng thế hệ</td> <td style="text-align: right;">21474836</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Không giới hạn thế hệ ☒</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Ngưỡng hệ số thích nghi</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right; padding-top: 10px;">Thiết lập</td> </tr> </table> </div>	Tỉ lệ lai ghép	0.850	Tỉ lệ đột biến	0.015	Hệ số tinh hoa	1	Kích thước quần thể	100	Tăng <input type="text" value="0.020"/> % kích thước quần thể	☒	Số lượng cá thể	10	Số lượng thế hệ	21474836	Không giới hạn thế hệ ☒		Ngưỡng hệ số thích nghi		Thiết lập		<div style="border: 1px solid #ccc; padding: 10px;"> <p>Thông số thuật toán</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">RB trùng giờ cán bộ</td> <td style="width: 70%; text-align: right;">1</td> <td style="width: 10%;">☒</td> <td>Bắt buộc</td> </tr> <tr> <td>RB trùng giờ phòng học</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td>☒</td> <td>Bắt buộc</td> </tr> <tr> <td>RB sức chứa phòng học</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td>☒</td> <td>Bắt buộc</td> </tr> <tr> <td>RB tiết bắt đầu học</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td>☒</td> <td>Bắt buộc</td> </tr> <tr> <td>RB số buổi học nhóm HP</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td>☒</td> <td>Bắt buộc</td> </tr> <tr> <td>RB lịch bận cán bộ</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td>☒</td> <td>Bắt buộc</td> </tr> <tr> <td>RB lịch bận phòng học</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td>☒</td> <td>Bắt buộc</td> </tr> <tr> <td>RB số nhóm giảng dạy CB</td> <td style="text-align: right;">10</td> <td>☐</td> <td>Bắt buộc</td> </tr> </table> </div>	RB trùng giờ cán bộ	1	☒	Bắt buộc	RB trùng giờ phòng học	1	☒	Bắt buộc	RB sức chứa phòng học	1	☒	Bắt buộc	RB tiết bắt đầu học	1	☒	Bắt buộc	RB số buổi học nhóm HP	1	☒	Bắt buộc	RB lịch bận cán bộ	1	☒	Bắt buộc	RB lịch bận phòng học	1	☒	Bắt buộc	RB số nhóm giảng dạy CB	10	☐	Bắt buộc
Tỉ lệ lai ghép	0.850																																																				
Tỉ lệ đột biến	0.015																																																				
Hệ số tinh hoa	1																																																				
Kích thước quần thể	100																																																				
Tăng <input type="text" value="0.020"/> % kích thước quần thể	☒																																																				
Số lượng cá thể	10																																																				
Số lượng thế hệ	21474836																																																				
Không giới hạn thế hệ ☒																																																					
Ngưỡng hệ số thích nghi																																																					
Thiết lập																																																					
RB trùng giờ cán bộ	1	☒	Bắt buộc																																																		
RB trùng giờ phòng học	1	☒	Bắt buộc																																																		
RB sức chứa phòng học	1	☒	Bắt buộc																																																		
RB tiết bắt đầu học	1	☒	Bắt buộc																																																		
RB số buổi học nhóm HP	1	☒	Bắt buộc																																																		
RB lịch bận cán bộ	1	☒	Bắt buộc																																																		
RB lịch bận phòng học	1	☒	Bắt buộc																																																		
RB số nhóm giảng dạy CB	10	☐	Bắt buộc																																																		
<div style="background-color: #f0f0f0; padding: 5px; border-radius: 5px;"> <input type="button" value="Khởi chạy chương trình"/> </div>																																																					
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <input type="button" value="Tiếp tục"/> <input type="button" value="Tạm ngừng"/> <input type="button" value="Kết thúc"/> </div>																																																					

Hình 4.6 Thông số chương trình cho kịch bản thử nghiệm 3

Các thông số ở kịch bản 3 được thiết lập với mục đích chấp nhận vi phạm ràng buộc số nhóm giảng dạy trong một giới hạn cho phép, khi đó ràng buộc số nhóm giảng dạy trở thành ràng buộc mềm.

4.1.4.3. Kết quả

Hình 4.7 Kết quả thử nghiệm 3

Nhận xét: Cùng tập dữ liệu với kịch bản thử nghiệm 2, tuy nhiên khi thiết lập lại thông số thì chương trình chỉ mất 2 phút 54 giây để tìm ra phương án TKB thỏa mãn các yêu cầu đặt ra.

Tuy nhiên so với kết quả ở kịch bản 2 thì số vi phạm ràng buộc nhóm giảng dạy ở kịch bản 3 lại nhiều hơn.

4.2. ĐÁNH GIÁ HỆ THỐNG

Chương trình dễ dàng chuyển đổi trạng thái các ràng buộc một cách linh hoạt, giúp người sử dụng có thể kiểm soát số lượng vi phạm ràng buộc trong các phương án sắp xếp TKB nếu không tìm được phương án tối ưu. Thời gian thực hiện chương trình tùy vào tập dữ liệu và các thông số thiết lập cho chương trình. Quá trình thử nghiệm hệ thống thực tế cho thấy nếu số lớp cần xếp tăng lên thì thời gian thực hiện sẽ tăng nhanh theo hàm mũ.

PHẦN KẾT LUẬN

1. KẾT LUẬN

Qua quá trình thực hiện luận văn, em đã có kiến thức đầy đủ về giải thuật di truyền, biết cách vận dụng giải thuật di truyền vào việc giải quyết một số bài toán tối ưu, đặc biệt là các bài toán tối ưu có không gian tìm kiếm lớn.

Vận dụng được giải thuật di truyền để xây dựng hệ thống phần mềm hỗ trợ xếp thời khóa biểu hệ tín chỉ cho trường đại học:

- Xây dựng được các module quản lý dữ liệu đầu vào liên quan đến việc sắp xếp thời khóa biểu.

- Hệ thống hỗ trợ tổng hợp kế hoạch học tập của sinh viên và phân nhóm học phần tự động giúp tiết kiệm thời gian.

- Hệ thống đáp ứng tốt tất cả các ràng buộc được nêu ra trong luận văn bao gồm các ràng buộc cứng và mềm.

- Hệ thống chạy ổn định, có giao diện đẹp, có biểu đồ minh họa trực quan trong quá trình xếp thời khóa biểu.

- Hệ thống cung cấp nhiều lựa chọn phương án sắp xếp thời khóa biểu.

- Kết quả xếp thời khóa biểu được trình bày đa dạng bao gồm thời khóa biểu của theo học phần, từng giảng viên, từng phòng học

- Dữ liệu thời khóa biểu có thể dễ dàng xuất sang Microsoft Excel và có thể tra cứu từ website hỗ trợ.

- Website hỗ trợ nhập kế hoạch học tập cho sinh viên, cập nhật nhật lịch giảng dạy cho cán bộ.

Tuy nhiên, hệ thống cũng còn có một số tồn tại sau:

- Yêu cầu của bài toán xếp thời khóa biểu trong thực tế khá đa dạng trong khi hệ thống hiện tại chỉ đáp ứng được các yêu cầu cơ bản được nêu ra.

- Hệ thống chưa đáp ứng được sắp xếp thời khóa biểu cho các lớp học phần đặc biệt: luận văn, nghiên cứu, thực tập, các học phần thể chất, các học phần thực hành. Các nhóm học phần này sẽ được thêm thủ công sau khi việc sắp xếp thời khóa biểu tự động hoàn tất.

- Tốc độ truy xuất dữ liệu và thực thi hệ thống trên tập dữ liệu lớn chưa được như mục tiêu đề ra ban đầu.

- Hiện tại việc phân công giảng dạy sẽ được gửi về Khoa/ bộ môn tiến hành phân công và gửi kết quả về cho phòng admin/quản lý học vụ nhập dữ liệu thủ công dẫn đến mất thời gian và có thể sai sót trong quá trình nhập liệu.

2. HƯỚNG PHÁT TRIỂN

Để hệ thống ngày càng hoàn thiện hơn và chạy nhanh hơn cần phải tiếp tục nghiên cứu và phát triển hệ thống theo các hướng sau:

➤ Phát triển hệ thống:

- Cải thiện tốc độ truy xuất dữ liệu.
- Tích hợp thêm các ràng buộc xếp thời khóa biểu ngoài các ràng buộc cơ bản được đề cập trong luận văn. Khi thực hiện người sử dụng có thể tùy ý lựa chọn các ràng buộc mà mình cần đáp ứng.
- Tích hợp thêm tính năng phân công giảng dạy trên web và phân quyền cho những người phụ trách Khoa/bộ môn có quyền truy cập và thực hiện chức năng này để tối ưu hóa thời gian và lưu trữ dữ liệu chính xác hơn.

- Tích hợp thêm tính năng thống kê và phân tích các phương án sau khi sắp xếp, đưa ra gợi ý nếu chưa tìm được phương án tối ưu.

➤ Hoàn thiện giải thuật di truyền:

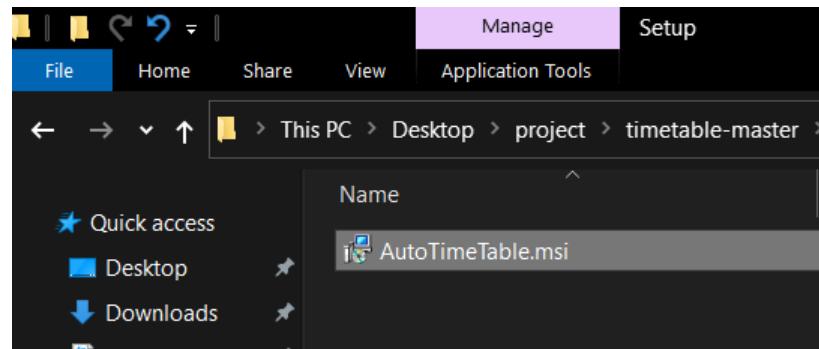
- Song song hóa giải thuật GA để xử lý đồng thời trên nhiều máy tính nhằm tăng tốc độ thực hiện chương trình.
- Tiếp tục hoàn thiện hàm đánh giá độ thích nghi để tùy theo ngữ cảnh có thể tự điều chỉnh các trọng số sao cho phù hợp nhất.
- Nghiên cứu kết hợp giải thuật di truyền với các kỹ thuật khác như mạng Noron, logic mờ, ...để nâng cao hiệu quả cho hệ thống.

PHỤ LỤC

1. HƯỚNG DẪN CÀI ĐẶT

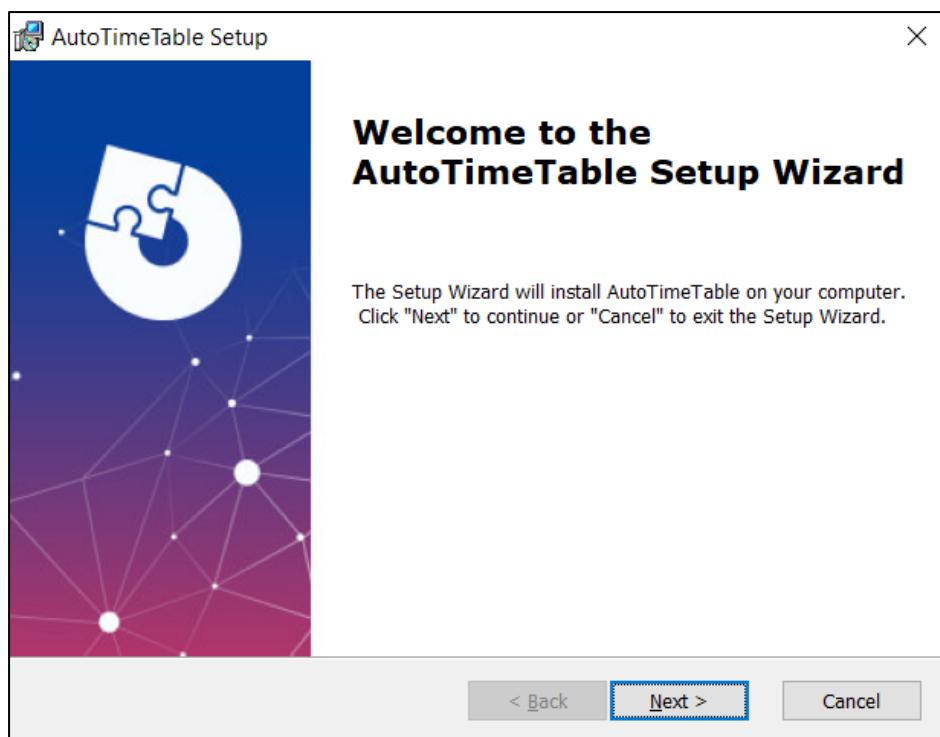
Để tiến hành cài đặt chương trình ta thực hiện các bước như sau:

- Bước 1: Click vào file setup

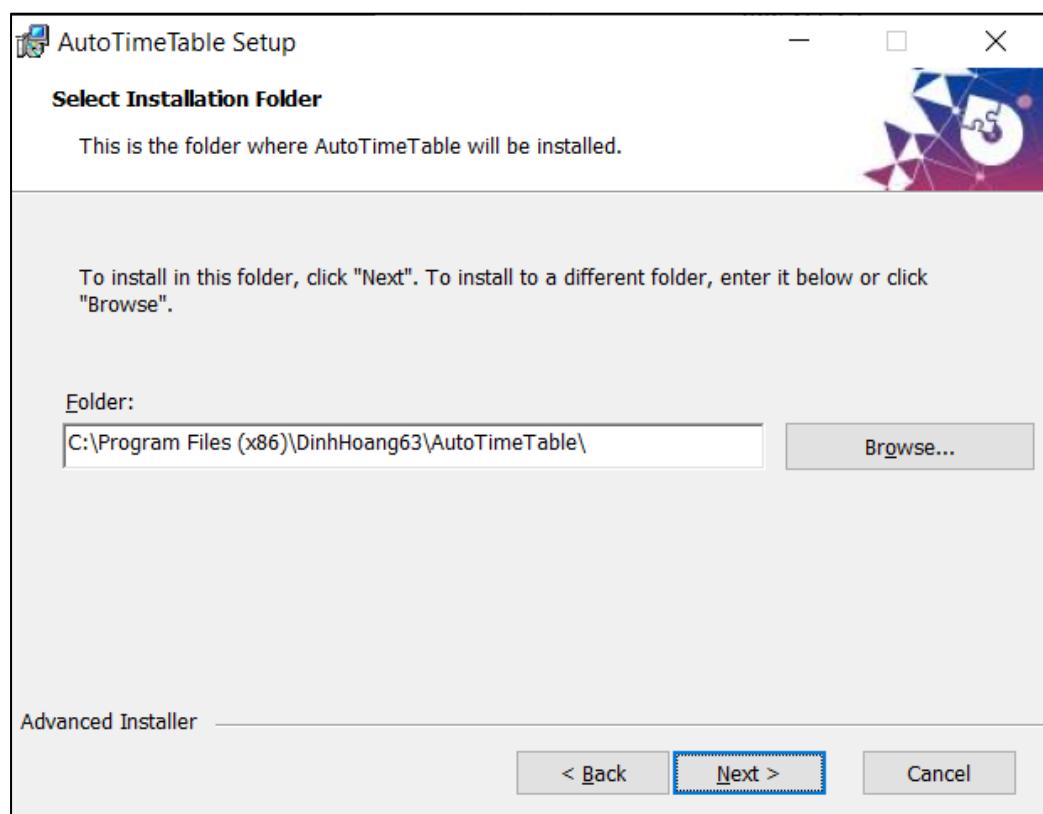
Hình phụ lục 1: File Setup

- Bước 2: Tiến hành chạy file Setup. Chọn next để tiếp tục cài đặt.

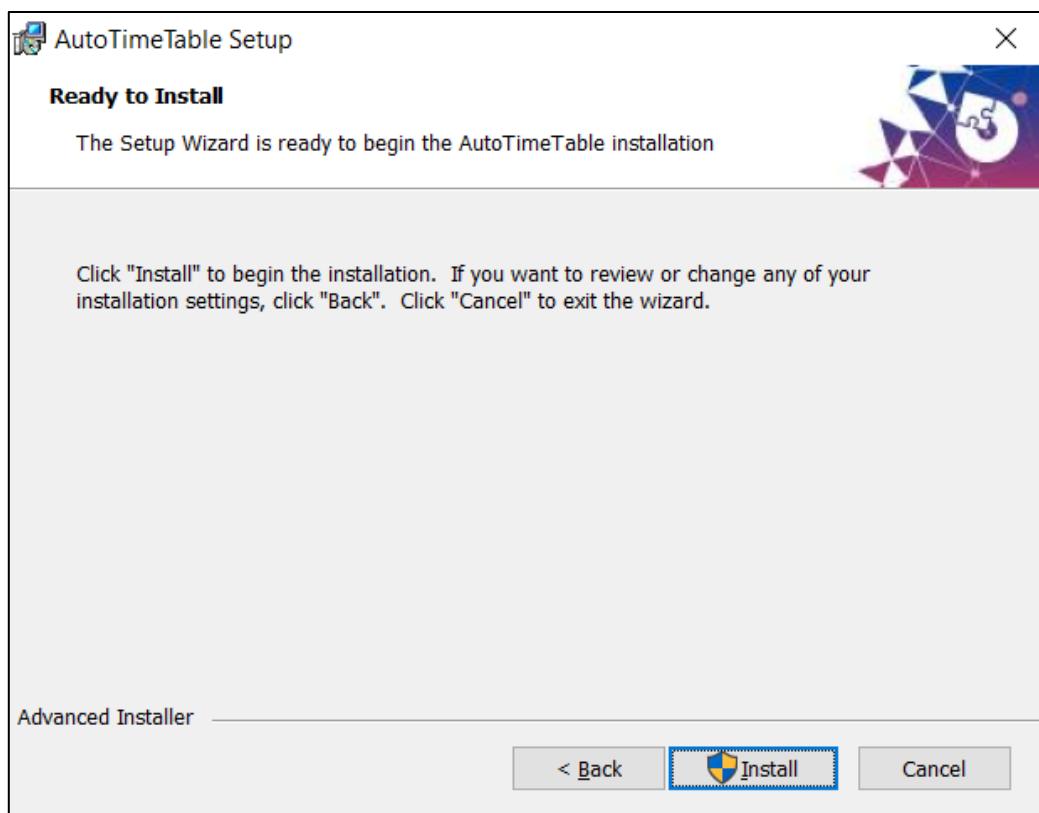
Hình phụ lục 2: Chạy file Setup

- Bước 3: Chọn nơi cài đặt ứng dụng

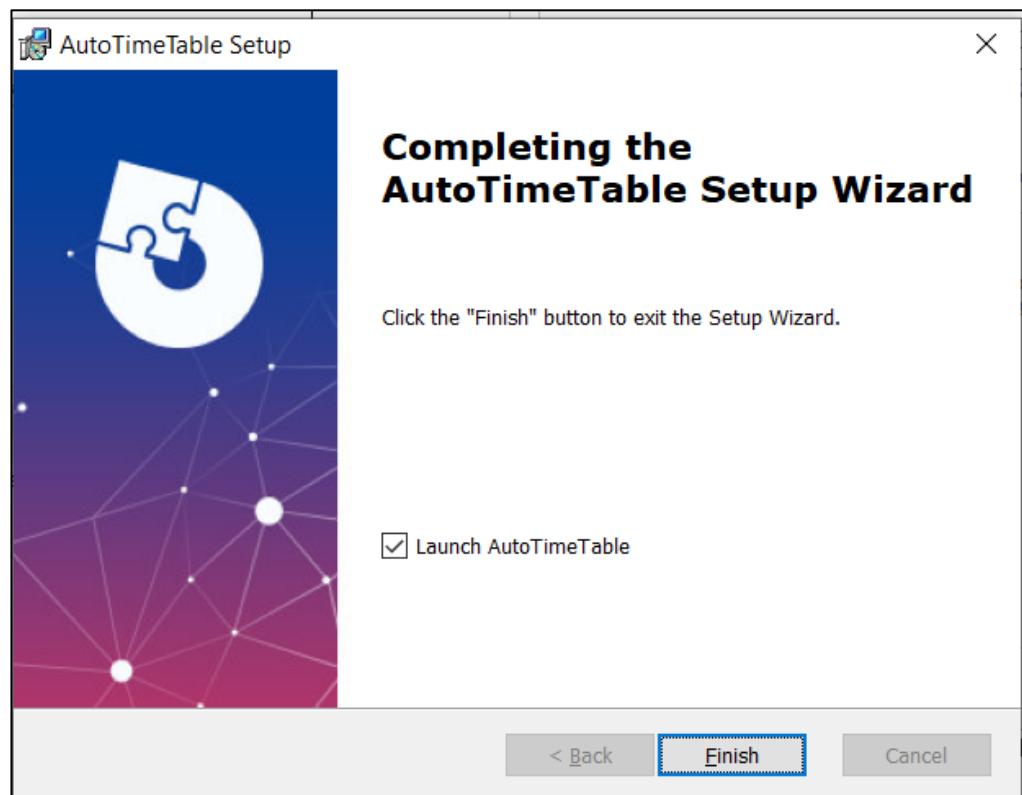
Hình phụ lục 3: Nơi cài đặt ứng dụng

- Bước 4: Chọn Install để cài đặt ứng dụng

Hình phụ lục 4: Cài đặt ứng dụng

- Bước 5: Cài đặt thành công ứng dụng. Chọn Launch AutoTimeTable để chạy ứng dụng.

Hình phụ lục 5: Hoàn thành cài đặt

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] H. X. Huân, N. V. Thắng, *Một giải pháp tiến hóa cho bài toán thời khóa biểu*, Tạp chí Tin học và Điều khiển học T. 17, S.2 (2001).
- [2] Lee Jacobson, Burak Kanber, *Genetic Algorithms in Java Basics*, Appress.
- [3] N. H. Hòa (chủ biên), H. V. Tú, H. M. Trí, *Giáo trình Lập trình .NET*, NXB Đại học GTVT.
- [4] N. Đ. Thúc (2001), *Trí tuệ nhân tạo-Lập trình tiến hóa*, NXB Giáo Dục.
- [5] P. A. Tuân, *Ứng dụng giải thuật di truyền để xếp thời khóa biểu hệ tín chỉ cho trường đại học*, Luận văn thạc sĩ kỹ thuật (2012), Đại học Đà Nẵng.
- [6] S. N. Sivanandam, S. N. Deepa (2008), *Introduction to Genetic Algorithms*, Springer.
- [7] Wikipedia: https://vi.wikipedia.org/wiki/C_Sharp